Ketabton.com

په لاس کي ملغلره

سیداحمد سعادت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم: په لاس کي ملغلره

لیکوال: سیدمحمد سعادت (سیداحمد سعادت)

کال: ۱۴۰۳ ل

وټساف: ۰۷۰۳۷۷۳۵۷۴۶

بریښنالیک: sayedahmadsadaat46@gamil.com

دلیکوال شماره: ۰۷۰۰۴۳۵۷۰۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

هغه چاته چي د مطالعې سره شوق لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننليک

په لومړی قدم کي د الله ج شکر دي چي ماته يې د علم دغه ستر نعمت په خپله اندازه را بخښلي دي.

په دوهم قدم کي زما د والدينو او مشر ورور (هستي محمد) څخه زياته مننه چي هر وخت يې زه حمايت کړی يم تشويق کړئ يې يم او هيڅکله يې زه ماتي ته نه يم پرايښي.

په دريم قدم کي د (شيراحمد بارک) څخه نړۍ مننه چي ددي کتاب د چاپولو لپاره يې خپل وس ونه سپموی

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

سریزه 8
د قرآنکریم او د احادیثو د ژباړې برخه........ 9
(قران او ژوند) 14
دلمانځه برخه 20
د محمد ﷺ او د هغه د څلورو یارانو د لنډې پیژندلو برخه 26
د نبي کریم ﷺ غوره ویناوې 27
د څلورو یارانو (راشده خلفاؤ) په زړه پورې معلومات 28
د خلفائی راشیدینو ویناوي........ 29
دساینس برخه........ 30
ساینس او دین 33
د اروا پوهنې برخه 39
د ویناوو او مشورو برخه 48
د خپل نفس سره دمحاسبې سوالونه؟........ 48
د طبیعت درې قوانین ترخه دي مگر ریښتیا دي 53
که دي د واده لپاره مرکه استول 55
لس نړیوال متلونه 56
د تاریخ برخه او کیسو برخه 58
د ژباړې برخه 73
بگۍ والا او سردار محمد داود خان 73
پښتانه څوک دي........ 86
پــیــریــان څــه ډول مــخــلــوقــات دي؟ 90
د لنډو کیسو برخه 91
د حضرت مهدي مور 97
هغه لیک چې سخت یې وژړولم 109
ماخذونه 114

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د اسلام مبارک دین الله ج د نزدیکت سیده مستقیمه لاره ده.
ددي مبارک دین په لارښوونو عمل کول زموږ لپاره په دنیا او اخرت کي سعادت را په برخه کوي.
ددغه دین په عملي کولو سره موږ په دنیا کي سوکاله او ارامه ژوند درلودلای سو او په آخرت کي جنت په گټلای سو.
ددي کتاب دلیکلو اصلي مقصد دادي چي سنگه کولای سو پدي عصري زمانه کي د نړۍ سره اشنا سو او سنگه کولای سو چي د الله ج دین ته ژمن پاته سو او عمل په وکړو او د نړۍ سره د لیک او لوست په واسطه سره اوږه پر اوږه روان اوسو ، اوبل د ځوانانو شوق د مطالعې سره پیداکول دي .
پدي کتاب کي هڅه سویده جالیب او هر اړخیز معلومات راټول سویدي ، ترڅو تاسو د خپل ذوق مطابق مطالعه وکړئ ، لیکوال هڅه کړیده چي راټول سوي معلومات ستاسو سره شریک کړئ او تاسو په خپل ژوند کي استفاده ځیني وکړئ .

په درنښت

سیداحمد سعادت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآنکریم او د احادیثو د ژباړي برخه

سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوْقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ (بخاری و مسلم)

مسلمان لره نالائقه وینا لویه گناه او په ناحقه وژل د کفر سره برابر دي.

...

اِنَّ اللّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوْقَ الْاُمَّهَاتِ

په تحقیق سره الله ﷻ پرتاسو حرام کړی دی د مور او پلار عاق کیدل ازارول

...

اِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ الْفَٰحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالآخرة

(سُورَةُ النُّور : 19)

ژباړه: يقينًا څوک چې په مؤمنانو کې د فحاشۍ او بربنډۍ خپرول غواړي، نو د هغوی لپاره په دُنیا او اخرت کې سخت دردناک عذاب دي

...

اَللَّهُمَّ اِنَّکَ عَفُوٌّ تُحِبُ الْعَفْوَ فَاعْفُوْ عَنَّا

ژباړه: الهي ته عفوه(بخښنه)کوونکی يې،بخښل دې خوښېږي،ماته بخښنه وکړه

(الترمذي٣٨٥٠)

...

اِنَّ اللهَ يُحِبُّ التَّوَّابِيْــنَ

يقيناً الله ﷻ توبه کوونکی خوښوی

إِنَّ اَللّه عَلَيِّمٌ بِذَاتِ اَلْصُدُورِ

الله ج د زړه په رازونو هم پوهېږي.

(المائېده:٧)

...

قبلېدونکې دُعاء

اِنّ اَسْرَعَ الدُّعَاءِ اِجَابَةً دَعْوَةُ غَائِبٍ لِغَائِبٍ

په تحقیق سره ترټولو چټکه قبلېدونکې دعاء، دعا دغائب دا دغائب لپاره ده.

(راوه الترمذي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

...

رَبِ إنيِّ ظَلَمْتُ نَفْسيِْ فَاغْفِرْليِْ

اي پروردګاره:ما په خپل ځان ظلم وکړی،نو ماته بخښنه وکړې.

...

﴿وَالَّـذيـنَ جـاهَـدوا فـيـنـا لَـنَـهـدِيَـنَّـهُـم سُـبُـلَـنـا وَإِنَّ الـلَّـهَ لَـمَـعَ الـمُـحـسِـنـيـنَ﴾

ژباړه: او هغه څوک چې زموږ په لار کې هڅه وکړي، نو موږ به هغوی ته خپلې لارې وښیو، او بېشکه الله له نېکی کوونکو سره دی.

(سورة العنکبوت، ایت ٦٩)

...

د خفګان او پریشانۍ په وخت کې دعاء

أنس رضي الله عنه ويلي : چي كله به د يو كار په وجه رسول الله ﷺ پريشانه او خفه سو نو داسي دعاء به يې ويل: «يَا حَيُّ يا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ

(صحيح الترمذي رقمـ٣٥٢٤)

...

رسول اللَّه ﷺ فرمايلي دي:

په خپلو کې تحفه ورکوئ،ځکه د تحفې اخيستل او ورکول، کينه لېرې کوي.

مشكوة المصابيح: ٢٦١

ابو مسعود انصاري رضی الله عنه روایت کوي چې رسول الله ﷺ وفرمایل:

د يو سړي لمونځ تر هغه پورې نه قبلیږي، تر څو چې هغه په رکوع او سجده کې خپله ملا سیده نه کړي

...

له انس "رَضِي اللهُ عَنْهُ" څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ وفرمایل: یا الله، بېله د آخرت د (تل پاتی ژوند) څخه بل ریښتنی او خوږ ژوند نسته

...

عَنْ أَنَسٍ رَضِي اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيِ ﷺ قالَ: ((اللَّهُمَّ لاَ عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ)). 'مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ'

(c) ketabton.com: The Digital Library

...

د مکې له امیر حارث بن حاطب څخه روایت دی، وایي: موږ ته رسول الله ﷺ وصیت کړی چې د میاشتې پر لیدلو اختر وکړو، که مو ونه لیدله او یو عادل شاهد شاهدي ورکړه نو د هغه پر شاهدی اختر کوو.
(سنن ابي داود: ۲۳۳۸)

رسول الله"ﷺ" فرمايلي:
د قرآن کریم تلاوت تر هغه کوئ تر څه وخته چې ستاسو زړه د قرآن کریم سره لګیږي، کله چې مو زړه وغوښتل نو تلاوت بس کړئ.
صحیح البخاري ۵۰۶۰

رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم فرمايلي:

"مِن أشدِّ أُمَّتي لي حبّاً ، ناسٌ يَكونونَ بَعدي ، يودُّ أحدُهُم لَو رآني ، بأَهْلِهِ ومالِهِ":

له ما څخه وروسته به زما امت کې داسې کسان راسي چې له ما سره به داسي مینه کوي چې خپل اهل او مال به زما د یوې لحظې دیدار لپاره قربانوي.
صحیح مسلم (۲۸۳۲)

حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت کوي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل:

کوم څوک چي د روژې د میاشتې یوه روژه بېله عذره او ناروغۍ پرته وخوري په ټوله زمانه کي یې جبران نسي ادا کولای.
ترمذی، ابوداود، مشکوة شریف
...

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسئلة د مباشرت طریقه څنګه ده؟

جواب
تر جماع مخکې مېرمنې ته یوه کوچني تحفه ورکړه بیا نو د جماع څخه ډیر خوند اخیستلئ سې د پردې اهتمام هم وکړه ډیر ښه دي ځکه د انسان سره درحمت حفاظت ملائکي وي چې انسان ټول لڅ سي هغه ملائکي بیا ځيني لیري سي شیطان ورته راسي او ادب احترام هم سره کمیږي البته دا فرض ندي بلکې ښه او مناسب کار دي تر جماع مخکي د لسانې(ژبه) زبېښل او د ثدینو(سینه) لمس کول زیات مهم دي او کله چې ته فارغ سې نو مه ولاړېږه تر هغو چې د ملګري کار مو نه يې سوئ ځکه دا جماع مو سره ګډه ده یواځې ستا حق نه دي که ژر ځېنې ولاړسوې بیا د مېرمنې نفرت درڅخه کیږي ټول عمر به مو سره جنګ وي او دا د مېرمنې حق دي او په داسي وخت کي جماع ډیر وخت اخلي چې نس مو خالي یعني خوراک مو هضم سوي وي او ځُپه چپائی وي
حدیث شریف کي راځي نبي کریم ﷺ وایی تر جماع مخکې دا دعا وایاستې
بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَارَزَقْتَنَا
ژباړه
شروع کوم په نامه د الله یا الله ما له شیطان څخه وساتې او ماته چې دي کوم شئ په رزق راکړي دي هغه هم له شیطان څخه وساتې،
خپلو مېرمنو ته دا دعا لازماً ور زده کړئ!
حدیث شریف کي راځي، کوم څوک چې بېله دعا جماع کوي شیطان راځې ده دې انسان پر آله خپله آله پېچي بیا شیطان هم جماع ورسره کوي چې کله یې اولاد پیداسي هغه ډیر ناصالح وي نو دعا لازماً زده کړي ترڅو اولاد مو صالح سي او ستاسو له شیطان څخه په امان سي. والله اعلیٰ واعلم
توصیه علماء چې دامسئلې لیکلې نه شرمېدل او موږ چې یې نقل کوو بیا شرمیږو !
...

مسئله : ایا بې له شرعی عذره مېرمن خپل خاوند له کوروالي څخه منع کولائ سي؟

جواب:د خاوند جسماني ضرورت او خواهش ور پوره کول پر مېرمنې لازم دي دا نسي کولای چې خاوند له ځان څخه منع کړي حدیث کي راځي کڅه هم دا مېرمن پر تناره وي ډوډي پخوي دا به لازماً ورځي د خاوند خواهش به ورپوره کوي که نه ورغله دالله تعالیٰ لعنت ورباندي کیږي ډیره سخته ګناه ده داسي به نکوي!
البته مېرمن د حیض نفاس او د نورې ناروغي په وخت کي خاوند له ځان حخه منع کولئ سي شرعاً عرفاً او اخلاقاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

که مېرمن کمزورې وه ده هرې ورځې د کوروالي طاقت یې نه درلودی بیا دي خاوند بله نکاح وکړي!

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا ، لَعَنَتْهَا الْمَلائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ" (رواه البخاري ،بدء الخلق،٢٩٩٨).

وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :"إِذَا بَاتَتْ الْمَرْأَةُ مُهَاجِرَةً فِرَاشَ زَوْجِهَا لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَرْجِعَ. (رواه البخاري، النكاح ، ٤٧٩٥).

وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهَا فَتَأْبَى عَلَيْهِ إِلا كَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا. رواه مسلم. (النكاح (١٧٣٦).
وعَنْ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا الرَّجُلُ دَعَا زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلْتَأْتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنُّورِ. رواه الترمذي". (الرضاع(١٠٨٠) .

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا ، لَعَنَتْهَا الْمَلائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ". رواه البخاري (بدء الخلق(٢٩٩٨) .

وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :"إِذَا بَاتَتْ الْمَرْأَةُ مُهَاجِرَةً فِرَاشَ زَوْجِهَا لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَرْجِعَ. رواه البخاري.(النكاح(٤٧٩٥).

وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهَا فَتَأْبَى عَلَيْهِ إِلا كَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا. رواه مسلم. (النكاح(١٧٣٦).

وعَنْ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا الرَّجُلُ دَعَا زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلْتَأْتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنُّورِ. رواه الترمذي". (الرضاع(١٠٨٠).

...

مسئلة : د خاوند او مېرمنې ترمینځ کوم کارونه حرام دي کوم حلال؟

جواب یې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې کارونه د خاوند او مېرمنې تر مينځ حرام دي

۱ : اتيان في الدبر ۲: اتيان في المحيض ۳: اتيان في النفاس

اتيان في الدبر/ راتگ د شا له خواه حرام دي

الله تعالیٰ وايې/ فأتوا حرثکم. راتگ وکړئ خپل کښت ته!

د شا طرف کښت نه دي نو حرام سو

او رسول ﷺ وايې/ ملعون من اتیٰ امرأته في دبرها.

لعنت دي په هغه کس چې راتگ کوي خپلې مېرمنې ته دشا له طرف ښځه ډېره بده گناه ده

اتيان في المحيض/دحيض په وخت کي جماع کول حرام دي

الله تعالیٰ وايې/ هو اذًى فاعتزلوا النساء في المحيض.

جلاء سئ د خپلو مېرمنو ښځه د حيض په وخت کي نو حرام سو

اتيان في النفاس/ راتگ د نفاس په وخت کي حرام دي

فتاوٰی هندية جـ۱ صـ۳۸ ۳۹ / ومنها حرمة الجماع.

همداسي د څلوېښتی په وخت کي جماع حرامه ده

الله تعالیٰ وايې/ هن لباس لکم وانتم لباس لهن.

مېرمنې ستاسو پردي دي او تاسو د دوي پرده ياست!

نور ټول کارونه جواز لري او ستاسو په هر کار کي کومک کولای سي

نوټ مېرمن ستاسی حجامت در کولئ سي که يې خوښه وه!

...

(قران او ژوند)

(الله ﷻ فرمايي)

۱: ادخلوا في السلم کافة

مکمل په اسلام کې داخل سه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: ولا تعتدو

ظلم او زیاتی مکوه!

۳: ولا تعثو في الأرض مفسدين

په مځکه کې فساد کونکي مه گرځئ!

۴: ولا تلبسو الحق بالباطل

حق او باطل مه سره گډه وئ!

۵: ولا تقف ما ليس لك به علم

بې له علمه خبري مکوه!

٦: ولا تمش في الأرض مرحا

په مځکه کې په تکبر سره تگ مه کوئ !

۷: ولا تصعر خدك للناس

خلکو ته تندی مه تریو کوه!

۸: واخفض جناحك للمؤمنين

مؤمنانو سره نرمي کوه!

۹: واغضض من صوتك

خپل اواز همیش کښته ساته!

۱۰: وأقصد في مسيك

په مزل (تگ) کولو کی میانه روي کوه!

۱۱: وأعرض عن الجاهلين

د جاهلانو خلکو څخه مخ اړوه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲: خذ العفو وأمر بالمعروف

بخښنه کوه، امر په نیکی کوه!

۱۳: إدفع بالتي هي أحسن

دفاع په ښایسته طریقي سره کوه!

۱۴: أدعو إلی سبيل ربك بالحكمة

دین ته خلک په حکمت سره را بوله!

۱۵: لا تبطلو صدقاتكم بالمن والأذی

صدقه په ضرر او زیاتوب سره مه بربادوه!

۱۶: ولا تأكلو أموالكم بينكم بالباطل

پردی مال د هغه د اجازي بغیرمه خوره!

۱۷: ولا تنابزو بالالقاب

خلگ په غلطو نومانو مه بولئ!

۱۸: لا یسخر قوم من قوم

په قوم پسي مسخرې مکوئ!

۱۹: ولا يغتب بعضكم بعضا

ځیني وه ځینو ته د نورو غیبت مکوئ!

۲۰: ولا تجسسو

د مؤمنانو جاسوسي شیطانت مکوئ!

۲۱: اجتنبو كثير من الظن

د ډیرو گمانونو څخه ځان وساتئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲: إعدلو

په هر څه کې انصاف څخه کار اخلئ!

۲۳: و إذا حييتم بتحية فحيو بأحسن

د سلام جواب په ښايسته طريقې سره ور کوه!

۲۴: وبالوالدين إحسانا

د مور پلار سره نيکي ښيګڼه کوه!

۲۵: وذي القربي واليتامی

د خپلوان او يتيمانو سره ښيګڼه کوه!

۲۶: وأطعمو البائس الفقير

غريب او مسکين ته خوراک ورکړه!

۲۷: ولا تتبدلو الخبيث بالطيب

پاک د مردار سره مه ګډه کوئ!

۲۸: وآتو اليتامی أموالهم

يتيم ته خپل مال ورکړئ مه يی ځيني خورئ!

۲۹: أنفقو مما رزقنکم

صدقې او خيراتونه ورکړئ!

۳۰: وقولو قولا سديدا

سيده وينا کوئ!

۳۱: وقولوا للناس حسنا

خلکو ته ښايسته خبري کوئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲: وتعاونو علی البر والتقوی

د نورو سره د تقوا او نیکۍ په کار کې مرسته کوئ

۳۳: ولا تعاونو علی الإثم والعدوان

د نورو سره د گناه ظلم په کارونو کې مرسته مکوئ

۳۴: واحفظو أیمانکم

د بې ځایه قسمونو څخه ځان وساتئ!

۳۵: وأوفو بعهد الله اذا عاهدتم

د الله تعالی سره چي مو وعده کړیده هغه پوره کړئ!

وأوفو الکیل اذا کلتم

پیمانه (تلل) سمه کوئ په وخت د پیمانه (تللو) کی!

۳۷: وزنو بالقسطاس المستقیم

په روغه او برابره تله (ترازو) تلل کوه!

۴۸: کونو مع الصادقین

د رښتیا ویونکو ملگرتیا کوه!

۳۹: أوفو بالعقود

په وعدو وفا (پوره کول) وکړئ !

...

د اذان په وخت کې خبرې مه کوي

ابن جریج رحمه الله تعالی وایي

صحابه کرام به د اذان په وخت کې داسې چپ ناست وه لکه د قران کریم تلاوت ته به چې ناست وي یوازې هماغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمات به یې ویل کم چي به چې مؤذن ویل

(فتح الباري:(۹۲/۲)

...

سیرت له پاڼو

جابر بن سمره رضی الله عنه فرمايي
د رسول الله ﷺ خوَلِې مبارکې له ټولو عطرونه زیاتې خوشبو داره وې جابر رضی الله عنه فرمايي زه ماشوم وم، رسول الله ﷺ مې مخ ته لاس راوړي ،د شفقت لاس یې پر راکش کړي ، ومې لیدل چې مبارک لاسونه یې یخ او داسې خوشبوداره وه تا به ویل همدا وس یې د عطار له خلتې څخه را ایستلي دي.
انس رضی الله عنه فرمايي : خوَلِې یې لکه ملغلرې داسې وې .
ام سلیم رضی الله عنها فرمايي: د رسول الله ﷺ د مطهر بدن بوي یا خوَلِې له غوره عطرو څخه هم غوره وې .
جابر رضی الله عنه فرمايي: رسول الله ﷺ به چې په کومه لاره ولاړي ، که بل څوک هم پر هغه لاره ولاړي ، نو د رسول الله ﷺ د مبارک بوي څځه به په دې پوهیدي چې رسول الله ﷺ پر همدې لاره تللی یعنې دده له خوشبويی څځه به پدې پوهیدي چې هغه مبارک پردې لاره تللی دي ، دده خوشبويي او یا دده د خوَلُو خوشبويي به د دوي د لارې رهنما وه .

الرحیق المختوم
...

ولې د لمانځه په هر رکعت کې دوه سجدې تر سره کیږي ؟

ایا کله مو دغه پوښتنه په ذهن کې در گرځیدلې ده ؟
چې ولې په هر یو رکعت کې دوي سجدې کوو ؟

ایا پدې کې څه حکمت شتون لري ؟
دا پوښتنه له علي بن ابی طالب (رضي الله تعالی عنه) څخه یوچا وکړه ، چې ولې په هر رکعت کې دوي سجدې کوو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوره کې کوم صفت او ځانګړنه ده ؟؟
د علي کرم الله وجهه ځواب نوموړي تن ته پدې ایات سره وو:

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيْهَا نُعِيْدُكُمْ وَمِنهَا نُخرِجُكُمْ تَارَةً أُخرَى﴾

لومړۍ سجده تر سره کول او بیا سر راپورته کولو مانا دا ده چې (مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ) یعنې له دې خاورې څخه مو پیدا کړي یاست(ټول بدن مو د خاورې څخه پیدا سوی دی) او کله چې دوهمه سجده تر سره سي مانا یې دا ده چې(وَفِيْهَا نُعِيْدُكُمْ)تاسې به خامخا مړه کیږئ او دې خاورو ته به ورځې نو په یاد لرئ چې (وَمِنهَا نُخرِجُكُمْ تَارَةً أُخرَى) او په دوهم ځل به بیا د دې خاورو څخه راپورته کیږئ او دالله تعالی حساب ته به ورځئ .

(په هر رکعت کې د دوه سجدو تر سره کولو معنیٰ دا ده چې مونږ او تاسې ته په هر رکعت کې ژوند او مرګ په یاد وي)

د الله تعالی پر دین (اسلام) د مشرف کېدو نعمت باندې شکر او الحمد لله ویل پکار دي چې مونږ او تاسې ته یې د سجدې کولو توفیق راکړی، تر څو مو تل پاتی بریا چې د اخرت بریا ده په برخه سي.
...

څومره هیبت ناکه ورځ به وي چې ږغ وسي
(وَ قِفُوْهُمْ اِنَّهُمْ مَسْئُولونَ)
دوی ودروئ له دوی څخه د اعمالو پوښتنه کیږي

دلمانځه برخه

دلمانځ فرضونه او واجبات ٬ سنتونه ....(زده کړه یې فرض ده)

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا!

ګرانومسلمانانو! لمونځ چې داسلام اوکفر سرحد دي یو هم عبادت دي هغه وخت به صحي لمونځ وي چې لمونځ ګزار دلمانځه په احکامو لکه فرائض ،واجبات ،سنت ،مکروهات او دلمانځه په ماتونکو پوه سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسجده سهوي دوجوب صورتونه وپيژنی دلمانځه د صحت او خرابي درک کړی.

نوپه همدي خاطر دلمانځه داحکامو زده کړه په نر اوښځه فرض ده اويادساتل يې ضروري دي.

دلمانځ فرضونه:

دلمانځه 14 فرضونه دي چي 8 دلمانځه څخه دباندی او شپږ په لمانځه کښې د ننه دي کم چي دلمانځه څخه دباندي دي هغه ته دلمانځه شرطونه وايي اوکم چي په لمانځه کې دننه دي هغه ته دلمانځه ارکان وايي.

لومړی دلمانځه شرطونه : پدې شرطونو کې که يو هم پاتي سي لمونځ نه صحي کيږي.

۱:په پاکو اوبو سره اودس تازه کول دی.

۲:دبدن پاکوالی : يعنی دلمونځ کونکي بدن به دحقيقي او حکمي ناپاکی څخه پاک وي که اودس نلري اودس به کوي او که غسل نلری غسل به کوي.

۳:دجامو پاکوالی : کالي به پاکې وي که نجاست غليظه يا خفيفه وي هغه به پريمنځي.

۴:دلمانځه دځای پاکوالی: که فرش ،مسله او يا مځکه وي هغه به پاک وي.

۵:ستر عورت : بدن به په جامو پټ وي دنر لپاره کم تر کمه دزنګون څخه تر نامه پورې او دښځی ټول بدن بغير لاسونو ،مخ او پښو څخه نور ټول بدن عورت دی چي کالي به نازک نه وي چي دبدن کم ځای ورڅخه ښکاره نسي دګاج پوړني سره لمونځ نه کيږی ځکه دهغه څخه وريښتان ښکاريږي.

که دنر دپښو بجلکي پټي وي لمونځ يې مکروه دی اوکه دښځی بجلکي ښکاره سې لمونځ يی مکروه دی.

٦:مخامخ قبلی ته دريدل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷:دلمانځه نیت کول : نیت خو هغه دزړه اراده ده خوپه ژبه ویل مهم دی.

۸: دلمانځه د وختو پیژندل

دلمانځه ارکان : د لمانځه ارکان شپږ دي.

۱:تکبیر تحریمه یعنی دنیت تړلو په وخت کښې الله اکبر.

۲:قیام یعنی د سبحانک اللهم الحمدالله او سورّة ویلو لپاره په ولاړی دریدل.

۳:قرآئت یعنی د الحمدلله اوآمین څخه ورسته یو سورت یا کم تر کمه دری آیته ویل.

۴:رکوع

۵: سجده

٦: په آخره ناسته کې دونده وخت کې چي تشهد ویلای سي کښیناستیل.

که له شرطونو اوارکانو یو هم قصداً یا په هیره سره پاتې سي لمونځ نه صحی کیږي.

دلمانځه واجبات:

۱:دسورة فاتحی یعنی الحمدلله ویل.

۲:دفرضو په اولو دوو رکعتو کې او د وترو ،سنتو او نفلو په ټولو رکعتونو کې ترفاتحی ورسته یو سورة یا دری ایتونه ویل واجب دي.

۳:سورة فاتحه دبل سورة څخه مخکې ویل واجب دي.

۴:ټول ارکان پرلپسی واجب دي یعنی که دیوه رکن څخه وروسته د دوهم رکن په اداکولو کښی په بی فکری یا هیری سره دونده وخت تیرسي څومره وخت چي درکوع یا سجدی په کولو کښی تیریږی نو سجده سهوه لازمیږي د دُعا وغیره په ویلو کې که څه ذیات وخت تیر سی سجده سهوه نه لازمیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدارنگه په قيام ،قرأت ،رکوع اوسجده کې ترتيب ساتل واجب دی که درکوع څخه مخکی سجده وکړی او دسجدی څخه مخکی قعده وسی نوسجده سهوه لازميږي.

۵:په سجده او رکوع کی دونده ځنډ تيرول په څومره وخت کی چي سړی سبحان ربی الغظيم اوسبحان ربی الاعلی ووايي کم خلک چی ډير ژر ژر رکوع اوسجده کوي دهغوی لمونځ نه صحيح کيږی.

٦:قومه کول يعنی درکوع څخه وروسته په ښه شان دريدل ،پدی کی هم ډير خلک په پوره توگه نه دريږي په تيزی سره سجدی ته ځی ،داسی کول هم لمونځ فاسيدوی.

۷:جلسه کول يعنی د دوو سجدو په مابينځ کی په ښه شان کښيناستل چي د بدن ټول اندامونه کرار سي او دپوره ناستی گمان پری وسي ،ځني کسان دچرگ په شان منښوکه وهي چي لمونځ يی نه صحي کيږی ځکه جلسه واجبه ده دواجبو په قصدي ترک سره لمونځ فاسديږي.

۸: لومړی قعده.

۹:په دواړو رکعتونو کی تشهده ويل.

۱۰:تعديل ارکان يعنی ټول ارکان په کراره تسلی او آرامی سره ادا کول لکه قومه ،جلسه ،رکوع اوسجده په آرامی سره کول يا کومی دوعاگانی چي په لمانځه کی ويل کيږی په آرامی سره ويل په تلوار کولو سره ډير څه پاتی سی چي په هغه سره لمونځ فاسيديږي.

۱۱:په کومو کې چي کرار کرار قرآن ويل کيږی لکه ماسپښين او مازديگر په هغه کی کرار کرار ويل او کومو کی چي په زوره زوره قرآن ويل کيږی لکه سهار ،ماښام او ماسختن هغه کی په زوره قرآن ويل واجب دي.

۱۲:دالسلام عليکم په ويلو سره لمونځ ختمول.

۱۳:د وترو په دريم رکعت کی الله اکبر او دوعا قنوت ويل واجب دي.

۱۴:داخترونو په لمانځونو کی شپږ تکبيرونه ذيات ويل واجب دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه سنتونه:

۱:دتکبیر تحریمه لپاره لاسونه پورته کول.

۲:دلاسونو پورته کولو په وخت کی گوتی خلاصول او قبلی ته مخامخ کول.

۳:دامام لپاره دهر رکن اداکولو په وخت کې تکبیر ویل.

۴:په اول رکعت کې ثنا سبحانک اللهم ویل.

۵:لومړي رکعت کښی تعوذ یعنی اغوذ بالله ویل.

٦:دهر رکعت په شروع کی بسم الله ویل.

۷:دسورة فاتحه څخه ورسته آمین ویل.

۸: نارینه راسته لاس پر چپه لاس اینښول تر نامه لاندی ،او ښځي پرسینه باندی اینښول.

۹:رکوع ته دتلو په وخت کې الله اکبر ویل.

۱۰:د رکوع په حالت کې سر دشا سره برابر ول اوپه دواړو لاسونو سره د دواړو زنگنونو نیول.

۱۱:په رکوع کی دری واري سبحان ربي الغظیم ویل.

۱۲ :قومه یعنی درکوع څخه پورته کیدو په وخت کی دامام دپاره سمع لمن حمده او دمقتدی لپاره ربنا لک الحمد دیوازی کس لپاره د دواړو ویل.

۱۳:سجدی ته دتلو په وخت کې اوبیا سجدی څخه دپورته کیدو په وخت کې الله اکبر ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴:سجدی ته دتلو په وخت کی لومړی دواړه گونډې بیا دواړه لاسونه او بیا تندی پر مځکه ایښول.

۱۵:په دواړو سجدو کی دری واره سبحان ربي الاعلی ویل.

۱٦:دسجدی په وخت کی دلاسونو دواړه ورغوي دپزی څنگو ته ایښول ورنونه دنس څخه جلا اود ځمکې څخه لیری ساتل او څنگلی له ورنو څخه لیری ساتل اوهمدارنگه دواړي پښې ولاړي ساتل او دښځو لپاره ورنونه د نس سره پیوسته کول اوپښی پر مځکه باندی غوړیدلی ساتل.

۱۷:په جلسه او قعده کی د نارینه راسته پښه درول او چپه پښه غوړول او پر هغې کښیناستل او ښځه دواړی پښی راسته طرف ته ایستل اوپر هغو کښیناستیل.

۱۸:په تشهد کی د اشهدان لااله الا الله ویلو دشهادت گوته پورته کول.

۱۹:په قعده اخیره کې دتشهد څخه ورسته درود شریف ویل.

۲۰:د درود څخه وروسته دُعا ویل الهم ربنا.

۲۱:لومړی راسته طرف او بیا چپه طرف ته سلام گرځول.

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد ﷺ او د هغه د څلورو یارانو د لنډي پیژندلو برخه

◄نوم: حضرت محمد ﷺ

◄د پلار نوم: عبدالله

◄د نیکه نوم: عبدالمغوښتنه

◄د کورنۍ نوم: هاشمي

◄د مور نوم: آمنه بنت وهب

◄د رضاعی مور نوم: حلیمه سعدیه

◄د لومړۍ میرمني نوم: خدیجة الکبرای رض

◄د لومړۍ میرمني د پلار نوم: خویلد

◄د قوم نوم: قریش

◄د زیږیدني ځای: مکه مکرمه

◄د هیواد نوم: سعودي عربستان

◄نژاد: عرب

◄تر بعثت مخکي لقب: رښتیا ویونکی او امین

◄د الهي وحیو د راکښته کیدو ځای: غار حرا

◄د حرا د غار موقیعت: د مکي شمال غرب خواته

◄دنده: پیغمبري

◄دین: اسلام

◄د دندي موده: ۲۳ کاله

◄رنګ: ګلګون او ځلانده

◄د وریښتانو رنګ: تور

◄قد: منځنۍ لوړ ته مایل

◄پزه: جګه قلمي

◄د میرمنو نومونه يې: خدیجه ، عایشه ، حفصه ، سوده ، زینب ، ام السلمه ، جویریه ، صفیه ، میمونه (رض)

◄زامن: عبدالله ، قاسم ، ابراهیم (په کوچنیوالې وفات)

◄لوڼي: زینب ، رقیه ، ام کلثوم ، فاطمه رض

◄د اوسیدو ځای: مکه مکرمه د بني هاشمو ځای ، تر هجرت وروسته مدینه منوره

◄تحصیلات: د پیغمبرۍ تر درجې د الله ج ترنظر لاندي د جبرایل ع په واسطه ورسول سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

◄د پلار مړینه: د مور په نس کښي د دوو میاشتو وو

◄د مور مړینه: په ٦ کلنۍ کښي

◄د نیکه مړینه: په ٨ کلنۍ کښي

◄اصلي روزونکی: دده اکا ابو طالب

◄د واده پر مهال عمر: ٢٥ کلن او خدیجي رض عمر ۴٠ کلنه

◄د نبوت پر مهال عمر: ۴٠ کلن

◄د مدیني څخه مکي ته د هجرت پر مهال نیټه :٦١١میلادي ، چي د هجري قمري د اول کال سره برابره ده

◄لومړنی سفر: د خپل اکا سره د شام د بصري ښار ته په ١٢ کلنۍ کښي وو

◄د بعثت وروسته لقب: خاتم الانبیاء والمرسلین ، ابو القاسم

◄ټول عمر یې: 63 کاله

◄د مړیني نیټه: د 11 هجري قمري کال د ربیع الاول پر ١٢ د دوشنبي په ورځ

◄قبر مبارک یې: د مدیني منوري ښار د ام المومنین رضي الله عنها حجره.

...

د نبي کریم ﷺ غوره ویناوې

- اخلاق دې ښه کړه، چې ایمان دې کامل سي.
- خلکو ته ګټه رسوه،چې په خلکو کې غوره سې.
- قناعت کوه، غني به سې.
- په الله پاک توکل کوه، په خلکو کې به تر ټولو پیاوړی یې.
- له حرام رزق څخه ځان ساته، دعا به دې قبوله سي.
- په اودس اوسه، روزي به د باران په څیر دربانديې اوري.
- استغفار تل وایه، ګناه به دې کمه وي.
- قیام اللیل (تهجد) مه پریږده، مخ به دې نوراني وي.

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د څلورو یارانو (راشده خلفاؤ) په زړه پورې معلومات

رسول الله ﷺ ته په نسب کې تر ټولو نږدې علي بن ابي طالب و، بیا عثمان، بیا ابو بکر او بیا عمر و، رضي الله تعالی عنهم

ابوبکر:

له رنګه سپین او ژړوالي ته مایل و، مخ یې ډنګر و، سترګې یې ژورې وې، تندی یې راوتلی و، بدن کې یې غوښه کمه وه، پر باړخوګانو یې ورېښتان لږ وه، څهره به یې غمجنه ښکاریدله.

عمر:

له رنګه سپین او ښایسته و او په قد جګ و، دونده لوړ قد یې و چې له لېرې به داسې ښکاریدی لکه پرآس چې سپور وی! پر بدن یې ورېښتان زیات وه، پر تندي یې ورېښتان نه وه ، ږیره یې ګڼه وه، په چپه لاس یې لیکل کول او په دواړو لاسونو یې یو ډول کار کوی! اوږده بریتونه یې وه، چې غصه به سو بریتونه به یې پیچل.

عثمان:

له رنګه غنمرنګه او ښایسته و، اوږده او راکږه پزه یې وه! له قده درمیانه و، ګڼه ږیره یې وه او نرم، پوست انسان و.

علي :

تورې ښایسته سترګې یې وې، پر سر یې ورېښتان نه درلودل، مګر د شا د خوا یې پر سر یوځه ورېښتان وه، قوي مړوندونه او لاسونه یې وه! کم غوندې غنمرنګه و، پلنه ږیره یې درلودله او له قده ټیټوال ته نږدې و.

د خلافـــــت وختونه یې

عثمان تر ټولو زیات وخت خلافـــــت کړی و او ابو بکر لږ، عثمان (۱۲ کاله) بیا عمر (۱۰ کاله) بیا علي (۵ کاله) بیا أبو بکر (۳ کاله) چې دا ټوله موده ۳۰ کلونه کېږي! لکه په حدیث کې یې په همداسې دقیقه توګه یادونه سوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده! رسول الله ﷺ فرمايي: زما امت کې به خلافـــــت دېرش کاله يي. (الخلافة في أمتي ثلاثين سنة). او دا حديث له (دلائل النبوة) څخه شمېرل کېږي.

د لومړيو دريو خليفه ګانو رضي الله عنهم زمانه کې مدينه منوره پلازمينه وه ، د علي رضي الله عنه زمانه کې پلازمينه د عراق کوفې ښار ته انتقال سوه.

د عثما رضي الله عنه انا "البيضاء" نوميده چې د رسول الله ﷺ د پلار غبرګولی خور وه!

د ابو بکر مور (ام الخير سلمى) نوميدله ، د عمر مور (حنتمة) نوميدله ، د عثمان مور (أروى بنت كريز) نوميدله او د علي مور (فاطمة بنت أسد) نوميدله.

رسول الله ﷺ په ٦٣ کلنی کې وفات سوی
ابو بکر په ٦٣ کلنی کې وفات سوی
عمر په ٦٣ کلنی کې وفات سوی
علي په ٦٣ کلنی کې وفات سوی
عثمان په ٨٢ کلنی کې وفات سوی

دا معلومات د امام ابن عبدالبر رحمه الله له کتاب (الاستيعاب في معرفة الأصحاب)

د خلفائی راشيدينو ويناوي

يو څو په زړه پورې ويناوې

۱: ابوبکر صديق (رض) وايي:
د هغه شخص سره ملګرتيا وکړه چې نيکي وکړي او هېره يې کړي.

۲: عمر الفاروق (رض) وايي:
مرګ په ياد ولره، خو د مرګ هيله مه کوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳: عثمان (رض) وايي:

د آخرت اول منزل قبر دی، که چېرې هلته کامیابه سوې؛ نو نورې مرحلې درته آسانه کېږي.

۴: علي (رض) وايي:

تل رښتيا وايه تر څو د قسم اخستلو اړتيا پيدا نسي.

...

دساینس برخه

په مريخ کې اوبه نه پیدا کیږي ځکه چې د مریخ د فضا فشار او تودوخه د اوبو د مایع حالت لپاره مناسب نه دي د مریخ فضا ډېره وچې ده او د دې سیارې سطحه د اوبو په منجمد حالت یخ یا بخار کې شتون لري خو مایع اوبه نه لري.

...

د حضرت ابراهیم علیه السلام د "حقیقت پیداکولو" کیسه د قرآن د نګاه څخه

حضرت ابراهیم علیه السلام د اسلامي تاریخ له ستر ستورپوهانو څخه ګڼل کېږي، چې د حقیقت په موندلو کې یې د حق نښې په خپلو عقلي او علمي دلایلو سره ولټولې. هغه د خپل قوم له باطل عقایدو څخه د وتلو هڅه وکړه او د حق پیداکولو په سفر کې یې پرلپسې مشاهدې وکړې. قرآن کریم د هغه دغه هڅې په تفصیل سره بیان کړې دي.

د ابراهیم علیه السلام د حقیقت پیدا کولو د سفر مرحلې

د حضرت ابراهیم علیه السلام د تحقیق او مشاهده کولو دا سفر په سورة الانعام (۷۹-۷۵) آیاتونه کې په ښکاره توګه بیان سوی دی. دا آیاتونه د هغه عقلي او روحاني سفر یوه څرګنده انځورګري کوي.

۱ .د کائناتو مشاهده او د باطل د رد هڅه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالی فرمايي:

"وَكَذَٰلِكَ نُرِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ مَلَكُوتَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَلِيَكُونَ مِنَ ٱلۡمُوقِنِينَ"

(سالأنعام:۷۵)

ژباړه: او داسې مو ابراهيم ته د آسمانونو او ځمکې سلطنت ورښکاره کړل، ترڅو هغه په باور کوونکو کې سي.

دلته الله تعالی څرګندوي چې ابراهيم عليه السلام ته د کائناتو د مخلوقاتو نښې او عظمتونه ښکاره سول، ترڅو هغه په حقيقت يقين وکړي او د حق د پيدا کولو لپاره عقلي دليلونه پيداکړي .

۲ .د سيارو مشاهده او د عقايدو رد

حضرت ابراهيم عليه السلام د خپل قوم د باطل عقايدو ردولو لپاره د شپې او ورځې په جريان کې د اسمان د اجرامو مشاهده وکړه. هغه د دې اجرامو موقتي حالتونه وځارل، ترڅو ثابته کړي چې دا د الله تعالی مخلوقات دي او د خدای مقام نه سي نيولی.

لومړی: ستوری

الله تعالی فرمايي:

"فَلَمَّا جَنَّ عَلَيۡهِ ٱلَّيۡلُ رَءَا كَوۡكَبٗا ۖ قَالَ هَٰذَا رَبِّيۖ فَلَمَّآ أَفَلَ قَالَ لَآ أُحِبُّ ٱلۡأٓفِلِينَ"

(الأنعام: ۷۶)

ژباړه: کله چې شپه پر راغله ، نو يو ستوری يې وليدی او ويې ويل: "دا زما رب دی." خو کله چې ستوری ورک سو، ويې ويل: "زه هغه څه نه خوسوم چې ورک سي".

دويم: سپوږمۍ

"فَلَمَّا رَءَا ٱلۡقَمَرَ بَازِغٗا قَالَ هَٰذَا رَبِّيۖ فَلَمَّآ أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمۡ يَهۡدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلضَّآلِّينَ"

(الأنعام: ۷۷)

ژباړه: بيا يې سپوږمۍ وليده چې رامعلومه سوه، نو ويې ويل: "دا زما رب دی." خو کله چې هغه هم ورکه سوه، ويې ويل: "که زما رب ما ته لار ونه ښيي، زه به له ګمراهانو څخه سم".

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم: لمر

"فَلَمَّا رَءَا ٱلشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَـٰذَا رَبِّى هَـٰذَآ أَكْبَرُ ۖ فَلَمَّآ أَفَلَتْ قَالَ يَـٰقَوْمِ إِنِّى بَرِىٓءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ" (الأنعام: ۷۸)

ژباړه: کله چې یې لمر راختلی ولیدي، نو ویې ویل: "دا زما رب دی، دا تر ټولو لوی دی." خو کله چې هغه هم ورک سو، ویې ویل: "ای زما قومه! زه د هغه څه سره چې تاسو یې شریک کوئ، بې زاره یم".

۳ .د حقیقت منل او توحید ته رسېدل

په پای کې ابراهیم علیه السلام د خپل تحلیل نتیجه داسې اعلان کړه:

"إِنِّى وَجَّهْتُ وَجْهِىَ لِلَّذِى فَطَرَ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَآ أَنَا مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ" (الأنعام: ۷۹)

ژباړه: "زه د هغه چا طرف ته مخ اړوم چې آسمانونه او ځمکه یې پیدا کړي دي، په اخلاص سره. او زه له مشرکانو څخه نه یم".

د سیارو او د کائناتو مخلوقاتو مشاهده

حضرت ابراهیم علیه السلام د ستورو، سپوږمۍ او لمر مشاهده وکړه چې د هغه وخت له بشري وسایلو پرته یې د الله تعالی د قدرت د نښو په توګه وپېژندل. دا څرګندوي چې الله تعالی هغه ته ځانګړې پوهه ورکړې وه چې د کائناتو نښې بېله کمې وسیلې ووینې.

پایله

د حضرت ابراهیم علیه السلام د حقیقت پیداکولو سفر موږ ته لاندې درسونه راکوي:

۱: د کائناتو مشاهده د الله تعالی د عظمت او توحید په درک کې مرسته کوي.

۲: عقلي او علمي څېړنه د ایمان د قوي کېدو سبب ګرځي.

۳: یوازې هغه ذات چې د زوال او نابودۍ څخه خوندي دی، د عبادت وړ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: د الله تعالی پر وړاندې اخلاص او د مشرکانو د عقایدو رد د ایمان نښه ده.

د قرآني نګاه سره سم، ابراهیم علیه السلام نه یوازې یو ستر پېغمبر ، بلکې د کائناتو د نظام د مطالعې یو بې مثاله ستورپوه هم وو.

...

ساینس او دین

ساینس او دین د اوس وخت یوه ډېره پیچلي او اوږده موضوع ده او حتی د جنجالونو ډکه ده. زموږ زیاتره سیکولر ملګري خو یا ددې تاریخ څخه بیخې ناخبره دي او یا د موضوع اړوند ډېر مات او کوږ بحث کوي. ددوی د موضوع اوله نقطه داده چې عیسویت څکه ماته ومنل چې د ساینس سره اوږه پر اوږه نه ولاړې. خو دا خبره بیخې بې بنیاده ده، څکه عیسویت د خپل د تاریخ د لومړۍ څخه د فلسفې، منطق او د وخت د ساینس سره اوږه پر اوږه ولاړې، حتی تر دې چې دوی د نیکولا کوفرنیک د چلنجو او سوالو جوابونه نه فقط د انجیل څخه ورکړه، بلکې د خپل وخت ټینګ مشاهداتي او ریاضیکی لارو چارو څخه استفاده وکړه او د نیکولا کوفرنیک د سوالو جوابونه یې ورکړه. عیسویت خپل د ځان د عقلي او منطقي دین د ثابت کولو لپاره د افلاطون د فلسفې څخه ګټه واخیستل، دوی بطلموس ریاضیکی شواهد د مځکې د سکون لپاره وکارول... او حتی دوی د ګالیلیو سره هم تر ډېره حده ساینسي ولاړل او دوی وایې چې کله زموږ مشرانو ته غلط خطابونه شروع کړه نو موږ دې وسوځې. څکه دوی وایې چې ګالیلیو د لمر د مرکزیت تیوري په کال ۱۶۱۶ کې وړاندې کړه او دته سزا په کال ۱۶۲۴ کې ورکول سول او ځینې تاریخونه بیا دا پېښه داسې وړاندې: چې کلیسا و ګالیلیو ته وویل چې ته خپل نظریات فقط تر مفروضاتو قایم کولای سئ لکه د کوفرنیک نظریات چې فقط تر مفروضاتو پورې وه، یعنې Hypothesis پورې یې درلودلای سئ خو د ساینس حقیقت Scientific truth یې نسي بللې. تاریخ دواړه ډوله بیانونه خپل په غېږ کې ساتلي دي او دواړې ډلې خپل د بیان لپاره کافي شواهد لري. خو اصلي خبره داده چې کلیسا د ساینس سره اوږه پر اوږه تللې وه او ډېر وخت یې حتی د انجیل تعلیماتو ته تغیرات ورکول او تاریخ د دا ډول پېښو څخه ډک دي چې عیسویانو خپل دین ته تغیر ورکړې وې. که موږ دې موضوع ته اصلي نوم ورکړو نو دا جنګ د انجیل او ساینس تر منځ نه بلکې د پخواني ساینس او نوی ساینس ترمنځ وو. دوی د خپل حق لپاره د افلاطون او نورو یوناني فلسفیانو نظریات راټول کړه خو دا چې ساینس یو بدلیدونکي علم دی نو دا موضوعات یې هم بدل کړه نو عیسویت پدې دی ځای کې نور تر سوال لاندې راغلی. په علمي نړۍ کې یوه خبره ده هغه دا چې د یوې نظریې د قوی کیدو ثبوتونه باید د هغه نظریې ددنه څخه راسئ نه ددباندې څخه! اوس که دوی انجیل خپل حالت باندې پرېښې وای نو فکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوم چي دا ډول تاريخي حالت دي د دوی پر وړاندې راغلی وای. ښاغلی سفر الحوالي په خپل کتاب د الکسس کاريل دا خبره نقلوي: که عيسی عليه السلام په اوس وخت کي يوي کليسا ته ولاړ سي نو حېران به سي ځکه دوی به هغه شيان کوی چي ده نه وه ورښولی او که محمد رسول الله مسجد ته ولاړ سی نو هغه به هيڅ حېرانه نسي ځکه ټول به هغه تعليمات ويني چي ده ورته ښولی وه. اوس وخت کي مسلمانان هم همداسي کوي، دوی د قرآن د هر څه يعنې د حقانيت دلايل د ساينس څخه اخلي، خو دوی دی باندې نه پوهېږی که ساينس خپله تيوري بدله کړه نو آيا قرآن هم بايد بدل سی؟ العياذ بالله. مسلمانانو ته پکار ده چي د قرآن د حقانيت دلايل په قرآني نړۍ ليد کي چي څرنګه قرآن، سنت، اجماع، قياس او يا نورو لارو چي دين کي يو موضوع کي ورباندې خبرې کيږي استعمال کړئ.

...

ترموډيناميک (حرارت فزيک)

دا د اوسني فزيک يوه ډېره پرمختللې او جالبه څانګه ده چي استعمال يې د اټوم څخه نيولې تر کائناته او ساختمانو پوري دې. ترموډيناميک فزيک کي دا څېړل کيږي چي تودوخه څرنګه او کوم تاثيرات پر اټوم اچوي. چي عموماً د ۵ قوانين لري او ډېر اساسي دې د فزيک او خاصتاً د کوانټم فزيک لپاره. د کوانټم فزيک په کتابونو ليکل سوي چي که څوک په ترموډيناميک باندې سم نه پوهيږي هغه ته کوانټم فزيک زيات مغلق او پيچلي وي. ددې تاثيرات نه يوازی په لوړ او کوچنی مقياس کي وي بلکې زموږ په روزمره ژوند کي اود اوسيدو په تعميراتو کي يې هم زيات استعمال دی. چي په واسطه يې پوهيږو چي د خوب خونه بايد څونه حرارت ولري؟ برنډه، اشپزخانه... څومره تودوخه ولري. د انجنيري څانګه کي دوه سمستره ورته ويل کيږي خو د بدبختي ځای دادې چي فعلاً په شخصي ځايو کي استعمال نه لري او دولتي ودانيو کي د ګوتو په شمار باندې څو دانو کي کار سوي دی. يوه ورځ مې يوټيوب کي د ترموډيناميک اړوند ليکچر اوريد، وروسته مې د يو ملګری انجنير څخه پوښتنه وکړه چي انجنير صاحب ددې استعمال څومره ګټه ده او ولې يې نه استعمالوو؟ ويل چي د ګټې اړوند به يې يو مثال درکړم: وای ۲۰۱۴ کي هلمند کي يو مکتب جوړيدي نو انجنير يې زه وم، دا مکتب ولسوالۍ کي وو او هغه ولسوالۍ ډېره ګرمه وه ځکه د سرطان مياشت وه او ګرمۍ درجه ۴۳ ته لوړه وه. وای دلته د پوليسو پوسته هم نېږدې وه او د امريکايانو ځای هم؛ په دې درجه حرارت کي پوليس په خپلو پوستو کي د ګرمۍ څخه جوشيدل او امريکايانو چي د ترموډيناميک فزيک په رڼا کي يې خپل کانټينران جوړ کړي وه، هغوی په کانټينرانو کي ساده کولر ته هم د سړی يخ کيدي، نور نو خپله فکر وکړه.

...

د مځکې کروی شکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تیرو وختونو کې، خلکو باور درلودې چې مځکه هوار ده.
په پیړیو پیړیو ،خلک بیریدل چې که دوې په اوږده سفرولاړ سي، نو دوی به د مځکي د یوي څنډې څخه ولویږي .
سر فرانسیس ډریک لومړی کس و چې په ۱۵۹۷ کې یې د ځمکې کره ثابته کړه وروسته ترهغه چې شاوخوا یې سفر وکړي.

اوس د قرآن دغه آیت ته پام وکړئ، چې د ورځې او شپې د تغیر سره تړاو لري.

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّـهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى وَأَنَّ اللَّـهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ (لقمان:۲۹)

ایا تا نه دي لیدلي چې الله شپه په ورځ او ورځ په شپه بدلوي او لمر او سپوږمۍ یې مسخره کړي دي (او د انسان د ګټو پر لار کې یې روان کړي دي)؟ او هر یو به تر یوې ټاکلې اندازي پورې حرکت کوي (او دا نظام به د نړۍ په پای کې پای ته ورسیږي) او خدای په هغه څه سره خبر دی چې تاسو یې کوئ".

دلته د مداخلې معنی دا ده چې شپه کرار کرار په ورځ بدلیږي او برعکس. دا پدیده یوازې هغه وخت واقع کیدای سي چې مځکه کره وي، که چیرې مځکه هواره وي، د شپې څخه ورځې ته او د ورځې څخه شپې ته بدلون ناڅاپه پیښیږي.

لاندې آیت د ځمکې کروي شکل ته هم اشاره کوي:

﴿خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۖ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ ۖ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ۗ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ﴾ (الزمر: ۵)

"خدای اسمانونه او مځکه په حقه سره پیدا کړي دي .
شپه په ورځ او ورځ په شپه بدلوي او لمر او سپوږمۍ یې، د خپل امر تابع کړي دي،او د بندګانو د ګټو لپاره یې ګرځوي.
د دوی هر یو به د یوه ټاکلې وخت لپاره په حرکت کې وي چې خدای پوهیږي،خدای غالب او بخښونکی دی ،او هغه څه کوي چې وغواړي او چاته چې وغواړي ببښنه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د عربي کلمه «يقَوَر» د تکبير له کلمې څخه اخيستل سوې ده چې معنی يې د پګړۍ ده او پګړۍ د سر شاوخوا پېڅول دي او دا دواړۍ معناوې يوازې هغه وخت سمې دي چې مځکه کره وي .
مځکه د ګين په ډول کره نه ده، بلکې بيضوي ده، يعنې په دوو قطبونو کې سره را ټوليږي.

په لاندې آيت کې د ځمکې د شکل توضيح ده:

﴿وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا﴾ (النازعات: ۳۰)

"او تر هغه وروسته يې مځکه غوړولي وګرځوله او بيضه يې جوړه کړه.

او د Dahiyeh کلمه د شترمرغ د هګۍ معنی لري ، د شترمرغ هګۍ شکل د ځمکې کروي شکل ته ورته ده .
له همدې امله قرآن کريم د ځمکې شکل په دقيق ډول بيان کړی دی .
...

په جنوبي امريکا کې د کيپ هورن په سيمه کې يوه
حيرانوونکې پېښه ليدل کيږي چيري چې د ارام سمندر او اتلانتيک سمندر اوبه نه سره ګډيږي د دې ځای تازه اوبه چې د انټارکټيک د يخيانو د ويلې کېدو څخه سرچينه اخلي د دواړو سمندرونو ترمنځ يو جلا ديوال جوړوي دا تازه اوبه د مالګې لږوالي او د کثافت فرق د امله د ارام او اتلانتيک سمندرونو اوبه جلا ساتي چې د سمندرونو اوبه په يوه برخه کې شنې او په بله کې آسماني ښکاري دا طبيعي پېښه د نړۍ د حيرانوونکو منظرو د ډلې څخه ده.

همدا موضوع په قران کې داسي راغلي ده
وَهُوَ ٱلَّذِى مَرَجَ ٱلبَحرَينِ هَـٰذَا عَذبٌ فُرَاتٌ وَهَـٰذَا مِلحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَينَهُمَا بَرزَخًا وَحِجرًا مَّحجُورًا
(سورت الفرقان، آيت۵۳)
دا آيت د سمندرونو جلاوالي ته اشاره کوي
...

د کائناتو په لامحدود پراخوالي کي چي کله انسان خپل کوچنی وجود درک کړي، د يوې ژورې غميزې احساس ورته کيږي. د ميلياردونو کلونو په مټ جوړ سوی دا نظام، چې د يوې بې‌پايه تشې په منځ کې څراغونه ځليږي، د انسان د ژوند د لنډون سره يو ژور تضاد لري. ستوري چې مور ته د يوه اميد په شان ځليږي، په حقيقت کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرګونو کلونو مخکې مړه سوي وي، او د هغوی رڼا زموږ تر سترګو ته یوازې اوس را رسېدلې ده.
دا یوه غمجنه یادونه ده چې هر څه چې موږ وینو، هغه یوازې تېره سوې خاطره ده. د انسان وجود یوازې یوه نازکه کرښه ده د وخت په دې بې رحمه سمندر کې، چې څپې یې هر څه مړه کوي. کائنات دومره بې‌احساسه ښکاري چې د انسان دردونه، هیلې او ارمانونه ورته هېڅ ارزښت نه لري.
په دې لویه بې‌پایانه شپه کي، چي هېڅوک زموږ چیغې نه اوري، د ژوند کولو معنی یوازې زموږ خپله مبارزه ده.
انسان د یوې بې پایانه خولې په شان دي چې د خپل وجود معنی پیداکوي، خو جوابونه یې د یوه خاموش کائنات په زړه کې ورک دي.
ایا دا غمیزه نه ده چې موږ دلته د څو شېبو لپاره یو، په داسې حال کې چې ستوري د میلیاردونو کلونو لپاره ځلیږي؟ او ایا دا درد ناک نه دي چې موږ پوهېږو، زموږ مړینه به نه یوازې زموږ لپاره، بلکې د کائناتو لپاره هم هېڅ اهمیت ونه لري؟
د دې کائناتو تر ټولو غمجنه برخه دا ده چی موږ په کښې یوازې یو، او یوازې به د دې نړۍ ولاړ سو، پرته له دې چې زموږ وجود د دې لوی کائنات لپاره کومه معنا ولري.
...

که چیری سپوږمۍ نه وای ,ږر مځکه د وضعي او انتقالي حرکتونو اختلاف راځي
د لمر پرو اندې د ځمکې جاذبه کمېږي ،بادونه او طوفانو سمندرونه به بی کنټروله سی،دسمندرونو اوبه به ټوله نړۍ ډوبه کړي،د ځمکي توازن او دوران به ورسره شاید خراب سي،او بل د شپي به توره تیاره سي،بل د سپوږمۍ له رویه تاریخ به هم مشکل سي
...

کائینات

د بې پایه کائناتو یوه تیاره فضا کې، چیرته چې ستوري لکه د زړونو ټکانونه ځلوي، انسان د خپل کوچني وجود سره د ژور فکر په سمندر کې ډوب دی. کائنات، چې د ازل په کنډوالو کې غلی روان دي، د بې پایه رمزونو یوه ننداره ده.
په دې پراخه خالي میدان کې، هر ستوری د یو نامعلوم داستان یوه کلمه ده، هره کهکشان د بې مثاله ژوند یوه فلسفه. د زمان او مکان د نازک تارونو په دې بې رحمه جال کې، انسان د خپلې پوهې د محدودیتونو تر شا یو ناچیزه وجود ښکاري. خو بیا هم، د همدې کوچني وجود په زړه کې د پوښتنو یوه دروازه خلاصه سوې، یوه دروازه چې د خدای د عظمت د درک پر لور ځي.
دا د کائناتو حیرانونکې ښکلا ده چې د انسان روح د هغې غېږې ته کش کوي، چیرې چې د تیارو منځ کې رڼا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا کېږي، او د پوښتنو له مینځ څخه جوابونه. کائنات، چې بې پایله سفر کوي، موږ ته د تدبر او تفکر لپاره یو کتاب وراندې کوي، یو داسې کتاب چې هره پاڼه یې د عظمت یوه نندارہ ده او هره جمله یې د حکمت یو راز. انسان، که څه هم محدود دی، خو د هغه نظر بې حده دی، د هغه سوچ بې کناره دی. او په دې ژورو سوچونو کې، د وجود سوالونه پیدا کېږي: "موږ څوک یو؟ موږ له کومه راغلي یو؟ او د دې بې پایه سفر پای به څشي وي؟" کائنات، د یوې فلسفي ارامۍ سره، یوازې یوه اشاره ورکوي: "پلټنه وکړئ، فکر وکړئ، او خپل حدود مات کړئ، ځکه چې حقیقت هغه چا ته ښکاري چې د هغه په لټه کې وي".

...

د افغانستان د سپوږمۍ ډبرې څه سولې ؟

کله چې نیل ارمسټرانګ د سپوږمۍ له سفر څخه ځمکې ته بیرته راغلی د سپوږمۍ ځینې ډبرې او خاوره یې له ځانه سره راوړې د دې قیمتي ډبرې یوه کوچنۍ ټوټه په ۱۳۴۸ کال کې د امریکا د هغه وخت د ولسمشر ریچارډ نیکسون له خوا د افغانستان پاچا ته ډالۍ سوه هغه وخت ظاهر شاه دغه قیمتي ډبره ملي موزیم ته وسپارله د ملي موزیم دا قیمتي ډبره تر ډېرو کلونو پورې په خوندي ډول ساتل کېده خو د ۱۳۷۰ کلونو د کورنیو جګړو پر مهال د کابل موزیم د جګړې له امله د راکټونو او بریدونو ښکار سو په دې وخت کې موزیم ته ډېر زیان ورسیدې او ګڼ شمېر قیمتي اثار یا غلا سول او یا هم له منځه ولاړل د دغو له منځه تللو اثارو په منځ کې د سپوږمۍ دغه ډبره هم ورکه سوه.

...

نیوزیلنډ

هر کال ۶۰۰ د غاښو ډاکټران په ځنګلونو کې د هغه موږکانو پسې ګرځي چې غاښونه یې غټ سوي او خوراک نسي کولای دغه موږکان د غاښو د درملنې ورسته بیرته طبیعت ته ایله کوي.

موږکان، میږیان او چنجې دا د ځنګلونو طبیبان بلل کیږي.

موږ بیا څه چم په کوو؟

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروا پوهني برخه

کله چې تاسې په یو داسې شخص بدل سئ چې نور د چا سره بحث نه کوئ، له اختلافاتو ځان ساتئ، تر خبرو چوپتیا ته ترجېح ورکوئ، خپل درد له چا سره نه شریکوئ او چې څوک مو یوازې پرېږدي؛ ګیله نه کوئ، دا هغه حالت دی، چې تاسې د پوخوالي لوړترین پړاو ته رسېدلي یاست.

...

۱: که جګړه دې ونه ګټله، دا هم بسنه کوي چې دښمن دې وپیژندي.

۲: هېڅکله چا ته ټیټ/سپک نظر مه کوئ، ځکه د میلیونونو پیسو چېک د لسو افغانیو په قلم امضاء کېږي

۳: په یاد ولرئ؛ هغه خلک چې د وتلو په وخت کې دروازه ډېره په ارامه بندوي چې څوک یې ږغ ، وانه وري هغه بیا نه راګرځي

۳: کله چې د عمر له پنځویشو کالو واوښتي، د ساعت عیارولو ته هېڅ اړتیا نسته، ستونزې/مسؤلیتونه دې پخپله راوېښوي

...

آرواپوهنه وایي

نجونې په اساسي ډول د نارینه وو له شخصیت او د خبرو د ښکلا ســـــره مینه لري

نجونې د هلکانو له خندا،ټوکو او د هغوي له منطقي/ هوښیارو خبرو څخه ډېرې زر متاثره کېږي

...

تاسو ته یوه سپارښتنه

که څوک په یو مجلس کې هر وخت د خپل ځان صفتونه کوي او په هر ځاي کې خپل فضیلتونه تکراروي، خپله ډېرې خبرې کوي؛ بل چاته د خبرو کولو چانس نه ورکوي، نو داسې خلک لاشعور ځان کم ګڼي او د کمترۍ احساس لري

او د دې نیمګړتیا د لیرې کولو لپاره په تکراري ډول خپل صفتونه، خوبیانې او نېکې بیانوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شعوري توګه هغه پوهیري چې د خلکو په ذهن کې د هغه انځور ښه ندی، نو د همدې کبله هغه په هر ځای کې کوښښ کوي، تر څو خلکو ته خپل مثبت شیان وښایې او غواړي چې د خلکو په ذهن کې خپل انځور ښه او بهتر کړي .

کچیرې داسې شخص ته هم پیژنې نو مهرباني وکړه پسخند او خندا مه پر مکوه، بلکې ددې شخص سره مرسته وکړه، او په ستاینه کې یې شریک سه تر څو د هغه دا ستونزه حل سي!

...

پوهیږې ځواکمن خلک څوک دي؟

۱: خپل کارونه په بل چا نه ترسره کوي.

۲: وخت نه لري، چې په نورو پسې خبرې وکړي.

۳: ماته منوونکي نه وي او خپل کارونه په نیمایي کې نه پریږدي.

۴: ښه کارونه ستایي، د بدو لپاره نصیحت کوي.

۵: ځاني نظم او نظافت ته زیات پام کوي.

٦: په پالتو آوازو او غیبت ته غوږ نه نیسي.

۸: خپلې غلطۍ ژر مني او د بیا تکرار مخه یې نیسي.

۸: دي ته لېوالتیا لري چې نوی شی زده کړي.

۹: په خبرو کې جدي وي، خو په زړه کې پاک وي.

۱۰: پر خپل قول کلک ولاړ وي او وخت نه ضائع کوي.

۱۱: د خپلو کاري وسائلو څخه سمه ګټه اخلي او ښه ساتنه یې کوي.

۱۲: د هوښیارو خلکو سره راشه_ درشه لري.

۱۳: د چا څخه بې ځایه پور نه اخلي او زیات مصارف هم نه کوي.

۱۴: د یوازې پاتې کېدو توان لري، خو له بیکاره خلکو سره نه کښیني.

۱۵: هر ډول مسلې نورو ورځو ته نه پرېږدي، سم دلاسه یې حل کوي.

۱٦: د چاسره چې نوی ملګری سي ورته وایي«کم کم کتابونه دې مطالعه کړي.

۱۷: ددوي سوالونه د جوابونو څخه قوي وي.

...

مشوره له بایلونکی واخله/تجربه له ګټونکی او دماغ دی خپله استعمال کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

كه يو چا مو مور يا پلار ته سپكاوى كاوه داسى يى ووهى چي ډاكټران ووايى/درملنه يى نشو كولى
كه اړتيا وه دمه وكړه/خو تسليميږه مه
څوك چي مينه نه درسره لرى كه عسل هم سى مه يى خوره/او هغه سوك چي مينه درسره لرى كه زهر هم وى تير يى كړه
دځينو غلطيانو دوباره تكرار د انسان وجدان زر واري وژنى
دګوتي اڅرموپريږدى بيالا□شي
...

پلار او مور ته خاص پيغام

ډيره توجو وكى، د روان او روحياتو له مخى د كوچنيانو مطالعه
١ :په كم كوچنى چى په كور كى پسخند وهل كيږى، هغه بيرندوكى او بيغيرته لويژى
٢ :په كم كوچنى چى اعتبار نه كيږى، هغه چم او فريب زده كوى
٣ :په كم كوچنى چى تنقيد ډير كيږى، هغه بيا همت او كوښښ نه كوى
٤ :د كم كوچنى چى تعريف نه كيږى، هغه بيا ښه شيان نه خوښوى
٥ :كم كوچنى چى د ډيرو وهلو سره مخ وى، بيا د هغه صلاحيتونه متاثيره كيژى يعنى ځان ورته بى اهميته معلوميژى
٦ :او كم مور او پلار چى د خپلو كوچنيانو په مخ كى جنګونه كوى، نو كوچنيان هم په روانى مشكل اخته او هم بى ادبه لويژى.
...

اروابوهنه
انسان چې كله د يو چا سره ډير وخت پاتې سي، نو د دواړو دماغي اړيكه دومره قوي سي چې اكثراً په يوه وخت كې دوى دواړه يوه خبره كوي .
...

د حسد كوونكي انسان د پيژندنې ځينې مشهورې نښې!

لومړى دا چې ستا د وړې او لويې لاسته راوړنې مباركې نه دركوي كه څه هم تاته به ډيره ارزښتمنه لاسته راوړنه وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم دا چې ستا په اړه د بل چا د خولې ستاینه اوریدل نه خوښوي، که بل څوک ستا ستاینه کوي دی خسته او زړه تنگی کیږي .

دریم دا چې کله یو څوک پر تا مسخره وکړي دی به تر ضرورت زیاته خاندي کوي او خپل اواز به لوړوي *.
څلورم دا چې په عامه ځایونو لکه تجمع یا ټولنیزې رسنیو کې به د خلکو مخکې درته نصیحت کوي تر څو تا جاهل او ځان تر تا لوړ او هوښیار ښکاره کړي *.

تر ټولو مهم دا چې ته هر نوی شی تجربه کوې که هغه کم نوی ځای لیدل وي او یا د کم ښه کتاب مطالعه وي،
تا ته دا احساس درکوي چې دا یوه عادي خبره ده یعنې ستا د زړه خوشحالونکي شیانو ته هیڅ ارزښت نه ورکوي.
څومره چې انسان د حاسدینو د حسد څخه لیرې وی هغومره به هغه د راحت خاوند وی .

ومن شر حاسد اذا حسد
...

ارواپوهنه وایــــــې

۱ : د ځان سره د هینداري مخ ته خبرې مو اعتماد پر نفس څواکمن کوي او د بیري هورمونونه وژني !.

۲ : کم پلار چې د خپل زوی سره ډېر په غوسه خبرې کوي د دې تر شا ډېره قوي مینه هم پرته وي چی پلار غواړي زوی یې یو بریالی شخص اووسي !.

۳ : کمه انجلۍ چې د ټولو خپلوانو څخه زړه تور وي پوه سه چی ټولو ډېره ناهیلې کړې او څوک نسي پیداکولای چی درک یی کړي !.

۴ : کم اشخاص چې پوره خوب کوي هغوی د نورو په پرتله ډېر ځیرک وي
...

څو مهمې سپارښتنې !.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: که چیرې یو چا ډیر کوچنی کار هم در وکړي، *مننهترې وکړئ.

۲: کله چې د مقابل جانب خبرې خلاصې سوې، ته دې خپله خبره ورته شروع کړه !.

۳: که موټر چلوونکی یې، تر څو چي چا درته د موسیقۍ چلانولو نه وي ویلي، پر خپل سر یې مه چلانوه !.

۴: داسې عطر/اسپري مه استعمالوه چې نور خلک در سره په تکلیف سي !.

۵: چې چا غوښتي نه یې، په ډوډیو پسې کور په کور مه ګرځه !.

۶: که چیرې خوابدي وې نو پرماشومانو باندې خپل زړه مه تشوه !.

۷: کله چې د چا سره سترې مه سي کوې،خپلې تورې عینکې مو د سترګو څخه لیرې کړئ !.

۸: هر وخت ګیلي مه کوه !.

۹: یو ښه انسان د پلار او نیکه په غلطۍ مه نیسه !.

۱۰: چې په کم څه نه پوهېږې، نظر مه پر ورکوه !.

۱۱: یو مسلک ونیسه او په هغه کې پرمختګ وکړه !.

۱۲: هر وخت ځان خوابدي او دردمن مه ښکاره کوه !.

:13*له ژوند ځان مه سترې کوه *!.

۱۴: داسې فکر مه کوه چې ملګری دې په چم نه پوهیږي !.

...

اروا پوهنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زياتره کسان داسي وي چي غواړي يوه خبره درته وکړي، خو کله چي خبره شروع کړي ذهن ته يی ورسي چی دا خبره بايد ورته ونه کړم او سمدستي چپ سي نو که تاسوغواړی چی دا خبره ځيني واورئ نو هغه وخت کي چي دی چپ سي تاسو يی سترگو ته وگورئ کله چي هغه ستاسو سترگو ته فقط وگوري نو بيرته خبره پيلوي او بشپړه خبره درته کوي.

...

رواني ټکي

۱: په کار ځای کې د ډرامو کتلو ډډه وکړئ: د خلکو شاته د هغوی ستاينهوکړئ.

۲: د "زه پوهيږم" پر ځای ووایاست* " تاسو ښه وایاست.

۳: د خاموشی ماتولو لپاره د مقابل لوري څخه وپوښتئ "تاسو کومې پوښتنې لرئ؟

۴: د خپلو ماشومانو سره مهمې خبرې په نرمي سره وکړئ.

۵: د خلکو څخه د شخصي پوښتنو په کولو سره خپل عزت مه کموئ.

٦: کله چي خلک خبرې کوي، د هغوی په خوله کي مه ور لويږه.

۷: د ټولو سره په درنښت چلند کوه.

...

آرواپوهنه

۱: کله چې والدين د خپلو ماشومانو څخه په زوره کم شی اخلي، نو ماشوم " زورور توب" يا جنگ زده کوي.

۲: کله چي والدين ماشومانو ته د هغوی د آرامتيا لپاره هغوی ته وعدې ورکوي او په هغو عمل نکوي، ماشوم " دروغ" زده کوي.

۳: کله چې والدين د ماشومانو د کرار يا آرامه کولو لپاره ديوال يا ناوکی وهي او ماشوم ته وايې چې مه ژاړه نو ماشوم " انتقام اخيستل" زده کوي.

۴: کله چې والدين پر ماشومانو د شيانو د خرابولو په وخت کې چيغې وهي، نو ماشومان يې هم چيغي وهل زده کوي .

...

اروا‌پوهنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: غالباً د چا څهره چی ښکلی وی، ږغ یی بدرنگ وی
۲: ډیر خلک د خپل ږغ څخه کرکه لری چی بیرته یی اوری.
۳: د شا پر تخته خوب کول د عجبه او غریب خوبونو د لیدلو امکان ډیروی.
۴: هغه کسان چی د ځان سره خبری کوی لیونیان نه دی، بلکی د خپلی ځیرکتیا خوند اخلی.
حقمل صاحب
...

یوې علمي څېړنې ثابته کړي ده چې پرځان باور د پوستکي ظاهري ښه ښکلې کوي ځکه چې باور کول په مغز کې یو ډول کیمیاوي مواد خپروي چې د پوستکي روغتیا ته وده ورکوي.
...
ارواه پوهنه وايي
۱: کله چې یوه انجلۍ په مینه کې واقع سي نو هغه د ځان سره ډیره خاندي.
۲: انجلۍ دهلک په نسبت په مینه کې ډیر حسد کوي.
۳: انجلۍ دقوت ښکارندويي کوي خو لیکن دننه برعکس ده.
۴: کله چې ستاسو بدن بې دلیله ولړزیږي نو پوه سه چې هغه څوک چې تاسو ورسره مینه لری خوابدي دی
۵: کله چې تاسو بې دلیله پر ځان ویاړی نو پوه سه چې یو څوک ستاسو صفت کوي.
۶: کله چې څوک تاته دخلکو په مخکې سپکاوی کوي، نو ستا لپاره همدا بس ده چې هغه ته په درنه سترگه ووگورې باور وکه وکړه، هغه به وبیریږي.
۷: دجگړې دمخنیوي لپاره شاتگ وکړئ، خو کله چې جگړه شروع سي یو انچ هم مه شاته کیږئ.
...

روانشناسی
هغه درې عادتونه چې په راتلونکو پنځو کلونو کې به ستاسې ژوند په تمامه معنا بدل کړي:
۱: هره ورځ درې کیلومتره ځغله ، مهمه نه ده چې ورځ باراني ده یا لمرینه. پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې تر 90% ډېرې برياوې مو د همدې عادت له امله دي.
۲: هره ورځ لږ تر لږه يو ساعت مطالعه وکړئ. دا پر هغو مطالبو سربېره چې په انټرنيټ کې يې واياست، پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې د خپلو شاوخوا افرادو سره ډېر زيات فرق لرئ.
۳: هره ورځ پنځلس دقيقې ميډيټيشن (مناجات، لمونځ، ذکر، دعاء او نور) وکړئ. پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې د تمرکز ځواک مو فوق العاده ښه سوی او دا په ياد ولرئ چې تمرکز په ژوند کې د برياليتوب او سکون اصلي راز دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

...

اروا‌پوهان وايي

دوه ډوله خلک مو په اسانه سترګو ته نسي کتلاي ، يو هغه څوک چې دروا‌غ درته وايي ،او بل هغه څوک چې مينه درسره لري

...

د لومړي ځل ملاقات لپاره څو توصيې

۱: د لومړي ليدنې لپاره تور کالي واغوندئ.

۲: د مخامخ کيدو په صورت کې روحاً وخاندئ او د خپلې خوشالئ د اظهارولو کوښښ وکړئ.

۳: د بوټونو په انتخابولو کې دقيق اوسئ، آروا‌پوهان وايې زيات خلک د مخامخ کېدو پر وخت اول ستاسو بوټونو ته ګوري او ستاسې اول تاثير هم همدا دی. ،نو ښه بوټونه انتخاب او په پښو کړئ.

۴: ډيرې لوړې خبرې او يا هم د هغه تر سويې ډيرې ټيټې خبرې مکوئ.

۵: خبرې وکړئ، پوښتنې مکوئ.

٦: د هغه خبرو ته دقيقاً غوږ سئ/ د ډيرو خبرو جرات ورکړئ....

...

روانشناسی

هغه کسان چې ډيره جګه او اوږده پزه لري د ډير متانت او شجاعت خاوندان وي. خو په کارونو کې ډير دقت نه لري

هغه څوک چې جګه ميانه پزه لري؛ ځيرک، چالاک، مدبر، مفکر او په ډيرو شيانو پوه وي

څوک چې لنډه پزه لري. ډير شوخ ټوکي په هر څه کار درلودونکي، او د هر چا سره د شناخت جوړولو استعداد لري

هغه څوک چې برداره پلنه پزه لري، په کارونو کې پوره او بشپړه دقت نه لري، د ښو خبرو او خوږ مجلس سره زياته مينه لري د هر چا پر غاړه ورسره ځي.

...

اروا‌پوهنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دښمن په باب چپ اوسیږه خو که یی وخت راغلی د تندر په شان پر را نازل سه
په ژوند کې ستونزې د الجبر د درس په شکل دي، نو د حل لپاره يې فرمولونه زده کړه او داسی فرمول ورته انتخاب که چې حاصل یی صفر نه وی
مجبوره نه يې چې په هر بحث کې بريالي سئ له ناکامی مو هم درس واخلئ.

ملگری دی که هرڅومره درته نږدی هم وو باور مه پر کوه ځکه یویشتمه پیړی ده هرسه پکښی دبدلون په حال که دی.

دا چې نور ستا په اړه څه فکر کوي، دا مهمه نه ده، مهمه دا ده چې ته د خپل ځان په اړه څه فکر کوې.

مینه د هرې ستونزې او هرې ناروغۍ درمل ده کوښښ وکی چې له هم فکره شخص سره مینه وکړی.

. د دوستانو په لیست کې مو ماشومانو او لویانو ته هم ځای ورکړئ

هر ورځ نیم ساعت د خپل ځان سره یوازیتوب ته ورکړی.

هر ملگری ته د ورور لقب مه ورکوه.

. که دی ریښتینی مینی ته اراده نه وی نو هیڅکله هم د یوي انجلۍ په زړه کی د محبت اور مه بلوه

راز ویل دوست او دښمن نه غواړی؛نو په ویلو کی یی له احتیاطه کار واخله.
...

اروپوهنې له مخې

څوک چې د چا سره مینه لري او ډېر زيات ورباندې گران وي؛ نو پرته له دې چې تاسو مو ورته کومه ستونزه ووایئ، هغوی پوهېږي. ښه بېلگه يي مور ده، یوه مور د خپل زوی ټولې ستونزې او مشکلات پرته له ویلو درک کوي

(۳) نورې دري په زړه پورې خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: ارواپوهان وايي، که یوه کس ته مو راز ووایه، نو ممکن له دوو حالتونو سره مخ سئ؛ یا به ښه ملګری پیداکړي او یا به ښه درس

۲: ناکامان یا ماتې خوړونکي تر هغو کسانو غوره دي چې لا یې د کوم کار هڅه هم نه ده کړې. ځکه چې ناکامانو خو لږ تر لږه یو څه تجربه او زده کړل، هغه چې هېڅ نه کوي، ژوند یې هم هېڅ نه وي

۳: تاسو به له ډېرو کسانو اورېدلي وي چې زه یوازې یم، څوک نه لرم او داسې نور. اروا‌پوهان وايي چې په دې نړۍ کې هېڅوک یوازې نه دی، که یو انسان هر څومره یوازې هم سي، بیا هم لږ تر لږه یو څلور کسه یې تر څنګ ولاړ وي. کله چې یو څوک وايي چې زه یوازې یم، د دې مانا دا وي چې یاني دی چې څوک غواړي، هغه یې څنګ ته نه سته.

...

د بدن ژبه

۱: د خبرو پر مهال د پزې مږل د انسان د وېرې، ګډوډۍ او درواغ ویلو ښکارندویي کوي.

۲: د خبرو پر مهال د شونډو خوړل د یو شی پټول او ځنډول دي.

۳: د یوې پښه پر بله پښه اېښول پر نفس د ډېر باور څرګندونه کوي.

۴: د نوکانو خوړل هم د عقل د نشتوالي او حماقت دلالت کوي.

...

د ویناوو او مشورو برخه

د خپل نفس سره دمحاسبې سوالونه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(بِسْمِ اللَّـهِ الرَّحْمَـٰنِ الرَّحِيمِ)

آیا ټول لمونځونو مو په جماعت سره ادا کړی دي ؟

آیا د کتاب الله په قرائت کې مو فکر او تدبر کړی دئ ؟

آیا په وتر ، سنت او نفلي لمونځونو لکه : تهجد ، تحية المسجد ، صلاة الضحى ... مو اهتمام کړئ ؟

آیا په صدق او عاجزۍ مو دعا کړې ؟

آیا په لمانځه کې مو خسوع کړې او د سیطاني وسواسو دفع مو کړې او که نه ؟

آیا د سبا او بیګاه په اذکارو او مسنونه دعاګانو مو همیسوالی کړی دی ؟

آیا د قبرونو زیارت مو د پند او عبرت د پاره کړی ؟

آیا کله مو جــــهـــاد کړئ ، یا مو د کوم مجـــاهـــد یا د هغه د کور تجهیز کړئ ؟ او یا مو د جــهــاد په اړه فکر کړی دی ؟

آیا د انتقام په وخت کې مو د قهر او غصي دفع کړې ده ؟ او د بل چا د خطاء پر وړاندې مو زغم کړی دی ؟

آیا د بل چا د عیب پټولو پر ځای مو کله هم د خپل ځان د عیبونو په اصلاح کې فکر کړی دی ؟

آیا د خپل نفس سره مو مجاهده کړې تر څو ته له متقیانو څخه وې ؟

آیا کله مو د الله تعالی له وېرې ژړلې دي داسې چې له خلکو لرې وې ؟

آیا په دعوت الی الله کې مو د خپل توان موافق برخه اخیستې ؟

...

هغه چي خبري يي نه درواغ دي او نه ریشتیا ،فیلسوف دی.

هغه چي ریشتیا او درواغ ورته یو شان دي ،چاپلوس دی(غوړمال)

هغه چي د درواغو ویلو دپاره پیسې اخلي ،دلال دی.

هغه چي د پیسو اخیستلو دپاره درواغ وایي ، سوالکر دی.

هغه چي د درواغو او ریشتیا تر منځ د تشخیص دپاره پیسې اخلي ،قاضي دی.

هغه چي ددې دپاره پیسې اخلي چي درواغو ته د ریشتیا او ریشتیاوو ته د درواغو رنګ ور کړي ،وکیل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چي د ریشتیا پرته بل څه نه وایي ،ماشوم دی.

هغه چي خپل ځان ته درواغ وایي ،متکبر دی.

هغه چي په خپلو درواغو باور کوي ، احمق او ټمبل دی.

هغه چي د درواغو خبري يي خوږې دي ، شاعر دی.

هغه چي اصلا درواغ نه وایي ،مړی دی.

هغه چي د درواغو سره قسم اخلي ،دبازار تجار او دکاندار دی.

هغه چي درواغ وایي او خپله هم نه په پوهيږي ،ډېري خبري کوونکی دی.

هغه چي خلګ يي پر درواغو د ریشتیا ګمان کوي ،سیاست مدار دی.

هغه چي خلګ يي ریشتیا خبري درواغ ګڼي او وربادي خاندي ،لیونی دی.

...

جاهل په اتو خویونو پېژندل کېږي

بعضي حاکمانو ویلي : جاهل / ناپوه په اتو (۸) خویونو باندي پېژندل کېږي:

۱ .بې ځایه غصه کېدل.

۲ .غیر حقدارو ته مال ورکول.

۳ .بې ګټي او بې ضرورته خبري کول.

۴ .په هر چا باور کول.

۵ .د رازونو افشا کول.

٦ .د دوستانو او دښمنانو تر منځ توپیر نه کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷ .هر څه چي په زړه ورسي بې فکره ويل.

۸ .او ځان تر نورو هوښيار ګڼل.

(أخبار الحمقٰی والمغفلين صـ۳۷)

...

دعلماء ويناوي

زه هغه نه يم چې ته فکر کوې

زه هغه هم نه يم چې زه فکر کوم

زه هغه يم چې فکر کوم ته فکر کوې چې زه يم

چارلز هورتن کولي

ايا ستا په ياد دي چې ته څوک وې، مخکې له دې چې نړۍ درته ووايي چې ته به څوک سې؟

چارلز بوکوسکي

په دې نړۍ کې هيڅوک بې کاره نه دی، چې د بل چا بوج سپک کړي.

چارلز ډيکنز

سترګې پټې کړه او وګوره !

جيمز جويس

دلته هيڅ ناممکن شی د هغه چا لپاره نسته، څوک چې کوښښ کوي .

سکندر کبير

که تاسې له شروع مخکې د پوره کېدو په هيله ياست، ممکن هيڅکله يې پيل نه کړئ .

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د کوم چا کره « میلمه» کیږی ، نو دا لاندې کارونه مکوه

۱: کوچنی اولاد له ځان سره مه بیایه

۲ : کوربه ته لارښونې مکوه ، که دي کوټې ته سپین رنګ ورکړی وای ، سور ، شین او ... نو دا ورسره ښه ښکارېده.

3: چې دا کلکین دې له کونړې لرګي ، یا پې وي سي څخه جوړ کړی وای خوند به یې کړی نو خوند به کړي وای .

4: دروازې ته مخامخ مه کښینه.

5: که یې په خوړو کې غوښه راوویسته ، او یا یې بل څه درته راوویسته ، د قیمت پوښتنه یې مکوه چې دا د څه سي غوښه ده ، ډېره خوږه ده ، یا دا و هغه ، فقط خوره یې.

6: لاسونه خپله ومېنځه ، بل چاته مه په انتظار کېږه.

7: کله چې درته چا د لاسو پریمنځلو اوبه اچولې ، دې وخت کې چاته مه مخاطب کېږه ، او بې ځایه کیسې مهمه کوه. چې دوشې و ګډوه په لاس کې ، هلک دې یو ساعت مخ ته وولاړی وي او ته د بل چا سره مصروف یې.

8: کله چې دې لاسونه پریمنځل ، د لاسونو وچولو لپاره ، له جېب نه ، هغه خیرن دستمال مه را باسه ، په کوم چې ته خپله پزه پاکوې.

9: دسترخوان ځانته خپله هوار کړه ، هر څه په خوله کې مه غواړه.

10: که دې شپه ور سره کوله ، د کوربه څخه پوښتنه وُکړه چې سهار پر څو بجې کار ته ځې ، اجازه ورکړه چې وولاړی سي ، که ممکنه وه ، ته د سهار د چایو مخکې وولاړی سه.

11: که دې شپه ورسره کوله ، د خوب ځای ځانته په خپله هوار کړه ، همدارنګه سهار خپل ځای په خپله ټول کړه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

12: بالښت په غېږ کې مه نیسه.

13: چارچر مه غواړه ، او وایفای ، یا هم هاسپاټ مه غواړه.

14: د مرچک ، مالږې او مسالې امرونه ډېر مکوه ، آرام خپله ډوډۍ وخوره.

15: همدارنګه د کورډه د اولادو څخه د ښوونځي د درسونو په اړه پوښتنې مکوه چې له ځانه دې مفتیش جوړ کړی وی.

...

د طبیعت درې قوانین ترخه دي مګر ریښتیا دي

د طبیعت لومړی قانون:

که تخم په مځکه کې وا نه چول سي، نو طبیعت یې د وښو ډکوي.
په همدې ډول، که ذهن د ښه فکرونو ډک نه وي، نو ښه فکرونه خپل ځای بدو فکرونو ته فریږدی یعني دا د شیطان کور ګرځي نو مثبت فکر وکړئ، ښه فکر وکړئ

د طبیعت دوهم قانون:

هغه څوک چې هر څه لري هر څه شریکوي. . .
یو خوشحاله سړی خوښۍشریکوي.
یو غمجن سړی غم شریکوي.
عالم علم شریکوي.
یو مذهبي سړی دین شریکوي.
یو بیري دونکي سړی بیره شریکوي.
نو په ځان کې مثبت احساس پیدا کړئ. ښه شیان زده کړئ. اخته اوسئ. خوشحال اوسئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طبيعت دريم قانون :

د هغه څه لپاره چې په ژوند کې سستاسو لاره راځي هضم کول زده کړئ. . .
ناروغۍ هغه وخت رامينځته کيږي کله چې خواړه هضم نسي.
که مال او دولت هضم نه سي نو نفاق زياتيږي.
کله چې خبرې هضم نه سي، نو چغلې او توهين زياتيږي.
فخر هغه وخت زياتيږي چې تعريف هضم نه سي.
که غم هضم نه سي مايوسۍ زياتيږي.
نو هضم کول زده کړئ.

خپل ژوند ساده کړئ او مقصد او اخلاقي ژوند وکړئ، د خلکو لپاره شيان اسانه کړئ

خوشحاله اوسئ.
...

کوچنۍ ليکنه خو يو کتاب خبرې

ارسطو وروسته له بلها اوږد عمر څخه کرارسته چې لسګونه فلسفي کتابونه يې وويل او وليکل، په پای کې يې خلکو ته دا سپارښتنې وکړې:

١: د خپلو دوستانو سره په سياسي مسايلو بحث مه کوئ؛ سياست دوستي خرابوي، سياستوال به سره جوړ سي، خو ستاسو به خپل دوستان له لاسه ورکړئ.

٢: په څلوېښت کلنۍ کې، د زده کړو د کچې له پلوه خلک سره ورته کيږي؛ حتی داسې کسان به وي چې لږې زده کړې لري، خو ډېرې پيسې به ګټي.

٣: په پنځوس کلنۍ کې، ښکلی او بدرنګ سره ورته کيږي؛ مهمه نه ده چې ستاسو څومره ښکلي ياست، په دې عمر کې به سستاسو په مخ ګونجې او تور داغونه ښکاره سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤: په شپېته کلنۍ کې، لوړ او ټيټ مقام سره يو شان کيږي؛ د تقاعد کرارسته، يو عادي شخص هم خپل رئيس ته د قدر په سترګه نه ګوري.

٥: په اويا کلنۍ کې، لوی او کوچنی کور يو ډول اهميت لري؛ د هډوکو او د بدن درد او د حرکت ستونزې، تاسې ګرځېدو ته نه پرېږدي، يوازې يو کوچني ځای ته اړتيا لرئ چې پکې کښېنئ.

٦: په اتيا کلنۍ کې، شتمني او بې وزلي سره يو شان وي؛ حتی که ډېرې پيسې ولرئ، نه پوهېږئ چې چيرته يې مصرف کړئ.

٧: په نَوي کلنۍ کې، که ژوندي پاتې سو، خوب او ويښوالی سره يو شان کيږي؛ د بيدارېدو کرارسته به نه پوهېږئ چې څه وکړئ.

نو !...

ژوند آسانه ونيسئ؛هيڅ داسې معما نسته چې حل ونه لري.

په اوږده موده کې، موږ ټول سره ورته يو؛ نو تر څو مو وس رسېږي، يو بل ته مينه ورکړئ، او مينه وويشئ.

د ژوند ټول فشارونه هېر کړئ، او په زغم سره د ژوند له هرې سېبې خوند واخلئ.

...

که دي د واده لپاره مرکه استول

که مو د واده لپاره يو ځای مرکه استول نو هېڅکله خپله ورېندار مه استوئ، ځکه هغه نه غواړي چې کور ته مو تر دې ښايسته ښځه راسي

د واده په اړه نړيوال متلونه

واده د عشق کور دی

(روسي متل)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه غلطي په واده کې تلوارکول دي
(فرانسوی متل)

واده بادام چې دي خوړلی نه وي نه پوهیږې چې واده خوږ دی که تریخ
دویمه ښځه کول یعنې تجربه پر تجربه غلط کار دی
(انگریزي متل)

د ټوکر د اخیستو په وخت کې یې څوکه وگوره، د کوژدې د مخه د ښځې مور په اړه معلومات پوره تر لاسه کړه
(ترکي متل)

د بل چا په خوښه واده کول د ځان لپاره د دوزخ دروازې خلاصول دي
(شکسپیر)

واده څخه د مخه دې خپلې سترگې ښه خلاصې او تر واده وروسته یې نیمکښې رغړه وه
...

لس نړیوال متلونه

1: آیرش متل
په څاه کې شی مه تویوئ، ممکن یوه ورځ ترې وڅښئ.

2: فرانسوي متل
خپله مینه خپلې میرمنې ته او خپل راز خپلې مور ته ورکړئ.

3: ایټالوی متل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه او بوی نسي پټولی.

4: سویس متل

کله چې یو سړی ډک وي، هغه د ډوډۍ خوند نه احساسوي.

5: سکاټلینډي متل

که ستاسو نه پوهیږئ چې څنګه موسکا وکړئ، دوکان مه خلاصوئ.

6: هسپانوي متل

مینه چې په ډالیو وده کوي تل وږی وي.

7: جاپاني متل

خدای مرغانو ته خپل خواړه ورکوي، مګر دوی باید الوتنه وکړي ترڅو ترلاسه یې کړي.

8: هالنډي متل

مینه تر هغه وخته دوام کوي چې پیسې وي.

9: اندونیزیایی متل

څوک چې خپل ملګري ته پور ورکوي دواړه له لاسه ورکوي.

10: د بلجیم متل

هغه سړی چې له یوې ښکلې ښځې سره واده کوي تر دوو سترګو زیات اړتیا لري.

...

په 4 کلنۍ کې به ما ویل: زما پلار غوره دی..

په 6 کلنۍ کی به می ویل: "زما پلار هرڅوک پیژنی...

په 10 کلنۍبه ما ویل: زما پلار لوی دی مګر هغه لږ بد دی.

په ۱۲ کلنۍ کې، ما به ویل: کله چې زه ماشوم وم، پلار مهربانه و..

(c) ketabton.com: The Digital Library

په 14 کلنۍ کې به ما ویل: "پلار زما په اړه غلطی کوي...
په ١٦ کلنۍ کې به مې ویل: زما پلار زموږ د عمر او دورې نه دی..
په ١٨ کلنۍ کې به مې ویل: د وخت په تیریدو سره مې د پلار اخلاق خرابیږي..
په 20 کلنۍ کې به مې ویل: د پلار بخښل سخت دي، حیران یم چې مور یې څنګه زغمي!
په ٢٥ کلنۍ کې به مې ویل: پلار زما له ټولو کارونو سره مخالف دی..
په 30 کلنۍ کې به ما ویل: دا د پلار سره منل خورا ستونزمن دي، زه نه پوهیږم چې نیکه په ځوانۍ کې څه تیرول..
په ۴۰ کلنی کی به می ویل: پلار می موږ په ډیرو اصولو او قوانینو سره روزلی یو، نو زه یې هم باید وکړم...
په 45 کلنۍ کې به ما ویل: زه حیران یم چې پلار څنګه موږ را لوی کړو!

په ۵۰ کلنی کی به می ویل: د اولاد کنټرول ډیر ګران کار دی، پلار زموږ د تعلیم لپاره څومره سختی وزغملي
په 55 کلنی کی ، زه به ووایم: زما پلار ډیر لیری فکر ، او زموږ د راتلونکی لپاره پلان درلود، یو بی مثاله او مهربانه پلار...
مګر اوس په 60 کلنۍ کې، زه وایم: زما پلار تر ټولو غوره دی..
زما د ژوند په دې ٥٦ کلن سفر کې، زه په څلور کلن عمر کې د پیل ټکي ته ستون سوم

...

د تاریخ برخه او کیسو برخه

چل / چیل زیني!(Chilzina)

چل زیني (څلویښت زیني) د زاړه کندهار سمال ته د غره په لمن کي یو دالان دئ چي د غره له بیخه زینې ورختلي دي.
دا دالان او زینې دواړه د غره په ډبره کي د اوسپني په قلم کیندل سوي دي.
پخوا د دالان دواړو خواووته د ډبري دوه زمریان هم پراته وه چي اوس نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چل زينې د بابر باچا زوی عسکري ميرزا له خوا جوړې سوي دي، د ودانۍ کار يي په ۹۳۰ ق کي شروع او په ۹۵۳ ق پای ته رسيدلي دي.
او دا له خورا تاريخي او لرغونو ځايونو څخه يو دی چي د ۴۹۱ کاله يي د جوړيدو کيږي، چي زيات سميره سيلانيان ورته راځي.

...

ملکه ممتاز محل!
ارجمند بانو بيگم ، چې په ممتاز محل سره يې شهرت درلود ، د مغلو په دربار کې د درباري فارسي ژبي ابولحسن اصف تابان لور او د جهانگير د مېرمنې ملکې نور جهان وريره وه.
په ۱۶۰۶از کال د څوارلس کالو په عمر د مغلو شهزاده خرم سلطان مشهور په شاه جهان ته کوزده او په ۱۶۱۲ ز کال يې واده وکړ.
شاه جهان په هند کې د مغلو د امپراطورۍ پنځم امپراطور وو.
روايت دی چې شاه جان په ملکې ممتاز محل دونده مين وو چې د هغې په مينه کې د لېونتوب تر حده رسېدلی وو ، ملکه ممتاز محل دونده ښکلې وه چې په هغه وخت کې يې د ښکلا اوازې تر لويدځ او ختيځ رسېدلې وې.
ملکه ممتاز محل په 1631ز کال د ماشوم د زېږون پر مهال وفات سوه ، هماغه وو چې شاه جهان پسې د لېونتوب تر حده ورسېدی او د دې لپاره چې د خپلې مينې غم يې جبران کړی وي نو د ملکې ممتاز محل په ياد کې يې د هند په اگره کې د (تاج محل) په نوم يوه لويه ودانۍ جوړه کړه چې دغه ودانۍ په يو ځغوليي سبک په څو کلونو کې د لسگونه زرو کاريگرانو او د مشهکرار انجينرانو لخوا جوړه سوه.
تاج محل د نړۍ له اوه عجايبو څخه بلل کيږي.
او همدارنگه د تاج محل ماڼۍ په نړۍ کې د (مينې سمبول) په نو هم پېژندل کيږي.
که فکر وکړو ژوند تيريږي او داسې خوږې خاطرې يې پاتې کيږي.

....

پړمخې چې پروت وی "پاپ" وی. پاپ پدې شکل د مسيح لهٔ مجسمې څخه بخښنه غواړي. د دهٔ شاته د سور رنگ لباس والا "قسيسين" وي. دوي بيا د پاپ څخه بخښنه غواړي د دوي تر شا سپين لباس والا "سماسيون" وي. دوي بيا د قسيسينو څخه بحښنه غواړي د دوي تر شا بيا د تور رنگ لباس والا "راهبان" وي چې د سماسيون څخه بخښنه غواړي کله چې عام نصرانيان راځي، هغوي بيا د دې راهبانو څخه د بخښنې غوښتنې کوي، او پهٔ همدې ترتيب نصراني د راهب، راهب د سماسيونو، سماسيون د قسيسين، قسيسين بيا د پاپ څخه او پاپ بيا د يسوع د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجسمې څخه د ګناهونو د بخښنې غوښتنه کوي .
لۀ بله پلوه اسلام د بخښنې لپاره دونده تکلیفونه ندي ایښي . فقط پۀ خولۀ ووایه: أستغفرالله وأتوب الیه، نېت دې صفا کړه، حاجت نسته چې د بخښنې لپاره پیر,اغاصاحب,قبر, ملا، مولوي، سیخ الحدیث، سیخ القرآن یا کوم سیخ الاسلام ته ورسې، بخښونکی ذات دې، پرته لۀ واسطې بخښي. د هغۀ د بخښنې دروازه هر وخت، د هر باچا، حاکم، ملک، فقیر، ګدا پر وړاندې خلاصه ده. د غرونو پۀ اندازه ګناهونه دې، د خولې پۀ یو څو الفاظو او اخلاص بخښي .
د اسلام پر دین دې زموږ زر ځله "الحمد لله" وي.
شامحمد شرف صاحب.
...

د جنوبي افریقا د پوهنتون یو پروفیسر د پوهنتون پر دروازه ولیکل

اړتیا نسته چې د یو ملت د له منځه وړلو لپاره اټوم بم (د لرې واټن ویشتونکي توغندي) وکارول سي، بلکې د تعلیم د کیفیت ټیټوالی او زده کوونکو ته په ازموینه کې د نقل اجازه ورکول په اسانۍ ملتونه له منځه وړي

۱ : انجینر چې له ازموینې څخه په چم او فریب وتلی وي، په لاس یې ودانۍ او جوړسوي سړکونه او پلان....نړیږي

۲ : هغه ډاکټران چې په ازموینه کې په نقل بریالي سوي وي ، په لاس یې ناروغان مري

۳ : هغه اقتصاد پوهان او د مالي چارو ماهرین چې په درواغو سند تر لاسه کړي ، اقتصاد مو نړوي او د خپلو شتمنیو او زیرمو مو بې برخې کوي

۴ : هغه قاضیان چې په نقل بریالي سوي ، د قضایي او عدلي سیستم بیخ باسي

۵ : د هغه کوچنیانو په ذهن کې ناپوهي د تل لپاره پاتې کیږي، څوک چې په ازموینه کې په چل او درواغو بریالی سویو ښوونکو تر روزنې لاندې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ : مذهبي مخکښان چې په ورته لارو يې ځان فارغ کړی او حقیقت ته يې ځان نه وي رسولی، انسانیت او انساني ارزښتونو ته د پای ټکی ږدي

٧: د سیاسي ډګر لوبغاړي که په ورته شکل له پوهنتونه راووځي، وطن موخرخوي .

٨: د تعلیم د معیار ټیټوالی، د ځمکې له ګرې څخه د يو ملت د پناه کولو په مانا دی

...

د بهلول پهٔ هکله به مو دا حکايت نهٔ وی لوستئ؟

بهلول د يو مېلمه کوربه و، ماښام مهال مېلمه سره پهٔ خبرو اخته و چې د قاضي قاصد راغلی.

قاصد وويل: ښاغلی بهلول! قاضي صاحب غواړي چې تهٔ نن شپه زموږ مېلمه سې!

بهلول وويل: زما لهٔ طرفه قاضي صاحب څخه بخښنه وغواړه او ورته ووایه چې بهلول نن شپه خپل مېلمه لري او سستاسو مېلمستيا ته نهٔ سي درتلائ.

قاصد وولاړی او يو څو شېبې کرارسته بېرته راغلی، ويې ويل: ښاغلی بهلول! قاضي صاحب وايي چې د بهلول مېلمه ته هم سترګې پهٔ لار يو!

بهلول لهٔ خپل مېلمه سره يو ځای د قاضي مېلمستيا ته روان سو. بهلول پر لار مېلمه ته وويل: پام کوه، چېرې چې زهٔ کښېنم تهٔ هم هلته کښېنه، څهٔ چې زهٔ خورم تهٔ يې هم خوره، تر څو چې پوښتنه در څخه ونهٔ سي، خبرې مه کوه او که د کوم کار غوښتنه در څخه ونهٔ سي، پهٔ خپل سر يې مه کوه!

مېلمه پهٔ زړهٔ کې خندل او ځان سره يې ويل: دېته ګوره، يو لېونی راته نصيحت کوي!

کله چې د قاضي مېلمستيا ته ورسېدل، خونه کې رنګارنګ مېلمانهٔ ناست وه، بهلول د دروازې څنګ ته کښېناست خو مېلمه ولاړی او د مجلس پهٔ هغه بل سر کې يې ښې وغځولې.

مېلمانهٔ کرار کرار زياتېدل، هر نوی راتلونکی مېلمه د دروازې او بهلول منځ کې کښېناستهٔ او پدې ترتيب بهلول هم د مجلس بل سر ته ورسېدی!

څو شېبې کرارسته خواړهٔ راوړل سول او بيا پسې مېوه راورسېده. لهٔ مېوې سره چاقوګان نهٔ وه او ټول منتظر وو چې چاقوګان راورسېږي، چې تر څو دوی مېوې سپينې او پرې کړي.

د بهلول مېلمه ناڅاپه جېب ته لاس چخ کړ، طلايي لاستی والا چاقو يې راوکاږی او ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ چي پۀ همدې چاقو مېوه پرې کړو او ويې خکرار!

ناست مېلمانۀ چاقو ته گوته پۀ غاښ سول ځکه چې چاقو ډېر ښکلی و او لاستی يې طلايي و.

مېلمانۀ حيران وه چې د بهلول مېلمه چې لۀ ډولې يو غريب او فقير انسان ښکارېدی ځنگه طلايي چاقو په جېب کې گرځوي!

پدې مېلمستيا کې شپږ کرارنه هم ناست وه ، د چاقو لۀ ليدو کرارسته يې يو بل ته اشاره وکړه او د بهلول مېلمه ته يې پلان جوړ کړ.

مشر کرارر قاضي ته مخ کړ او ويې ويل:

قاضي صاحب ، دا چاقو زما د پلار و ، ډېر کلونه کېږي چې ورک سوی ، دا دی اوس مو د دغه سړي په جېب کې پيداکړی . غواړو چې چاقو موږ ته بېرته راکړل سي او ياد کس ته خپله سزا ورکړل سي!

قاضي وويل: ايا د خپلې ادعا د ثبوت لپاره شاهد لرئ؟

تر ټولو مشر کرارر وويل: زۀ دلته پنځۀ کرارنه لرم، ټول به زما خبره تائيد وي !

پنځو کرارنو يې خبره تائيد کړه!

کله چې قاضي د پنځو کرارنو شهادت وليد، يقيني سو چې چاقو واقعا د دوی مال دی او د بهلول مېلمه ياد چاقو غلا کړی، نو يې امر وکړ: دا سړی زندان ته واچوئ!

بهلول چې تر اوسه چپ و، وويل: قاضي صاحب، دا سړی نن شپه زما مېلمه و او ما دلته راوست، اجازه راکړه چې نن شپه زما پۀ کور کې پاتې سي. سبا به يې زۀ درته وسپارم!

مشر کرارر وويل: قاضي صاحب ، دا هېڅکله مه ورسره منه چې بهلول دغه کس خپل کور ته بوځي، ځکه چې بهلول به دغه کس ته داسې خۀ کرارښيي چې زما حق به لۀ منځه يوسي!

قاضي بهلول ته مخ کړ او ويې ويل: بهلوله! وعده راکوې چې دغه کس ته به خۀ نۀ ورښيې چې نن شپه يې درسره پرېږدم؟

بهلول وويل: قاضي صاحب، زه ستاسو سره وعده کوم چې دغه سړي سره به يوه خبره هم نۀ کوم!

قاضي وويل: دا چې دا سړی نن شپه د بهلول مېلمه دی نو نن شپه دې بهلول سره پاتې سي او سبا به يې بهلول لۀ قول سره سم بېرته موږ ته سپاري!

شپږو کرارنو د ناچاری ومنله، بهلول مېلمه کور ته بوتلی، پر لاره يې يوه خبره هم ورسره ونۀ کړه او چې کور ته ورسېدل، بهلول ځان سره پۀ لوړ ږغ وويل: ښۀ به دا وي چې د مېلمه خرۀ ته يو ځل سر ورښکاره کړم، حتما به وږی او تږی وي!

مېلمه بهلول ته وويل: تۀ ورځه ارام وکړه، خرۀ ته زۀ خپله ورځم.

بهلول بيله خۀ ويلو طبيلې ته ولاړی، خرۀ پۀ اخور کي سر ټيټ کړی و او وابښۀ يې خوړل.

بهلول دروند لرگی راواخېست، خر يې پر دا شا وواهۀ، خرۀ د درده پورته پورته غورځېدې!

بهلول خرۀ ته پۀ خطاب کې وويل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای خره! تاته مې ونۀ ویل چې کله مجلس ته داخل سوې خبرې مه کوه، هر ځای چې زۀ کېښناستم تۀ هم کښېنه، که چا در څخه څۀ ونۀ غوښتل، تۀ جېب ته لاس مه کرارړه ؟ ولې دې پردې خبرو ځان کونې واچوه ، هم خپله ښکېل سوې او هم زما د سر درد سوې! سبا به زندان ته ولاړې سې او ټول به وایي چې بهلول خپل مېلمه هم ونۀ ساتی!

بهلول خرۀ ته بل لرگی گش کړی او ورته ویې ویل: ای خره! که سبا قاضي درنه وپوښتل چې ایا چاقو ستا دی؟ نو ورته ووایه چې یا، زما نۀ دی بلکې ما پیدا کړیدي او زیات وخت یې کېږي چې خاوند پسې یې گرځم خو متاسفانه تر اوسه مې نۀ پیداکړي ، دا دی اوس مې پیدا کړي. که دا چاقو رښتیا هم د دغه شپږو کرارېو وي، ورکوم یې.

که قاضي درڅخه وپوښتل چې چاقو دې چېرته پیداکړي؟ ورته ووایه چې پلار مې کلونه مخکې د یوې تجارتي قافلې مشري کوله، زیات مالونه به یې وړل راوړل او تجارت یې کاوۀ.

یوه شپه خبر راغلي چې پلار مې د لارو غلو قتل کړی او مالونه یې غلا کړي دي. کله چې د خپل بېچاره پلار و جسد ته ودرېدم، دغه چاقو مې د پلار پۀ زړۀ کې ښخ و. چاقو مې د پلار لۀ زړۀ راویست او پلار مې ښخ کړی. د هغه ورځې راهیسي د پلار پۀ قاتلانو پسې گرځم، پۀ هره مېلمستیا کې دغه چاقو په قصده سره ښکاره کوم او انتظار کوم چې د چاقو خاوند او زما د پلار قاتل پیدا سي. قاضي صاحب، اوس مې د پلار قاتل پیدا سو، همدغه شپږو کرارېو زما پلار قتل کړی او زما د پلار مالونه یې غلا کړي. قاضي صاحب، امر وکړه چې زما د پلار مالونه بېرته راکړي او د پلار د وینې قصاص هم راکړي!

بهلول دا خبرې ظاهرا خرۀ ته کولې خو اصلي یې غوښتل چې د خرۀ خاوند یې هم زده کړي. خرۀ ته یې بل لرگی کش کي او ویې ویل: ای خره! پوه سوې که سهار ته دې بیا پۀ په لرگیانو پوه کړم؟

د خرۀ خاوند وویل: گرانه بهلوله! یواځې خر نه بلکې زۀ هم پو سوم او وعده کوم چې پۀ هېڅ مجلس کې به لۀ خپل شان لوړځای کې نۀ کښېنم، که راڅخه ونۀ پوښتل سي خبرې به نۀ کوم او که راڅخه ونۀ غوښتل سي، جېب ته به لاس ور نه وړم.

بهلول چې باوري سو سړی پوه سوی، ولاړی او بې‌غمه وبیدۀ سو. سهار یې سړی لۀ خوبه را کښینوي ، قاضي ته یې کرارستي او خپله بېرته کور ته راغلی!

قاضي د بهلول مېلمه ته مخ کړي او ورته ویې ویل: ایا دا چاقو ستا دی!

سړي وویل: یا، دا چاقو زما نۀ دی. زیات وخت یې خاوند پسې گرځم خو پیدا کولی مې نۀ سوای تر څو دغه چاقو بېرته ورکړم. دا چې دغه چاقو د دغه شپږو کرارېو دی، زۀ یې پۀ لېوالتیا سره بېرته ورکوم!

قاضي یادو شپږو کرارېو ته مخ کړ او ویې ویل: ستاسو چاقو وگورئ، که ستاسو وي نو وایې‌خلئ!

مشر کرارر چاقو واخیست او پۀ موسکا یې وویل: قاضي صاحب، زۀ باوري یم چې دا چاقو زما د پلار ورک سوی چاقو دی!

نکرار پنځو کرارېو هم د مشر کرارر خبره تکرار کړه.

قاضي د بهلول لۀ مېلمه وپوښتل: تا دا چاقو چېرته پیدا کړی و؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړي وويل: قاضي صاحب، دا چاقو تر شا يوه خورا مفصله کيسه لري! پلار مې کلونه مخکې د يو لوی کاروان مشري کوله. د ښارونو تر منځ يې مالونه وړل او راوړل او تجارت يې کاوۀ. يوه شپه خبر راغلی چې پلار مې د لارې غلو قتل کړی او ټول مالونه يې غلا کړي دي!
کله چې زۀ د پېښې ځای ته ورغلم، ومې ليدل چې د پلار پۀ زړۀ کې مې دغه چاقو بند و، چاقو مې راويست، پلار مې دفن کړ او د هغه وخته د چاقو خاوند پسې ګرځېدم ځکه چې د چاقو خاوند زما د پلار قاتل دی! لۀ همدې امله مې هر مجلس کې دا چاقو ښکاره کاوۀ تر څو خاوند يې پيدا سي!
قاضي صاحب، دا دی بالاخره زما د پلار قاتلين پيدا سول، امر وکړه چې زما د پلار مالونه بېرته راکړي او هم زما د پلار د وينې قصاص را کړي!
شپږو کرارڼو يو بل ته وکتل، پۀ يو لوی مشکل او ناورين کې ګير وه ، ځکه د خپلې درواغجنې ادعا لۀ امله د غلو او قاتلانو تر نامه لاندې کلونه کلونه زندان تېرولو ته اړ وو نو تر ټولو مشر کرارر وويل: قاضي صاحب، زۀ ډېر باوري نۀ يم چې دا چاقو به زما د پلار مال وي، دا چې زيات کلونه تېر سوي نو فکر کوم اشتباه مې کړې ده!
نکرار پنځو کرارڼو هم لۀ ناچارۍ د مشر کرارر خبرې تائيد کړې او ويې ويل: دا چاقو فقط زموږ د پلار چاقو ته ورته دی خو هغه نۀ دی!
قاضي ډېر وخندل او د بهلول مېلمه ته يې وويل: چاقو دې واخله او بهلول ته ورسه. زۀ باوري يم چې دا خبرې بهلول درښودلې دي او تۀ هېڅکله نۀ توانېدې چې داسې خبرې وکړې!
سړي د شکر سجده وکړه، چاقو يې واخېست او ولاړی!

...

يو عرب دوه ښځې درلودې، يوه له رنګه توره او بله سپينه وه، ده غوښتل چې يوې ښځې ته طلاق ورکړي، خو دا ورته سخته وه چې کومه يوه بايد طلاقه کړي.
ددې کار لپاره يې د دواړو تر منځ د ښه شعر مسابقه دايره کړه، ويې ويل هر چا چې ښه شعر وويلي او بريالۍ سوه، هغه به پاتې کيږي او ناکامې ته به طلاق ورکوم.
تور رنګې ښځې وويل:

"ألم ترى المسك لا شئ مثله
وأن بياض الملح بيع بدرهم

وأن سواد العين لا شك نورها

(c) ketabton.com: The Digital Library

وأن بياض العين لا شئ فاعلم"

ژباړه:

آیا ته نه ګورې چې مشک تور دي، خو بیا هم بې مثاله دي، او سپینه مالګه په یوه درهم ده.

او په دې هم پوه سه چې د سترګو سپین هیڅ ګټه نه لري، بېشکه چې د سترګو تکرارالی نور لري، په همدې هر څه وینو/دیدکوو.

سپینې ښځې وویل:

"ألم ترى أن البدر لا شئ مثله

و أن سواد الفحم بيع بدرهم

وأن رجال الله بيض وجوههم

ولا شك أن السواد أهل جهنم"

ژباړه:

آیا ته نه وینې چې د څوارلسمې سپوږمۍ څومره ښکلې ده، ددې په ډول سپین هیڅ څه نسته او یقیناً چې تور سکاره په یوه درهم دي.

یقینا د خدای د بندګانو/مومنانو مخونه به سپین وي او د دوزخیانو رنګونه به تور وي.

سړي چې د دواړو ښځو شعرونه واورېدل، متاثره یې کړي، ډېر خوند یې ورکړ یاو درېیم واده یې له یوې غنمرنګې ښځې سره وکړي

...

کتاب "البخلاء" چاچي د مشهکرار بخیلانو کیسې یې راخستي دي.

یو وخت د یو بخیل کره یو مېلمه ورغلي. پلار خپل زوی ته وویل: دا مېلمه پرما د زړه ګران دی .

بازار ته ولاړ سه او د بازار تر ټولو ښه غوښه راوړه. (مېلمه د دوی خبرې اوري) زوی یې بازار ته ولاړی او بېرته راغلی بې له دې چې څه واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلار: غوښه چیري ده؟
زوی: زه د غوښو قصابۍ ته ورغلم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه غوښه راکړه. هغه وویل: زه به داسې غوښه درکړم لکه خواږه کوچي.
نو ما د ځان سره وویل، که خبره داسې ده، نو کوچي به رانیسم. د کوچیو دوکان ته ولاړم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه کوچي راکړه.
هغه وویل: زه به درته داسې کوچي درکړم لکه خواږه شات نو ما د ځان سره وویل، کشکي شاترانیسم.
د شاتو دوکان ته ولاړم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه شات راکړه. هغه وویل: زه به داسې شات درکړم لکه صفا اوبه.
نو ما وویل صفا اوبه خو زموږ په کور کې سته، نو بېرته راغلم پرته له دې چې څه واخلم.

پلار په خندا ورته وویل: ماشاءالله! ته هم زما په ډول سخي یې.

پلار کرار زوی ته په غوږ کې وویل چې مېلمه یې وانه وري: خو یو کار دي غلط کړی دی په ډېرو ګرځېدلو دې جمپلان سولولي دي.
زوی ورته وویل: پلار جانه، غم مه کوه، ما د مېلمه چمپلان په پښو کړې وه

...

د عبرت څخه ډکه کیسه!

یوه چرسي یو نفر ته وویل چې د چرسو لپاره یو څه پیسې راکړه ، هغه نفر ورته وویل چې راسه خوراک درکوم خو د چرسو لپاره پیسې نه درکوم ، چرسي راته وویل چې رزق ورکوونکی بل څوک دی که د چرسو لپاره پیسژ راکوې را یې که کنې ولاړم در څخه .
نفر وایې ما یو څه پیسې ورکړې او په چرسي پسې سوم ، زه هم پسې روان سوم . یو ځای کې واده و او یو سړي غټ پتنوس کې وریجې راخېستې وې ، هغه پتنوس ځیني شوه سو او وریجې چپه سوې . دا چرسي ورته کښېنستی چې خوراک یې شروع کړی ، زه یې ولیدم ماته یې یوه جمله وویله چې هغه جمله به زما ټول عمر په یاد وي...
راته یې وویل چې دا وخت مې لږ تعلق ورسره خراب دی کنې په لوښې کې به یې رزق راکوی ،
خو 《کریم رب》 دونده مهربانه دی چې د چا څخه خوابدي هم وي بیا یې هم وړی نسي لیدلای ، او رزق ورکوي . بېشکه چې الله بهترین رزق ورکونکی دی.

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایي د یو عالم د کور دروازه و ټکېده، چې دباندې ور ووتي ګوري ملګری یې دی.
پوښتنه یې وکړه خیریت دی
ویل یې خیرت دی صرف ۴۰۰ درهم مې پکار دي
عالم عاجل کور ته ننوتي او ۴۰۰ درهم یې ورته راوړل
چې عالم بیرته کور ته ننوتي نو ډیر یې وژړل، ښځې یې ورته وویل چې ۴۰۰ درهم دي نه زړه کیدله خو نه به دې ورکولای.
عالم ورته وویل د درهمو په ورکړه نه یم خوابدي ، بلکې خوابدي په دې یم چې زه یې څونده بې پروا ملګری یم، ما یې تر اوسه د حال پوښتنه نه وه کړې او هغه دونده سخت مجبوره سو چې ماته یې لاس ونیوي.
...
یوه دپند او خوند کیسه ولولي
یوه ورځ عبدالله بن عمر رضی الله عنه پر لار روان وو چې ګوري یو غلام ناست دی ! او غلام ته نږدې یو سپی هم پروت دی . غلام د خورما ګوله خولې ته کړه ، بیرته یې راوویستله او سپي ته یې کرارغورځوله . عمر رضی الله عنه ورته وویل : دا سپی ستا دی ، حبسي جواب ورکړ چې یازما نه دی.

ده ورته وویل : نو بیا دې ولې له خپلې خولې څخه ګوله راوویستله او سپي ته دې ورکړه ؟
حبسي غلام جواب ورکړی چې د سپي د دواړو سترګو څخه حیا راته درېږي چې زه یې خورم او سپی راته ګوري .
عمر رض ... ورته وویل چې ته آزاد یې او که غلام ؟

حبسي ورته وویل چې زه د بني غاضرة غلام یم . عمر رض ... هغوي ته ورغلئ او پوښتنه یې وکړه چې دا غلام د چا دی ؟ د غلام مالک ورته وویل چې دا زما دی . عمر رض ... ورته وویل چې دا پر ما خرڅ کړه ! هغه ورته وویل چې بس ستا سو . عمر رض ... جواب ورکړي چې یا په خدای مې دې قسم وي چې یا به یې پیسې اخلې او یا به غلام بیرته ستا کیږي . بیا یې غلام په پیسوځی‌ني رانیوی.
او ویې ویل چې تاسې شاهدان ګرځوم چې دی د الله ﷻ د رضا لپاره آزادوم.

حضرت عمر رض ... غلام ته ورغلئ او زیری یې پر وکړي چې مبارک دې سه الله ﷻ آزادي درپه تصیب کړه او یوه باغچې یې ورته وښووله چې دا باغچې هم ستا په ملکیت سوه ! حبسي غلام ډیر خوشحاله سو او ویې ویل چې بس نو ددې باغچې ټوله میوه د مدینې دفقیرانو لپاره خیرات ګرځووم . عمر رض ... ډیر حیران سو او غلام ته یې وویل چې درته حیران یم ټول دې خیرات کړه ، سره له دې چې ته پخپله هم فقیر او ورته محتاج یې.
غلام په ډیر قوي ایمان سره جواب ورکړي چې له الله ﷻ څخه شرمیږم چې هغه پر ما سخا کوي او زه بیا په هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې بخل وکړم.
حبيب الله
...

لنډه کيسه او عبرت

د موسې عليه السلام په وخت کې يوه ښځه کونډه سوه چې يو کوچنې زوې يې درلودي ښځې بل خاوند ونه کي
خپل ماشوم زوې سره يې ژوند کاوه کلونه کرارسته زوې يې ځوان سو
زوې يې چې کله ځوان سو هره ورځ به د شپې کور ته ناوخته راتلي
هره ورځ به يې ورته مور نصيحت کاوه خو پر زوې يې هيڅ تاسير نه کاوه
د څو ورځو نصيحت کرارسته بيا زوې يې ناوخته کور ته راغلې
مور يې ورته بيا نصيحت وکړي زوې يې خپله مور ډيره کلکه ووهله او په يوه پارسل کې يې واچوله يوليرې
ځنګل ته يې يوړه هلته يې وغورځوله
الله جل جلاله موسې عليه السلام ته د جبراييل په واسطه وحې وکړې چې ولاړ سه هغه ځنګل ته هلته زما يوه بنده
ده د هغې حال وګوره
کله چې موسې عليه السلام ځنګل ته ولاړی پارسل يې وليدهي پارسل ته يې غوږ ونيوی چې د د پارسل څخه
داسې اواز راځې
يا الله جل جلاله ته زما پر سر زما د زوې حخه مه خفه کيږه هغه ته مه په قهر کيږه همداسې زارې يې الله جل
جلاله ته کولې
موسې عليه السلام له کيسې څخه خبر سو الله جل جلاله موسې عليه السلام ته وويل وګوره چې دا مور پر خپل
زوې څومره مهربانه ده
او بيا يې ورته وويل چې زه د دغې مور څخه اويا واري ډېر مهربانه يم
حبيبی عمرزی.
...

په بغداد کې يو وخت د باچا له درباره سره زر ورک سول ، اوازه خپره سوه ، باچا خبرداری ورکړ ، بايد غل پيدا سي.
يوه تجار وليدل چې يو کس د ګوتو پر سرو روان دی، پوښتنه يې وکړه دا څوک دی، وې ويل دا ولي د زمانې
دی، ولې داسې مزل کوي، وې ويل دا ځکه چې يو شی يې تر پښو لاندې نه سي، وې ويل همدا غل دی، تاجر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړې او باچا ته وویل چې پلانی سیخ ستاسې غل دی.

باچا په غوصه سو، وې ویل، د خدای ظالمه هغه د الله ج ولي دئ باچا حکم وکړی چې سړی بندي کړئ!

سړي عرض وکړ صاحبه یو وار یې کور تالاسي کړئ، که غلا ده نه وه کړې بیا مو زه هره سزا منم.

باچا عسکر د بزرگ کور ته ور واستول .د باچا ساتونکو سره زر د بزرگ په کور کي پیدا کړل او بزرگ یې راوستي.

باچا له تجار څخه پوښتنه وکړه، ته څنگه پوه سوې چې دا غل دی.

سړي وویل، یوه ورځ مې ښځې راته وویل چې د کور ونه آره کړم، ما پوښتنه وکړه ولې؟

ویل یې زه چې سر ږمنځ کومه نو مرغه زما وریښتانو ته گوري.

سړي شکر وکښي ،چې یوه حیاناکه مېرمن ور په نصیب سوې ده، زړه یې ډاډه سو او ونه یې و ریبل، سړی د بغداد څخه بهر د تجارت لپاره ولاړی، څو هفتې بعد چې کور ته راغلی نو د مېرمني سره یې بل څوک پروت دي ، تجار باچا ته وویل، څوک چې ترحد زیات دینداري ښکاره کوي، په حقیقت کې هغسې نه وي، نو دا غل هم ځان ولي یعنې دینداره ښوي.

ژباړن شمس الرحمن شمس

...

یوه مور ده په دنیا کې چې زړگی پرې راټولیږي.

د مور جالبه کیسه!!

یوه مور د خپل ناروغه زوی د کټ خواته ناسته وه او ژړل یې .

ملایکه راکښته سوه, مور ته یې وویل:

اې مورې ! زه د الله ﷻ له خوا راغلې یم، ووایه چسي غواړې؟

مور ملایکې ته وویل:

له الله ﷻ څخه غواړم, چی زما زوی ته شیفا ورکړي. ملایکې وویل: پښیمانه کیږې خو به نه؟

مور جواب ورکي

یا!

ملایکې وویل:

اوس دې زوی روغ سو، خو تا کولای سول, چې دخپلو ړندو سترگو غوښتنه دې کړې وای...

یوه ورځ زوی مورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري ! زما ميرمن له تا سره يوځای ژوند نسي کولای، غواړم چي تاته يو جلا کور در پيداکړم، ترڅو ته هلته جلا ژوند وکړې...

مور له کور څخه بهر سوه، يواځې کښيناستله او په ژړا شروع سوه.

ملايکه بيا راکښته سوه مور ته يې وويل:

ودې ليدل چې ستا زوی ستاسره څه وکړل؟

اوس پښيمانه سوې؟

غواړي چي ورته ښېرا وکړې؟

مور وويل: يا پښيمانه نه يمه او نه هم ښېرا ورته کوم، ته څه پوهيږې؟

ملايکې وويل:

بيا هم دالله ﷻ رحمت پرتا سوی، له الله ﷻ څخه دخپلو سترګو ديد غواړې؟

مور په ډاډ سره وويل،يا! ملايکې وويل، نو چسي غواړي؟

مور جواب ورکړ:

له الله ﷻ څخه غواړم چي مړور مې ښه او زړه سوانده ښځه وي او وکولای سي چی زما زوی بختور کړي، ځکه زه نوره هلته نه يمه چې له خپل زوی څخه څارنه وکړم.

دملايکې له سترګو څخه اوښکې روانې سوې او د اوښکو دوه څاڅکي دمور په سترګو کې ور توی سول او سترګو يې ديد پيدا کړ.

کله چې مور دملايکې اوښکې وليدلې، ورځخه ويې پوښتل:

ملايکې هم ژړا کوي؟

ملايکې وويل: هو!

خو يواځې هغه وخت اوښکې تويوي او ژاړي چې کله الله ﷻ وژاړي.

مور پوښتنه وکړه:

الله ﷻ هم ژړا کوي؟

ملايکې جواب ورکړ:

الله ﷻ همدا شيبه په ليوالتيا دخپل خلقت، چې نوم يې مور ده ژاړي. ياني چې مور ژاړي؛ الله تعالی هم ژاړي ...

څنګه د ګناه څخه ځان بچ کړو؟

امام غزالي (رحمه الله) په خپل کتاب (احياء العلوم) کې ليکلې دي:

سليمان بن يسار (رحمه الله) ډېر پرهېزګار او د ښکلي صورت خاوند وو، يوه ورځ دی او يو بل ملګری د حج په سفر روان سول، کله چې د ابواء مقام ته ورسېدل، نو د خوراک سامان ورسره کم سو، سليمان بن يسار (رحمه الله) په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خېمه کې کښېناست او دا بل ملګري يې بازار ته ولاړی چې د خوراک يوڅه سامان د ځان سره راوړي.
په دې وخت کې يوه ډېره ښکلې ښځه خېمې ته راداخله سوه او سليمان بن يسار (رحمه الله) ته يې اشاره وکړه، دۀ دا ګمان وکړ چې کېدای سي دا ښځه ډوډۍ غواړي، نو يو څه ډوډۍ يې ورته راواخيسته. ښځې ورته وويل: زه ډوډۍ نه غواړم، بلکې هغه څه غواړم چې ښځه يې د سړي څخه غواړي.
کله چې سليمان بن يسار (رحمه الله) دا خبره واورېده، نو په زړه کې يې دا خيال راغلی چې زه خو بيت الله ته د حج لپاره روان يم او شيطان ګوره چې دا ښځه يې خپله نمائنده جوړه کړه او زما د ايمان خرابولو لپاره يې ماته راولېږله، دلته هم د شيطان د جال څخه خلاص نه سوم، نو په ژړا سو او ډېر زيات يې وژړل.
کله چې ښځې د سليمان بن يسار (رحمه الله) ژړا وليده، نو ډېره شرمنده سوه او بيرته ولاړه.
سليمان بن يسار (رحمه الله) چې کله حج ته ولاړی، طواف يې وکړي، بيا هلته يو ځای بيده سو، په خوب کې يې يو ډېر ښکلی کس وليدي چې خوشبو ترې راتله، سليمان بن يسار (رحمه الله) پوښتنه ځني وکړه: ته څوک يې؟!
هغه ورته وويل: زه يوسف (عليه السلام) يم.
سليمان بن يسار (رحمه الله) ورته وويل: هغه پېغمبر يوسف يې؟!
هغه ورته وويل: هو! هغه پېغمبر يم.
سليمان بن يسار (رحمه الله) ورته وويل: ستا او د زليخا خو ډېره عجيبه واقعه تېره سوې ده، (چې تا د ګناه څخه ځان خلاص کړی وو).
يوسف (عليه السلام) ورته وويل: ستا او د ابواء په مقام کې د ښځې واقعه خو ډېره زياته عجيبه ده، (ځکه ما چې د ګناه څخه ځان ساتلی وو، نو زه خو پېغمبر وم، زما سره د الله تعالی ډېر غټ کومک وو؛ او تا چې د ګناه څخه ځان بچ کړي دا ډېره جالبه ده، ځکه ته خو پېغمبر هم نه يې، بلکې د الله تعالی يو ولي يې او بيا دې هم ځان د ګناه څخه بچ کړي).
يادونه : کله چې د انسان په زړه کې د الله تعالی څخه بيره لري ، نو بيا داسې د ګناه څخه ځان بچ کوي، لکه څنګه چې سليمان بن يسار (رحمه الله) ځان د ګناه څخه بچ کړ، نو پکار دا ده چې موږ او ستاسو همېشه د الله تعالی ياد په زړه کې ولرو، کني نو بيا به مو خدای مکړه انجام ډېر بد وي....

هغه اتل صحابي چې زمری يې وواژه!

هاسم بن عتبة بن ابی وقاص د خپل د خپل اکا (سعد بن ابی وقاص) سره په يوه غزوه کې ګډون درلودي، اکا يې د لښکر مخکښ امير و. غزوه د فارسيانو په ځينو ښارونو کې پيل سوه ترڅو هلته د اسلام مبارک دين خپور سي او خلک د بنده له بندګۍ څخه تېر او ديوه متعال خدای (جل جلاله) بندګۍ ته ژمن و اوسي.
په دې غزواتو (غزاګانو) کې ياد هاسم (رضی الله عنه) د لمر په ډول وځلېدي. نوموړي هلته د صحابه و په زړونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ځای پیداکړی ، کله چې د "نهر شیر" سیمه فتحه سوه او غازیانو د "مظلم ساباط" د نیولو له پاره تیاری نیوي ، دواړه اړخه خپلې لښکرې د جګړې له پاره اماده کوي؛ خو دا وار د جګړې مهارول مسلمانانو ته ستونزمن برېښېده؛ ځکه فارسیانو د ځان سره یو ځواکمن او په جنګي تکتیک پوه د کسرا "زمری" هم راویستی.
فارسیانو یاد زمری د مسلمانانو پر لښکر را ایله کړي، هغه د مسلمانانو پر لښکر په خلاصه خوله او د بیرونکي اواز په بدرګه ور وځغستل .
هاسم (رضی الله عنه) له لښکر څخه ور جلا سو، متې یې را ونغښتلې ، دیو غښتلي زمري په ډولیې د زمري پرخوا بېله کومې بیري ور روان سو !
دواړه طرفه د یاد اتل ننداره کوي؛ حیران دي! څنګه یو ځوان د مست زمري سره جنګ کوي.
د باد په ډول یې د زمري پنجو ته ځان ورساوه؛ د توري وارونه یې پر شروع کړل؛ تر لږ ځنډ کرارسته یې زمری قتل کړي.
کفري لښکرو چې یاد حالت ولېدي ؛ تنې یې ولړزېدې؛ نور یې د مقاومت توان له لاسه ورکړی؛ ځواکونه یې تېښتې ته نږدې دي، وایي: چې دا څنګه انسانان دي، چې د زمریو سره جنګیږي ؟!
خو لا یې مقاومت کاوه. اسلامي لښکر د "الله اکبر" په زمزمه حمله شروع کړل، یاد اتل د لښکر په مخ کي دی، نور لښکر تر شاه جګړه په شدت سره روانه کړیده . کفري لښکرې د "بوران" په نامه وي، هغوی به تل قسم اخستي ، چې دژوند تر کرارستی سلږی به نه تښتې.

یاد اتل دا ایت په لوړ اوازوویل:

ژباړه: آیا تاسو قسم نه اخستي چي د قیامت دمخه به تاسو د دنیا څخه نه ځي؟

الله پاک د کسرا لښکر د یاد اتل په لاس مات او د جهنم ژورې کندي ته ور ولېږلې.

د جنګ امیر سعد (رضی الله عنه) د خپل وراره (هاسم) پر سر مچ کړي دهغه د مېړانې او اتلولی له کبله ، هغه د احترام په خاطر د خپل اکا پښې مچ کړې. په هغه ورځ د یاد اتل توري ته د "منن/متین" نوم ورکول سوی.

ولقب سیف هاسم من ذلك الیوم بـ" المنن."
یادونه: مورخینو د یاد اتل لقب "مقال/مرقال، قاتل الاسود" یاد کړی؛ ځکه هغه مبارک د کسرا زمری وواژه او یو قسم تګ به یې د جګړې پر مهال کاوه.
د کسرا د زمري نوم "مرقط" یاد سوی.یادې کفري لښکرې د "بوران" په نامه یادې سوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

المرجع: [التاريخ الاسلامي، سقوط المدائن ص ۲۰] و مثلها في [البداية والنهاية ج۷] مع تغير ما.
الله پاک دي موږ ته د صحابه و پر تګلاره ژوند را په برخه کړي امين! رضي الله عنهم اجمعين.

د ژباړي برخه

بګی والا او سردار محمد داود خان

يو وخت د کابل په ښار کي د خوراکي توکو، عراده جاتو او نکرار لپاره نرخونه وټاکل سوه .
يو وخت سردار محمد داود خان ته خبر و رسيدي چي په بازار کي خلک د حکومت وضعه سوی نرخونه نه مني! نو سردار محمد داود خان خپل کالي بدل کړل، زاړه کالي يې واغوستل او د ښار پر لور روان سو. په بازار کي د آس بګی ته ودريدي او ورته يې وويل چي تر کوټه سنګي پوري مي په څو بيايې د بګی خاوند ورته وويل چي د زه د دولت پر نرخ باندی کار نکوم
سردار داود خان وراه وويل چي ۲۰ افغانۍ چي درکم سنګه دي.
بګی والا يوه څه لانور ور لوړ سه
داود خان ۳۰ افغانۍ
بګی والا يوځه لا نور ورپورته سه
داود خان ۴۰ افغانۍ
بګی والا ول يو څه لا نور ورپورته سه
داود خان ۵۰ افغانۍ
بګی والا ول چکچکي درځه دخيره
تر يو څه ځايه چي وولاړيل سره بګی والا مخ پر راواړوي چي عسکر يې
داود خان ويل يو څه نور لوړ سه
بګی ولا قومندان يې
داود خان يو څه لا نور لوړ سه
بګی والا جنرال يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داود خان یو څه لا نور لوړ سه
بګی ولا ستر جنرال يې
داود خان یو څه لا نور لوړ سه
بګی ولا مارشال يې
داود خان یو څه لا نور لوړ سه
بګی والا لومړی وزیر سردار محمد داود خان يې
سردار محمد داود خان چکچکي
بګی والا بيا وويل چي اوس مي نو جرمانه کوي
داود خان یوڅه نور لوړ سه
بګی والا بندي کوي مي
داود خان یوڅه نور لوړ سه
بګی والا وهي مي
داود خان یوڅه نور لوړ سه
بګی والا راځړوي مي یعني مړکوي مي
داود خان چکچکي
که چيري په اوس وخت کي دغسي يو دوي دري چکچکي وسي خودبخوده به نرخونه کنټرول سي.
ژباړن: سیداحمد سعادت
وخت: ۱۳/۶/۱۴۰۳
...

ایا ستاسو پوهیږی؟
ژباړن: سیداحمد سعادت
چي په ۱۹۳۰ میلادي کال کي یو بس د هندوستانه څخه وه انګلينډ ته سفر کاوه، دا بس د هغه وخت تر ټولو دنویو بسو او سهولتونو څخه وو.
دا بس په ټوله کي(۱٦۱۰۰) کیلوماکا فاصله وهل چي دا سفر تقریباً(۵۰) ورځي نیولي چي دا بس د هندوستان د مختلفو ښارو څخه شروع افغانستان ته بيا ایران ،ترکیه او بيا د اروپا هیوادو څخه تیریدي چي په آخره کي د دانګلستان لندن ښار ته ننوتي. دبس د شرکت مقصد يوازي دا نه وو چي خلک نوي تجربي ترلاسه کړی بلکي خلکو ته يي ور ښوله چي په نوي عصر کي تر لیرو لیرو ځایو پوری سفر کول ترڅومره حده امګان لري. پدي سفر کي مسافرو يوازي دانه چي د مختلفو هیوادو څخه يې ليدنه کول بلکي د مختلفو رواجو، مختلفو ثقافتو ليدنه يي هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

له نژدي څخه کول.
دا بس یو یادوګاري د تجربو او خاطرو څخه ډک وو چي اوس هم خلک ورته په حیرانتیا کي پاتیږی

ژباړونکی: سیداحمد سعادت
...

په امریکا کي د ازادی مجسمه د زابیلا بوئیر ده
د هغې ژوند د یو شایسته ناول په رقم دي. هغه په فرانسه کي د یو افریقایي کښتیوان او د یوي انګریزی لور ده.
زابیلا یو شایسته اانجلیۍ وه هغې په شل کلنی کي د یو دخیاطي د ماشین جوړونکی ائزک سنګر چي د ۵۰ کالو وو واده وکی.
ازابیلا د خاوند ترمرګ کرارسته د هیواد د شتمنو ښځو څخه یوه ښځه سوه.
دا د حیرانتیا خبره نده چي هغه د ازادی د مجسمي لپاره انتخاب سوه. ځکه هغې د امریکا د آزادی لپاره خوبونه لیدل او مبارزه یي کوله
ازابیلا په دنیا کي ډیر سفرونه وکړل چي آخر یي د (ډوچ وائلنسټ وکټر روبیسټیټ) سره دوهم واده وکی. چي پدي سره ازابیلا په اروپا او امریکا کي یوه کامیابه شخصیت سوه . ازابیلا د فرانسوي (فریډرک بارتهولډی) سره ولیدل . بارتهولډی د هغې د شایسته او د تاریخ څخه متائثره سو او دهغې څهره یې د آذادی د مجسمي لپاره انتخاب کړل.
کرارسته ازابیلا دریم واده هم وکی او تر هغه کرارسته په ۱۹۰۴ کي په پارس کي د ٦٢ کالو په عمر مړه سوه.
د هغې څهره اوس هم د نیویارک د مسهکرار او د ازادی د مجسمو څخه یوه مجسمه ده چي امریکا ډیر افتخار په کوي.
لیکوال: طاهر راجپوت
ژباړونکی: سیداحمد سعادت
۸/۵/۱۴۰۳
...

د فرعون یوه جمله وه نفر تیتي ته
په تاریخ کي لومړنی په زړه پوري او مینه ناکه جمله د مصر په اهرامو کي دننه پر دیوال لیکل سویده
دا جمله فرعون د خپلي میرمني (نفر تیتي) لپاره ویل او بیا به یي پر یوه ډبره لیکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمله داسي وه(لمر يوازي ستا د ديدار کولو لپاره راخيژي(
تاريخ پوهان د اهرامو تر مطالعه کولو کرارسته وايي چي فرعون د ۵۴ نکرار ښځو سره واده کړی وو
ژباړونکی: سيداحمد سعادت
۸/۵/۱۴۰۳
...

تنې
يوه ورځ يوه انګريز ملږری مي راته وويل چي سستاسو ښځي د خپلو خاوندانو سره ډيره مينه لري.
ما ورته وويل چي څه درته معلومه سوه
هغه وويل چي زه يوه ورځ په انګلينډ کي د يوه پښتون ملږری کورته ورغلم چي ګورم ميرمن يي په قميص کي غوټه (تنې) کښينوي چي تنې يې کښينول هغه تنې يي مچ کړل بيا يي دوهم تنې پکښي کښينول او هغه يې هم مچ کړل نو زما قصد په وسو چي کشکي زموږ ميرمنو زموږ سره هم دونده مينه درلودای.
ما ورته وويل چي هغه تنې نه مچوي بلکي په غاښو د ستني تار پري کوي

ژباړونکی : سيداحمد سعادت
۸/۵/۱۴۰۳
....

ماهيان او لوحه
ژباړونکی: سيداحمد سعادت

يو ورځ يو نفر دماهيانو د دوکان د رايستلو اراده وکړه

نو يې د دوکان دپاره يوه شايسته لوحه جوړه کړه چي پر ليکلي وه (دلته د خوړو اوبو تازه ماهيان خرڅيږی.(

لوحه جوړه سوه چي رايې وړل وس نو سړی خپل ملږرو ته ږغ کرارکي چي چي دا درنه لوحه د دوکان پر مخ ورسره را وځړوي

يوه ملږري چي يې لوحه وويل پوښتنه وکړه آياستا دماهيانو د کاروبار يوه بله ځانګه هم سته؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړی وویل یا

ملړري يې وویل چي د (دلته) لغات اضافه دی، نو لوحه یی داسی جوړه کړه (دخوړو ابو تازه ماهیان خرڅیږی.(

دوهم ملړری یې وویل چي دلته د خوړ اوبو دماهیانو څخه ماسیوا د تروو اوبو ماهیان هم خرڅیږی؟

سړی وویل یا

نو د خوړو اوبو لغات پکښي اضافه دي، نو لوحه يي داسي جوړه کړه(تازه ماهیان خرڅیږی.(

دریم ملړری یې وویل چي زاړه ماهیان هم خرڅیږی؟

سړی وویل یا

ده بیا وویل چي د تازه لغات اضافه دی، نو یې لوحه داسي جوړه کړه(ماهیان خرڅیږی.(

یو بل ملړری یې وویل چي د ماهیانو علاوه بل شی هم خرڅیږی؟

سړی وویل یا

نو ده وویل چي د ماهیانو لغات یې اضافه دي نو لوحه داسي جوړه کړل(خرڅیږی.(

آخر یو نابغه ملړری یې وویل چي مفت یي هم ورکوی؟

سړی وویل یا

ده بیا وویل چي د خرڅیږی لغات اضافه دی نو هغه یي هم پاک کړی

ټولو ملړرو چي سپینه لوحه ولیدل چي هیچی ندی پر لیکل سوی نو یې وویل دا پالتو لوحه نو سړی څه کوي نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې دباندې وغورځول.

نوټ: په افغانستان کې يو څوک واک ته د رسيدو دمخه خورا د وعدو شايسته لوحه ورځخه وي کله چې ښاغلی واک ته ورسيدی نو هغه وعدې په مسکرار ، موسساتو ، ماليه ، اوسياست پورې وتړل سي

آخر يوه ورځ خلک دېرو پلمو څخه ستړي سي او لوحه د باندې وغورځوي

ژباړونکی: سيداحمد سعادت

۲۶/۴/۱۴۰۳

...

محمود غزنوي او يو سوالگر

دمحمود غزنوي په زمانه کې سړی ناروغه سو نو دا سړی وولاړيي يو طبيب يې پيداکړي او طبيب ته يې خپله ناروغی بيان کړل نو طبيب ورته وويل ستا د ناروغی لپاره چې کوم څه پکار دي هغه ټوله سته ماسيوا له عسلو څخه نو ته به داسې وکړی چې يوڅه عسل به پيدا کې.

سړي د طبيب څخه يو لوښی واخستی روان سو چې عسل پيداکړي سړی کور په کور گرځی دروازې ټکوي چې عسل پيدا کړي چې د هر کور دروازه وټکوي د هغې خوا بيرته ناهيلی راسې د ډيري ناهيلی څخه سړی مجبوره سو د محمود غزنوي دربار ته ورغلی کله چې يې د دربار دروازه ور وټکول نو اياز دروازه ور خلاصه کړل (اياز د محمود غزنوي يو مريی وو) سړي خپله ټوله کيسه وه اياز ته وکړل او لوښی يې ورته ونوي چې چې پدې کې يو څه عسل راکړی اياز لوښی ځني واخستي او ورته يې وويل ته دلي ودريږه چې زه خپل بادار ته ووايم اياز وولاړيی او محمود غزنوي ته يې وويل چې يو سوالږر راغلی دی پدې لوښی کې يو څه عسل غواړی محمود غزنوي لوښی ځني واخستی او يو بغلته يې کښيښوی اياز ته يې وويل چې هغه دری ډبې عسل واخله وريې کړه.

اياز وويل باچا صاحب هغه لږڅه عسل غواړی او ته دری ډبې عسل ورکوي

محمود غزنوي ورته وويل ايازه هغه يو سوالږر دي د خپل حيثيت مطابق يې غوښتنه وکړه موږ باچاهان يو د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیثیت مطابق یې ورکوو.

مولانا رومي صاحب وایې

د الله ج څخه د خپل حیثیت مطابق غوښتنه وکړی الله ج یې د خپل شان مطابق درکوي

په شرط ددي چي په صحیح ډول یې وغواړی

۲۵/۴/۱۴۰۳

ژباړونکی: سیداحمد سعادت

...

دیو نفر حسد د امام ابوحنیفه رح سره

دحضرت امام ابو حنیفه رح پلار مړ سو درې ورځې په دفن فاتحه او ختم کي تیري سوي کله چي امام ابو حنیفه درې ورځې کرارسته دباندي یو چوک ته را ووتي نو هلته یو نفر و چي د امام صاحب سره یی ډیره کینه او بغض درلودي نو کله چي امام صاحب راغلي نو پر چوک باندي دخلکو بیروبار وو هغه نفر هم راغلی تر سلام کرارسته یی وویل خبر سوي یم چي ستا پلار مړ سویدی
امام صاحب ورته وویل هو پلار مي وفات سو
هغه نفر ورته وویل نو د مور واده دي زما سره راوکړه
الله اکبر داسی سخته خبره بیخي زور غواړي
خبره که څه هم ترخه وه خو شرعی وه غیر شرعي نه وه
هلته د امام صاحب یو شاګرد هم وولاړی وو هغه دستي وویل چپ سه مورِ خو لا وارثه نه یو
امام صاحب ډیر همت سره راجمعه کړي سر یې راپورته کړي په سترګو کي یې اوښکي له ورایه معلومیدلي په ډیر همت او د زړه په درد سره یې ورته وویل
کراره تاڅه وویل چي ستا د مور واده زما سره راوکه
ته خو یې فریبرده چی عده تیره کړی کرارسته به زه ستا په اړه خبري ورسره وکړم که چیري د هغې خوښ وي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راضي وه نو بیا زه خیځ مشکل نه لرم.
داخبره امام صاحب د ټولو خلکو په مخکي ورته وکړل
کله چي هغه نفر دا جواب واوریدي نو یو دم پرمځکه ولویدي او روح یې خپل رب ته وسپاري د خلکو غوغا سول څه په وسول څه په وسول خلکو ولیدل چی دهغه نفر کینې بغض حسد او د امام صاحب صبر هغه له دي دنیا څخه رخصت کړي
نو ملړرو هیڅکله یوچاته ترخه خبره مکوی دچاسره حسد بغض مکوي
ژباړونکي: سیداحمد سعادت
دارو کتاب ماخذ
"امام اعظم ابو حنیفۃؒ کی سیرت و تاریخ" صفحہ نمبر ۱۲۵
۱۴۰۳/۴/۲۳
...

شپږ دانې د زرو هکۍ

یوه ورځ یوه هلک د خپل نیکه څخه پوښتنه وکړه! نیکه جانه ته ماته کم داسي څه را ښولای سي چی ماته ډیر گټمن وي؟
نیکه یې ورته وویل: تاته یو سبق درښه یم، مگر اول داسی یو کار وکه چي د ټول توجو ځانته را واړوی
هلک وویل: چشی وکم؟
نیکه وویل: دباندی وولاړی سه او په زوره ناری کړه چي زما شترمرغ شپږ دانې د زرو هکۍ واچولې زه میلونر کیږم!
هلک دباندي ووتي مگر دمبارکی لپاره هیڅوک نه راغلی
نیکه یې بله ورځ ورته وویل: نن وولاړی سه او دباندی ناری که چي یو غل راغلی شترمرغ یې مړ کي او د سرو زرو هگۍ یې غلا کړلې
هلک هم هغسې وکړل یو گړی کرارسته یې د کور ومخته زیات خلک راغلل
هلک وویل نیکه جانه پروند هیڅوک نه راغلل او نن دونده ډیر خلک راجمعه سول؟
نیکه یې په خندا سره وویل کله چي خلږ ښه خبر واوري نو چپ پاته کیږی! مگر کله چي بد خبر واوري نو سره راټولیږي، خلک ستا تر کامیابی ډیر غواړي ستا ناکامی ووینې
په یاد ولره چي د نکرار دخبرو پرواه مکوه خپل خوبونه پسې پسی سه او کامیابی لاسته راوړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړونکی: سیداحمد سعادت   ۱۴۰۳/۴/۲۱

...

د ښځې د لاس څخه ډبول خوړل

میرمنې د ټلیفون غوښتنه وکړه خاوند په ریږدیدلو لاسو ټلیفون ورکی ، میرمنې یې ټوله ټلیفون وکتی کله چي یې هیڅې نه کړل پیدا نو د نمبرو ځای ته وولاړیه چي گوری هلته یو نوی نمبر دملا آختر په نامه ثبت سویدی

میرمنې یې په غوصه ناکه لهجه سره وپوښتل دا دچا نمبر دی

خاوند یې په ریږدیدلي اواز وویل دا زما د ماما آختر نمبر دي

میرمنې یې وویل چی مخکي خو دا نمبر نه وو

خاوندیې وویل هغه په دا اوس کي ټلیفون رانیولي دی نو ما یې هم نن نمبر ثبت کي.

د میرمنې یې یقین نه وسو هغه نمبر ته یې زنگ وهلي کله چي دهغه بلي خوا څخه ټلیفون اوکی سو، دستي یې ږغ پر وکي بلي، نو چي گوري دهغي خوا څخه هم د یوې اانجلی ږغ سو بلي

میرمنې یې دستي ټلیفون کاټ کي دستي یې خاوند خوارکی راټینگ کي چي هر شی په لاس ورتلي ورته کسوی یې که لوښې وه که هرشی وه پر خاوند یې وکتل، تر یوڅه وخت کرارسته یې خاوند روغتون ته بوتلی هلته خبر سول چي ماما آختر یې هم روغتون ته راوړی دي. هلته یې د ماما څخه پوښتنه وکړه چي په تا څه وسول ماما یې وویل چي ستا د نمبر څخه زنگ راغلی چي زما میرمني اوکی کي یوي اانجلی ږغ پر وکي بلې نو ټلیفون کاټ سو بیا زما سره هم هغه چم وکي کم چم چي یې ستا سره وکی.

ژباړونکی: سیداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

....

د بس چلونکی

یوه ښځه د سړک پر غاړه یو ناست سړي ته راځی او ورته وایې وبخښی زه یوه کوچنۍ پلټنه(ریسرچ) کوم آیا زه ستا څخه یو څو پوښتنې کولاي سم.

سړی: هو ولی نه

اول سوال ښځه: ته داسي فرض که چي ته په بس کي سپور(ناست) یې کرارسته یوه ښځه بس ته راخیژي او په بس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي خالي سيټ نسته آيا ته به خپل سيټ هغه ښځي ته ورکړې؟
سړی: یا نې ورکوم
هغې ښځي په ورسره پوښتنپاڼه کي د (بي آدبه) خانه ډکه کړل
دوهم سوال: که چيري هغه ښځه چي بس ته راختلي ده حامله وه نو آيا ته به خپل سيټ ورکړي
سړی: یا نې ورکوم
ښځي دا واري د خودخوا خانه ډکه کړل
دريم سوال: که چيري هغه ښځه يوه سپين سري وه نو آياته به خپل سيټ ورکړي
سړی: یا نی ورکوم
ښځي ته درد ورغلي او ورته يې وويل ته څه يو بي احساسه او ځان غوښتونکي سړی يې...
ښځه تر يو څو تيزو خبرو کرارسته وولاړيه
لږ ليري يو بل سړي د دوی دوو خبري اوريدلي راغلي او دسړي څخه يې پوښتنه وکړل چي هغې ښځي دونده ډيري خبري درته وکړي مگر تا هيڅ نه ورته وويل ولي؟
سړی: هغه ښځه د خپلي بي عقلي او نيمی معلوماتو د سروې (پلټنه)پر اساس د خلږو پر مسلږ قضاوت کوي، که چيري دي زما څخه د سيټ د نه فريښولو د علت پوښتنه کړي واي ما به هغې ته ويلې وای چی زه د بس ډريور(چلوونکي) يم.
زموږ د ټولني تر ټولو لوي مشکل دادی چي موږ بيله معلوماتو دخلږو دشخصيت قضاوت کوو.
ژباړونکي: سيداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱
...

يوه واده والا خواران

ابن سينا: چاچي يواده کړيدي هغه په ځوانی کي زړيږي،هغه ته د پښتورگو ، ملا ،غاړي او د بدن د نکرار ځايو درد پيدا کيږي د هغه مايوسي زياتيږي او محنت يې کميږی ، خندا يی آلوزي او په گيلو او شکاياتو باندي اخته وي او سر ځنې ټکوي

قاضي ابو مسعود: چاچي يو واده کړيدي دهغه لپاره د خلږو په منځ کي فيصله کول جائز ندي يعني هغه قضاوت لايق ندي ځکه هغه هروخت په درد کي وي او د دردر په وخت کي فيصله کول جائز ندي

ابن خلدون: کله چي ما دتيرو قومو پرهلاکت سوچ او فکر وکي نو وه مي ليدل چي هغوي پر يوه واده باندي بسنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کول

ابن میسار: دهغه چا عبادت ښه نسي کیدلاي کوم چاچي یو واده کړی وي

دعباسیانو خلیفه هارون الرسید: چي په بصره ځني خلږ سته چي یو واده يې کړیدي نو هارون رشید وویل چی
هغه نارینه ندي نارینه هغه دي چي څو ودونه یی کړي وي
داځکه چي دی د فطرت او سنت دواړو خلاف روان دي

ابن یونس: یو چا پوښتنه ځني وکړل چپ یهودو او نصاراوو ولي د ودو په کولو کي کموالی راوستي یعني تر ډیره یو واده کوي
هغه جواب ورکړي: داځکه چي الله ج پر دوي باندي ذلت او غربت نازلوي

ابو معروف کرخی: دده څخه سوال وسو چي ته د هغو په بارک کښي څه وايې چي هغه ځانونه زاهدان بولي مگر د یوه واده ملاتړي دي
ابو معروف جواب ورکي چي دا زاهد ندي مجنون دي دی هیڅکله د ابوبکر صدیق، عمر فاروق، عثمان ذوالنورین او دحضرت علي رض عنهم تقوا ته نسي رسیدلاي

ابن فیاض: څخه یی سوال وکي چي ته دهغه چا په بارک کي څه وايې چاچي یو واده کړیدي
هغه جواب ورکړي چي دا مړی دي مازي ساه اخلي خوراک کوي او بدیږي

د کرک والي ابن اسحاق: پر ټوله ښار باندي مالونه وویشل مگر یو هغه چاته يې هیڅي ورنه کړل کوم یوه چی یو واده کړي وو کله چي دده څخه پوښتنه وسول چي دوی ته دی ولي مال ورنکي نو ده ورته وویل چي الله ذهني نابالغو ته دمال ورکول منعه کړیدي ځکه چي دوي يې ناکي ضایع کوي

ابن عطاءالله: پر یوه واده والاوو تبصره ورکول ویل یی هغه چاچي یو واده کړیدي هغه د خپلو مشرانو او اصحابو سنت فریښی دي
الله په قرآن کریم کي فرمایلي دي ستاسو دوه ،دری،څلور ودونه وکړي او یو يې واده کول يې د هغه چا لپاره ویلی دی کوم څوک چي عدل نسي کولای

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقي الدين مزني : چي کله دسمرقند آمير سو نو دته خبر و رسيدي چی دلته ځني خلږ د يوه واده ملاتړ کوي تقي الدين وويل آيا هغه مسلمانان دي؟ داخبره په ټوله ښار کي نشر سول دراتلونکي مياشتي د رانوی کيدو دمخه دری زره ودونه وسول په ښار کي يوه پيغله هم نسول پاته.

ژباړونکي: سيداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

...

په نيکر کي مسجد ته تلل

په کوچني والي کي ما يوه ورځ نيکر اغوستي وو مسجد ته د سبق لپاره وولاړيم، کله چي ملا صاحب په نيکر کي وليدم نو راته په غوصه يې راته وويل خبيثه په نيکر کي مسجد ته څنگه راغلي، که په نيکر کي مسجد ته راتلي نو جهنم بدي ځای وي

زه د مسجد څخه کورته راغلم او ټوله کيسه مي مورته وکړل ، مور چي زما کيسه واوريدل ول زويه ملا ته به درد ورغلی وو چي داخبره يې درته وکړل کنې دجهنم لپاره خو ډيري خواری او محنت ته ضرورت دي

مثال په ډول: جهنم د ډيري غوندي زړه غواړي ،بايد د بل حق وخوري، دجنهم لپاره بايد قاتل او غل جوړ سي، بايد په ټولنه کي فساد او ويره خپره کړي، بايد د خدای ج مخلوق ازار کړي، پر نيکو انسانانو باندي بايد د بمونو او باروتو باران وکړي، د مور دلاسه بايد زوي واخلي، بايد دخلکو څخه نفرت وکړي، دجهنم لپاره بايد دخدای ج سره اړيکي پريکړي او دشيطان سره دوستي جوړه کړي نو بيا جهنم ته تلای سي.

ته خو دونده عاجزه يې چي په خپله اوبه لا نسي څيښلای نو ته به دا دونده خواری او محنت سنگه وکړي، ته خو د ميږی پر مرگ لا هفته ژاړي ، ستا زړه نسي ډيره کيدلای

آخر مور راته وويل زويه د ملا صاحب په خبرو فکر مه خرابوه کني ستا په زړه کي به يوازي د الله ج څخه بيره پيدا سي دالله ج محبت نه

اشفاق احمد

ژباړونکي : سيداحمد سعادت

(c) ketabton.com: The Digital Library

...

عمومي معلومات

د پښتو (ی) ګانې :

هغو ته چې زده کول یې غواړي:

لومړی: نرمه یا بې ټکو (ی)

دغه (ی) ته نرمه (یا) وایي ځیني کسان ورته بې ټکیو (یا) هم وایي دغه (یا) په حقیقت کې له دوو ږغونو څخه جوړه سوې ده چې یو خپلواک ږغ او بل نیمه خپلواک ږغ دی.

دغه (ی) د نارینه مفردو نومونو لپاره کارول کیږي لکه:

سړی، منګی، اولاد، زمری، نری، لالی، خټکی، کابلی، بریالی، هراتی ګلالی، ننګیالی، لوی، زلمی، منی، پسرلی، ننګرهاری، کندهاری او داسی نور...

دویم: څرګنده یا معروفه (ي)

دې ته څرګنده یا معروفه (ي) وایي دا یو خپلواک ږغ دی د نارینه جمع نومونو لپاره کارول کیږي لکه:

سړي، منګي، لرګي، بچي، احمدي، صمدي، زمري، ختګي، طبي، دوستي، خپلوي، نرسري، جنګي، نیالږي، لښتي، پردي، نظامي، عسکري، وطني، کفري، ځنګلي، حاجي، لازمي، باراني، جنګي، زلمي، جنګیالي، کلتوري، اجتماعي، ابادي، اسلامي، اجتماعي، اخلاقي، سمدستي ، کلتوري، قاچاقي، اقتصادي، منطقي، قوي، تهاجمي او داسې نور...

دریمه: اوږده (ې)

دې ته اوږده (یا) وایي. دا یو خپلواک ږغ دی زیااکا هغه مفرد ښځینه نومونه چې په زور پای ته رسیدلي وي کاریږي لکه:

شیدې، مستې، پاڼې، پلوسې، خورې، پستې، خوږې، وړانګې، ادې، ډیوې، حملې، کرې، نږدې، پردې، ترخې، کږې، سرې، داسې، مخکې، خاورې، فسلفې، لارې، چې، ستونزې، مناقسې، جګړې، مناظرې، خبرې، ورځې، شنبې، یکشنبې، غونډې، معدې، اغېزې، مېرمنې، وړاندې، ترانې او داسې نور...

څلورم: لکۍ لرونکې یا زورکی والا (یا) (ۍ)

دې ته لکۍ لرونکې یا زورکی والا (یا) وایي. دا هم له دوو ږغونو څخه جوړه سوې، یو یې خپلواک واول او بل یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نيم واک واول. دا (ی) په زياترو مفردو ښځينه نومونو کې راځي لکه:
هگی ، سپوږمی ، ډوډی ، انجلی ، گلالی ، جلبی ، خولی ، زمری ، هيلی ، نتکی ، خورکی ، ديموکراسی ، کابلی ، هراتی ، نری ، توتکی ، سلږی ، الماری ، څوکی ، ابوظبی ، ودانی ، ژوندی ، لومړی ، ماښی ، زاری ، افغانی ، کرارستی ، څپلی ، پيږی ، نری ، ولسوالی ، تبی او داسې نور...

پنځم: همزه لرونکې (ئ)
دغه (ئ) د امر کولو په وخت کې کاريږي لکه:
دا کار مه کوئ ، راځئ ، مه کوئ ، ورځئ ، گورئ ، وولاړيږئ ، پدې لاره مه ځئ ، هځه کوئ ، ويې گورئ ، والوزئ ، وولاړيږئ ، حساب ور کوئ ، حساب اخلئ ، حساب مه منئ ، اورئ ، راغئ او داسې نور...
...

پښتانه څوک دي

پښتانه يو لوی قوم دی چي په جنوبي او مرکزي اسيا کي ژوند کوي . جمله سمير يي پنځه څلويښت ميليونه ته رسيږي چي له هغې جملې څخه يې ١٦ ميليونه په افغانستان کي ژوند کوي . دافغانستان د نفوسو په پرتله يي سمېر له ٥٠ څخه تر ٦٠ سلنه پوري رسيږي . (دقيقه احصائيه مالومه نه ده).

د پښتنو د استوگنې سيمې:
د پښتنو زيات سمير تقريباً ٢٦ ميليونه د پاکستان په خيبر پښتونخوا او بلوچستان کي ژوند کوي . د پښتنو کلتوري او ژبني شريکې سيمي »پښتونخوا« په١٨٩٣کی د انگريز دمستعمرې د سياست له مخي وويشل سوي چي دغه د وېش ليکی ته د »ډورند کرښه« وايي . يو لږ سمير پښتانه په استراليا ، افريقا او جنوبی امريکا کي ژوند کوي . په تيرو درې لسيزو کي د افغانستان د کورنی جگړو له امله زيات افغانان اروپا ، امريکا او استراليا ته مهاجر سول . اوس په انگلستان کی٨٨٠٠٠کورنی ، په المان کي١٠٠٠٠٠کورنی اوپه فرانسه کي٥٠٠٠٠کورنی ژوند کوي.

د پښتون نوم:
د افغان نوم نن ورځ د پښتون لپاره ډير کم کارول کيږي . دا ځکه چي د افغانستان ټولواتباعو ته افغان ويل کيږي . له همدې کبله د افغان کليمه د پښتون پر قوم دلالت نه کوي ، او هم پښتانه پخپله د قوم په اړه د افغان نوم نه خوښوي او غواړي چي پښتون وبلل سي . په هندوستان او د پاکستان د پنجاب په برخو کي پښتون ته پټان وايي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،چي دا نوم هم پښتانه نه خوښوي . د پښتون نوم د پکتيان له لغات څخه سرچينه اخلي چي په نني پکتيا او پکتيکا پوري تړاو ور کول کيږي . د پښتون نوم د لمړي ځل لپاره په اراکوزيا کي چي نن ورځ کندهار نوميږي منځ ته راغلی دی.

د پښتنو سر چينه:

د پښتنو سرچينه مالومه نده . داسي يو کتبي يا ليکل سوې سر چينه شتون نلري چي دهغه له مخي د پښتون سر چينه ثبوت سي . د پښتنو په اړه زياتي پلټني سوي دي . داسي اټکل کيږي چي پښتانه له يفتليانو څخه سر چينه اخلي . يفتليانو په خپله زمانه کي د ايران ختيځ خواوي اود هندوستان لمړۍ نيمايي د افغانستان په ګډون تر ولکې لاندي راوستلي وه . د يوه روسي پلټونکي »ګانکوسکي« د پلټنو له مخي دابدالي قوم د »يفتالي« کليمې څخه سرچينه اخلي.

کوم وخت چي يفتليانو ته د ساسانيانو مشر خسرو په بخارا اوهندوکش کي ماته ورکړه

له دغه وخته څخه د يفتليانو او همدا شان دپښتنو تاريخ ورک سوی دی . نو ځکه د پښتنو نوم په يفتليانو پوری تړاو ور کول کيږی.

بعضی پښتانه ادعا کوي چي دوی داسرا ئيلو په هغه لسمه ختِه پوري تړاو نيسي کومه چي ورکه سوې ده . بارکزي ، اسماعيل خيل او يوسفزي خپل ختېن نومونه په عبرياني ژبه کي (ديهوديانو ژبه) په بارک ، اسماعيل او يوسف پوري تړي . دپښتنو سرچينه د اسرائيلو په اړه په »مخزن افغاني« کي دقيق تشريح سوي دي.

د پښتنو کلتور:

د پښتنو زياته برخه سني مذهبه دي او ټولنيز ژوند يي پر قومونو او پښتونولي ولاړی دی . پښتانه په عام ولس پوري ځان تړل نه غواړي او قومونو ته زيات اهميت ورکوي . هر پښتون د خپل قوم پر اړخ ولاړی دی او نور قومونه پردي بولي . له همدې کبله د نولسمي پيړۍ تر پايه دراني او غلجي يو د بله دښمنان وه . ددوی پخلاينه د شلمي پيړۍ په پيل کي منځ ته راغله.

د پښتنو خويونه:

پښتانه لکه څنګه چي په نړۍ کي ځغوليي قوم دي ، په همدي ترتيب يې خويونه او رواجونه هم ځغوليي دي . دپښتنو خويونو،عاداتو او رواجونو ته پښتونولي ويل کيږي.

پښتونولي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتونولي د پښتنو د خويونو ،عاداتو او رواجونو نه يوه مجموعه ده چي پښتانه زيات اهميت ورکوي . پښتونولي نه يواځي په پښتنو کي بلکه په ټوله نړۍ کي د پښتنو د سپيڅلو رواجونه په نامه شهرت لري . په پښتونولي کي دا لاندي رواجونه شامل دي:

بدل (دهر بد کار په بدل کی جرمانه ورکول)
ميلمستيا (ميلمه پالنه که څه هم ميلمه لوی دښمن وی)
کورنۍ (د ژوند په هر پړاو کي د کورنۍ او ښځي ساتل)
ننواتی (پښتون بايد ددښمن ننواتي ومني اوهغه ته د ژوند په هر پړاو کي پنا ورکړي)
جرګه (د پښتنو يوه ټولنه ده چي د يوې خاصي موخي لپاره راټوليږي)
غيرتمند (هغه څوک دی چي زړه ور وي ،ښه خويونه ولري ، سخاوت او مېړانه ولري)
ننګ (هغه افتخار ، غيرت او مېړاني ته ويل کيږي چي د کورنۍ سر په لوړ وي)
شرم (څوک چي حيا ولري ،سپکو سپکرار نه ځان ژغوري او ښه اخلاق ثابت کړي)
ناموس (هغه څه دي چي خپله ميرمن له هرو ناخوالو نه وساتي او د هغې هيڅ سر ښندنه هيره نه کړي او دهغې په ساتنه کي ولاړ وي)

د پښتنو ژبه:

د پښتنو ژبي ته پښتو ويل کيږي . د ا ژبه دختيځ ايران د ژبونه يوه ژبه ده چي داوسني ايراني ژبي څخه فرف لري . دتاريخ په بهير کي په پښتوژبه کي زيات بدلونونه راغلي دي . څنګه چي پښتو يواځی د پښتنو ژبه ده او نور قومونه پدي ژبه خبري نه کوي نو ځکه دا ژبه په پښتنو پوري تړاو لري او دايران د ژبنی کلتور څخه پرې کړې جلا کيږي . که څه هم پښتو ژبه له تاريخي اړخ نه په ايراني ژبي پوري تړل کيږي خو زيات تړاو يي په هندوستاني او اردو ژبه کي ليدل کيږي . ددې ما نا داده چي پښتو ژبه زيات په هندوستاني ژبو پوري ارتباط نيسي عمومي ډول پر زياتو ښاخونو ويشل سوی.

...

جالبه او حيرانوونکې

هغه مرغان چي اور بلوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ .دا کوم مرغان دا کار کوي؟

داسې باور سته چې د بازانو ډولونه، لکه تور باز(Black Kite) ، نسواري باز(Whistling Kite) ، او ځينې نور مرغان، په ځانګړي توګه په استراليا کې، د دې کار لپاره مشهور دي.

۲ .څنګه اور د يوه ځای څخه بل ځای ته وړي؟

دغه مرغان اور د لاندې مرحلو له لارې وړي:

د سوځېدلي شي انتقالول: کله چې دوی په ځنګله کې يو ځای اور پيداکړي ، ځينې وخت يې د لرګيو يا نباتاتو سوځيدلي ټوټې په خپله مشوکه يا پنجو کې نيسي او د يوه ځای څخه يې بل ځای ته وړي.

اور بل ځای ته وړل : دوی دغه سوځېدلي ټوټې د وچو بوټو يا وښو په يوه بله برخه کې غورځوي ترڅو هلته نوی اور بل سي.

۳ .ولې دوی دا کار کوي؟

د دې کار تر شا اساسي دليل د ښکار کولو اسانتيا ده:

پدغه کار سره چي کله دوي د ځمکې پر سر اور بل کړی، نو حيوانات، حشرات، او ماران له خپلو پټنځايونو څخه راباسي.

نو دغه مرغان بيا پر دې حيواناتو حمله کوي او په اساني سره ښکار کوي.

۴ .علمي شواهد

د اور انتقالولو د دې کار په اړه ځينې علمي مشاهدې سوې دي. ځينې سيمه ايز خلک او څېړونکي ادعا کوي چې دا مرغان دا کار قصداً کوي، مګر د دې موضوع لا تر اوسه بشپړه علمي مطالعه روانه ده.

۵ .د طبيعت په اکوسيستم کې رول

که څه هم دا کار خطرناک ښکاري، خو دا د طبيعت برخه ده. په ځينو مواردو کې، دا مرغان د ځنګلونو طبيعي بيا رغونې کې مرسته کوي، ځکه چې اور د ځينو نباتاتو د ودې لپاره ګټور ګڼل کېږي.

دغه مرغه (چې په استراليا کې د "Black Kite" يا "Whistling Kite" په نوم هم يادېږي) دا کار کوي:

د اسلام له نظره:

طائرحذرنامنه رسول الله ص و قال فيه اقتلوه وجدتموه حتی فی الحرم وهذا الطائر اکتشف العلماء مؤخران له سر کبير.

په حديث کې ذکر سوې "الحدأة" هم ضرر رسوونکی مرغه ګڼل سوی دی، ځکه دا مرغه چرګې خوري، زيان رسوي، او د فساد لامل ګرځي. رسول الله ﷺ د داسې مرغانو وژل مباح ګرځولي دي چې مستقيم ضرر رسوي. په استراليا کې د دې مرغه چلند د حديث د حکمت ښکاره نښه ده، ځکه دغه مرغه عملاً د چاپېريال لپاره لوی خطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، په ځانګړي ډول د ځنګلونو د سوځيدنې په موسمي اورونو کې.

...

پـيـريـان څـه ډول مـخـلـوقـات دي؟

پيريان (جنيات) لۀ اور څخه جوړ سوي دي دِ انسانانو پۀ ډول نر او ښځه، غم او خوشالي لري دِ شکل بدلولو قابليت لري. پيريان دِ انسانانو پۀ ډول ښبې،لاسونۀ، خولۀ، پزه او سترګې لري. سترګې يې دِ الف پۀ شان افقي دي، ښبې يې لنډې دي، اور تۀ ورتۀ رنګ لري. دِ پيريانو دِ اوسيدو ځای دښتې، بيابانونۀ، غرونۀ، هوا او زړې ودانۍ دي. دِ دوی جسمونۀ ډېر لطيف او شفاف دي چې مړه سي ژر ورک کيږي. پيريان ډېر ژر پۀ غوسۀ کيږي؛ پۀ دوی کې ځينې دِ نرم مزاج والۀ هم ستۀ. دوی کولای سي چې ۵۰۰ کلونو څخه تر ۱۰۰۰ کلونو پورې ژوند وکړي. هر پيری يو اولاد نړی تۀ راوړي، دوی انسانانو تۀ دِ ړندو خطاب کوي.
د پيريانو شتون په قران ثابت دی (سورت جن ۱۴ / اعراف ۲۷)

دِ پيريانو پۀ نسل کې هم کافر پيريان ستۀ هم مسلمان.
پيريان هم لکۀ انسانان ځانتۀ نظام لري، پاچا، وزير، پوځ او قوانين لري؛ دِ پيريانو پۀ پاچاهۍ کې هم تقوادار پيريان شتون لري چې ځانتۀ حلال رزق پيدا کوي او هم سرکښه يا ظالم پيريان شتون لري چې انسانانو تۀ پۀ يوه نۀ يوه بهانۀ ځان ورګډوي مال يې غلا کوي، تکليف او ضرر ورکوي.
هغۀ پيريان چې غلا او ظلم کوي دِ هغوی لپاره خپلو تقوادارو او بزرګانو پيريانو زندانونۀ جوړ کړي، کلۀ چې پۀ غلا يا ظلم وليدل سي نو زندان تۀ يې اچوي او سزا ورکوي.
دِ پيريانو زندانونۀ دونده سخت دي که چېرې يو پيری ور واچول سي نو بېرتۀ هېڅ نسي راوتلای، دِ زندانونو پيرادران يې ټول قوي او طاقتور پيريان وي.
دِ پيريانو دِ زندانونو دروازې ډېرې جالبې دي يعنې کوم کلف يا کيلي نلري بلکې دِ قران شريف پۀ ځغوليو ايتونو خلاصيږي چې دا کار پۀ دوی کې تر ټولو ايمانداره پيريان تر سره کوي. پۀ پيريانو کې هم جادوګران ستۀ يعنې دوی هم يو دِ بل پۀ مقابل کې جادو کا روي، خو که چېرې کم جادوګر پيری ونيول سۀ نو سزا يې ډېر سختۀ ده.
دِ دې ماسېوا پيريان لۀ ځغوليو طلسماتو/طلسم څخه ګټۀ اخلي، طلسم دِ پيريانو ځغوليې کوډونۀ دي چې يوازې دوی پر دغۀ کوډونو خبر دي يعنې که چېرې يو پيری پۀ يوه ديوال کې ژوند کوي، نو خپل ځغوليې طلسم کاروي. لکۀ څۀ ډول چې موږ دِ موبيل لپاره کوډ/فاسورډ کاروو همداسې دوی دِ اوسيدو لپاره خاص طلسمات کاروي. خو ځينې داسې طلسمات هم شتۀ چې عادي پيريان نۀ په پوهيږي بغير لۀ بزرګانو پيريانو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دِ وخت پۀ تېرېدو سره ځینې طلسمات انسانانو هم زده کړل/زده کوي. یعنې دوی دا طلسمات دِ کوډو/سحر لپاره کاروي چې دِ دوی سره ځینې ظالم او خبیث پیریان مرستۀ کوي دغۀ طلسمات پۀ کتابونو کې نشتۀ پۀ سُریاني او عِبراني ژبو وي
(سُریاني عِبراني دِ پیریانو ژبې دي)
لۀ دوی څخه زیات طلسمات شرکیه دي یعنې انسان مطلق اکبر شرق تۀ اړوي او کافر کیږي یعنې کۀ ستاسو لۀ دوی څخه ځینې زده کړئ او بیا کوډې کوئ نو لۀ دین څخه ووځئ!
پیریان اکثره دِ 5 څخه تر 22 کلونو پورې پېغلې او ځوانانو تۀ زیات راځي او دِ دوی لۀ زکرارلو خوند اخلي. دِ راتګ وجۀ یې زیاتۀ خوشالي، زیات غم، زیات ډار، پۀ زور خندل، پۀ ناپامی کې دوی تۀ زیان رسول...او ځینې نور عوامل دي.
دِ پیریانو واکمني پۀ ځمکۀ کې پۀ لومړیو کې ډېره ښۀ وه خو الله (ج) دِ دوی ځای انسانانو تۀ ورکړي او لۀ دوی څخه یې زیات غرق کړل الله(ج) دوی تۀ دونده عزت ورکړی ؤ چې دِ اسماني خبرو دِ اوریدلو لپاره بۀ اسمان تۀ پورتۀ کیدل خو کلۀ چې محمد(ص) پیدا سؤ نو دوی اسمان تۀ لۀ ختلو منع کړل سول.
لۀ دوی څخه تر ټولو بختور او ایمانداره پیری صیلیبین ؤ چې پیغمبر (ص) تۀ یې مخامخ دِ قرانکریم تلاوت پۀ ښکلي ږغ کې وکړ.
پیریاتو تۀ خدای اختیار ورکړی یعنې پۀ هر شکل ځان بدلولی سي
انجینیر محمدالله نوری صاحب.

...

د لنډو کیسو برخه

امیرالمومنین حضرت عمر (رض) یو وخت د شام حمص ولایت ته سفر وکی خلک ورته را ټول سول، امیرالمومنین خلکو ته وویل چې د خپل ښار د فقراوو لیست راکړئ چې مرسته ورسره وکړم ، خلکو لیست ورکړي،امیرالمومنین لېست کتلو چې د سعید بن عامر نوم په کښې کي دي امیرالمومنین و پوښتل دا سعید بن عامر څوک دی؟ خلکو وویل زمونږ والي!
امیرالمومنین وپوښتل چې ولې هغه په تنخواه باندې څه کوي خلکو ورته وویل: چې هغه ټوله پر بیوزلو خلکو ویسي، دې خبرې سره د امیرالمومنین اوښکې تویسوي او زر دیناره یې د کور د لګښت لپاره ور واستول . والي حضرت سعید بن عامر هغه پیسې هم پر بیوزلو وویشلې او وایي: چې د دنیا فتنه په کور کې نه ساتم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل وخت حضرت عمر رض د اسلامي لښکرو د ليدو لپاره د شام سرحداتو ته ځي، لښکر ته رسيدو سره د قوماندان خيمې ته رهنمايي کيږي، ستر صحابي د امت امين حضرت ابوعبيده بن جراح د پوځ قوماندان دي خو خيمې کې شتون نلري او د لښکريانو د چارو سمبالتيا لپاره له خيمې وتلى و، غرمه کيږي اميرالمومنين ته ويل کيږي چې د ډوډۍ وخت دى ډوډۍ به راوړو، اميرالمومنين ورته وايي هو رايې وړئ، سرتيري پوښتنه کوي د جنگياليو ډوډۍ که د قوماندان ډوډۍ؟ اميرالمومنين پوښتنه کوي آيا د دوى په ډوډۍ که هم فرق سته؟

سرتيرى ورته وايي: هو!

اميرالمومنين فرمايي د سرتيري ډوډۍ راوړى، شيبه وروسته ښوروا غوښه او ډوډۍ راوړل کيږي، اميرالمومنين کاسې ته گوري بيا وايي چې د قومندان ډوډۍ هم راوړئ! سرتيري ځي او دا ځل د شلومبو يا تروو يوه کاسه او وچي ډوډۍ د اميرالمومنين مخې ته ږدي.

اميرالمومنين ږغ کوي ستاسو قومندان همدا خوري؟

هغوى ورته وايي: هو!

د قومندان خوراک مو همدا دي، اميرالمومنين سخت تر تاثير لاندې راځي او په داسې حال کې چې اوښکې يې تويېږى وايي: خداى دې پرتا رحم وکړي اى ابوعبيده په رښتيا چې ته د دې امت امين يې.

...

د يوسف(ع) کرارښو چې کله يوسف(ع) څاه ته غور ځاوه

يوسف (ع) ورته وخندل يهودا ترې وپوښتل: ولي دې وخندل؟

دا ځاى خو د خندا نه دى يوسف (ع) وويل: يو ورځ مې فکر کوي چې څنگه به ماته څوک زيان را ورسوي چې زه داسې قوي کرارښه لرم؟

دا دي خداى (ج) همدغه کرارښه پر ما مسلط کړل او ما څاه ته غور ځوي

نن پوه سوم چې بغير له الله (ج) په بل چا تکيه نه ده په کار.

...

بيخي جالبه کيسه ده وايي

يو سړى د يو باچا دربار ته راغلى

او د نوکرۍ غوښتنه يې وکړ .

باچا ترې وپوښتل چې څه قابليت لرې؟

سړي ورته وويل چې سياست پوه يم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باچا په دربار کې پخوا لا ډېر سیاست پوهان وه ، نو نوموړی بې د اسونو د طبیلې مسؤل وټاکه، ځکه د طبیلې پخوانی ساتونکی څو ورځې د مخه وفات سوی وو .

څو ورځې کرارسته باچا د نوموړي کس څخه د خپلې خوښې آس باره کې پوښتنه وکړه چې څنګه آس دی..؟

سړي ورته اوویل: نسلي (اصلي) نه دی .
باچا حیران سو، د ځنګلونو مسؤل یې راوغوښتیي او پوښتنه بې ځینی وکړه..
د ځنګلونو مسؤل ورته اوویل چې آس نسلي دی خو د زېږون په وخت بې مور مړه سوه، نو روزنه بې له غواګانو سره سوې او د غوا شیدې ورکړل سوي .

باچا دغه سړی راوغوښتی او ورځخه بې وپوښتل، چې ته څنګه پوه سوې دا آس اصلي نه دی؟
سړي ورته وویل: دا آس چې کله واښه خوري نو د غواګانو په ډول ټیټ سر واښه خوري، مګر اصلي اسونه واښه په خوله کې نیسي او په جګه غاړه واښه خوري .

باچا ددې کس له پوهې متآثره سو او ددې کس کور ته یې په تحفه کې غنم، وریژې، غوړي او د مرغانو بهترینه غوښه ور ولېږله. او هم یې د ملکې په محل کې په یو خاص موقف تعین کړ .
څو ورځې کرارسته باچا له دې سړي څخه د خپلې ملکې په اړه رایه وغوښته..

سړي ورته اوویل چې خوی خصلت بې د ملکې دی خو شهزادګی نه ده .
د باچا ترپښو لاندی اور بل سو، چې کله یې حالت ښه سو نو خپله خواښې یې را وغوښته..
خواښې بې چې راغله نو باچا ورته ټول جریان بیان کړ .
خواښې یې ورته اوویل چې زما د لور د زېږون په وخت ستا پلار زما د لور غوښتنه ستا لپاره کړې وه، خو زما لور ٦ میاشتې کرارسته وفات سوه، نو موږ ددې لپاره چې شاهي کورنی سره نزدې و اوسو، د بل چا لور مو فرزندي لویه کړه او تاته مو در واده کړه.

باچا فوراً دا سړی خپل دربار ته را وغوښتی او ځیني ویې پوښتل چې ته څنګه وپوهېدې چې دا شهزادګی نده؟؟

سړي ورته وویل چې ددې ملکې چلن له خادمانو سره له جاهلانو هم بدتر دی .
حال دا چې اصلي شهزادګی مهربانه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچا ددې سړي په عاقلانه جوابونو خوشاله سو او ددې سړي کور ته په غټه پيمانه خوراکي توکي ، اوزې او پسونه په انعام کې ور ولېږل او ورسره يې نوموړی کس په خپل دربار کې مشاور مقرر کړ .

ورځې تېرېدې..
يو ورځ باچا دا سړی ځان ته و غوښتي او د خپل ځان باره کې يې ځيني پوښتنه وکړه.
سړي ورته وويل: باچا سلامت که زما د سر سلامتۍ وعده راسره کوې نو درته وايم.
باچا ورسره وعده وکړه چې نه دې وژنم..

سړي ورته وويل: نه خو ته باچا يې او نه دې خوی خصلت د باچاهانو دی.

باچا ته ډېر درد ورغلی ، خو څنګه يې چې وعده کړې وه ، نو بخښنه يې ورته وکړه.

باچا سيده د خپلې مور خواته ورغلي او د خپل ځان په اړه يې پوښتنه وکړه..
مور يې ورته وويل چې: زويه مور اولاد نه درلود ، نو ته مو له يو شپون څخه را نيولی وې او و مو پاللې.

باچا بيا دا سړی خپل ځان ته راوغوښتی او په حيرانۍ يې ځيني وپوښتل چې ته څنګه پوه سوې؟

سړي ورته وويل: باچاهان چې کله انعامونه ورکوي نو سره زر ، ملغلرې او جواهرات ورکوي ..
او ته بزي ، پسونه او خوراکي توکي په انعام کې ورکوې.
"دا د پاچا زادګانو خصلت نسي کيدای ، بلکه يواځې د شپنو او د هغوی د زامنو کيدای سي".

نو ريښتيا هم ، عادتونه نسلونه ښايي .
ملګرو! خپل اخلاق ، خويونه او عادتونه مو بهتره کړئ ، چې له همدې څخه ستاسې اصليت څرګنديږي.
مور بايد يو چاته احترام او درناوی داخلاقو له مخې وکړو نه دکوم هدف او مقصد لپاره

...

دري ملګري وه

1،علم 2 ،دولت 3 ،عزت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د جدا کیدو وخت راغلی وو . دوی یو او بل ته سره وویل که چیری موږ بیرته سره پیدا کول نو څنګه به سره پیدا کوو.

علم . وویل چي زه په مکتب مسجد او علمی ځایونو کی پیداکیږم.
دولت . وویل چي زه په بانکونو او تجارتی ځایونو کی پیداکیږم.
عزت خاموشه وو دوی ورته وویل ته چیری پیدا کیږی د عزت تر سترګو اوښکی راغلی او وویل که زه وولاړیم بیا نه پیدا کیږم
...

ښه خبره که د بد سړي له خولی هم راوځي عمل په کوه!!
ځکه سره زر د بدرنګې ښځې پر غاړه هم قیمت نه بایلي.
...

غوره لیکنه ده

د چین د ګوانګزو ښار د یوه بانک د د غلا پرمهال غلو ټولو حاضرو کسانو ته په لوړ آواز وویل:

ښور مه خورئ! پیسې خو په دولت پوري اړه لري خو ستاسې ژوند په تاسې اړه لري"!

ددې خبرې په اورېدو سره ټول غلي سول او پر مځکه پرېوتل.

دې ته وايي ذهن بدلوونکی نظر.

کله چ بیا یوه ښځه په جنسي غریزې پاروونکي انداز پر مېز پرېوتله، غله ورباندې چغه کړه:
"لطفاً یوڅه باادبه اوسه! دلته غلا ترسره کیږي، نه جنسي تېری"!

دې ته وايي مسلکي اوسېدل. یوازې پر هغه څه تمرکز پکار دی د څسي لپاره چی روزل سوي یو.

کله چي غلو د بانک تر چور کرارسته کورته ورسېدل، کشر غله و مشر غله ته چي یوازې یې تر پنځم صنفه مکتب ویلي وو وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشره کراره! راځه پېسې حساب کړو چې څو مو ترلاسه کړې دي"!

مشر غله په درد ورته وويل:
ته ډېر احمق يې. دا ډېرې زياتې پېسې دي. سمېرل به يې ساعتونه وخت ونيسي. ماښام ته به په تلويزيون کې خبرونه ووايي چې څونده مو غلا کړې دي".

دې ته تجربه وايي. نن سبا تجربه تر علم زياته مهمه ده.

کله چې غله د بانکه ولاړه د بانک منېجر و سوپروايزر ته وويل چې ژر ترژره دې پوليس راوغواړي. ليکن سوپروايزر ورته وويل:
راځه چې ۱۵ میلیونه ډالره د خپلو ځانو لپاره هم له بانکه وباسو او هغو ٦۵ ميليونه ته يې وراضافه کړو چې مخکې مو د بانکه پټې ايستلې وې".

دې ته وايي د موقع څخه استفاده. او يو ناخوښه حالت په خپله ګټه تامول.

سوپروايزر بيا وويل:
که هره مياشت دا ډول غلا صورت ونيسي نو څونده به ښه وي

دې ته وايي خستګي رفع کول. شخصي خوشحالي تر وظيفې ډېره مهمه ده.

راتلونکې ورځ په تلويزيون کې خبرونو وويل چې ۱۰۰ ميليونه ډالر د بانکه غلا سوي دي.

غلو چې پېسې هرڅه حساب کړې تر ۲۰ ميليونه نسوې اضافه. غلو ته ډېر درد ورغلي او داسې يې ويل:
"موږ خپل ژوند په خطر کې واچوی او يوازې مو ۲۰$ ميليونه ترلاسه کړه ، خو د بانک منېجر په دونده آسانی سره ۸۰$ ميليونه ترلاسه کړې".

له دې څخه معلوميږي چې تر غله اوسېدلو تعليم يافته اوسېدل غوره دي.

د بانک منېجر د خوشحاليه باغ باغ وو، ځکه کم چم چې يې کړی وو، ددې غلا له کبله پټ پاته سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته وايي د فرصت د لاسه نه ورکول او د ګټې ترلاسه کولو لپاره خطر منل!

د عبرت ښخه ډکه کيسه

په (۱۹۱۷) کې، انګريزي جنرال سټينلي موډ د عراق يوې سيمې ته ته ولاړي ، هلته د شپون سره مخ سو.
جنرال د خپل ژباړن ښخه وغوښتل چې شپانه ته ووايه :
که چيري ته خپل د رمې سپى ووژني،
جنرال صاحب به تاته يو سټېرلينګى پونډ درکړي.
په هغه وخت کې په يو پونډ نيمه رمه کېدله، شپون په ځغستا سو، سپى يې راوستي، د جنرال په پښو کي يې ذبح کړی.
جنرال موډ ورته وويل: زه بل پونډ درکوم که چيري تاسو يې اوس د پوستکي ښخه وګاړی ، شپانه پونډ واخيست او د سپي ښخه يې پوستکى هم وکړی.
موډ ورته وويل:
زه به دربيم پونډ هم درکوم که چيري دي ټوټې ټوټې کړې، سمدستي شپون هغسي وکړل، جنرال هغه ته هغه دربيم پونډ ورکړي او بيا ځيني روان سو.
شپون په جنرال او ملګرو پسې ور روان سو، ږغ يې پر وکي: يو پونډ بل راکړه چې اوس يې در ته وخورم.
جنرال جواب ورکړي : يا ، بل نه درکوم ما يوازې غوښتل چې ستاسو په طبيعت او نفسياتو پوه سم، تا خپل د ژوند ګران ملګرى په دري پونډه ووژي، بيا دي پوستکى ځيني وکړي، ټوټې ټوټې دي کړي، او په څلورم پونډ يې خوړلو ته آماده يې.
زه دلته همداسې خلکو ته اړتيا لرم، بيا يې خپلو سرتيرو ته مخ واړوي او ورته يې وويل: تر څو چې دلته دا ډول ذهنيتونه شتون ولري له هيڅ شي ښخه مه بيريږي ، او خلاصي تښى ګرځئ
اسدالله صميم
...

د حضرت مهدي مور

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹۷۰ میلادي کال کي چي هغه مهال په اندونیزیا کي د صدر سوهارتو حکومت وو
اندونېزیایي یوه ښځه چي ، زهره فونا ، ، نومیده د حضرت مهدي د مور دعوه وکړه . ویل یي چې د هغي په رحم کي موجود ماشوم حضرت مهدي دي..
او دا ځکه چې کله به دغي ښځي خیټي ته نږدي چا غوږ ونیوه له هغه ځایه به د قران کریم تلاوت او آذان اوریدل کیده
دا خبر په ټوله اندونیزیا کي لکه د ځنګل د اور په شان خپره سوه..
کله چي دا خبر حکومتي چارواکو ته ورسید د اندونېزیا مرستیال جمهور رئیس آدم مالک ، ، زهره فونا ، ، خپل کور ته دعوت کړه او ملاقات دوران کی چې کله آدم مالک د هغي خیټي ته غوږ ونیوي آذان او تلاوت یي واریدي نو هغه هم تایید او تصدیق کړه....
د هغه کرارسته د اندونېزیا د مذهبي چارو وزیر محمد ډیچلن هم آذان واوریدي او خپله خپره سوي وینا کي وویل څرنګه چې امام شافعي دري کاله د خپل مور رحم کي موجود وو او امکان یي درلود نو امام مهدی څرنګه نسي کولای چې د مور د رحم څخه آذان وکړي؟
لدې کرارسته د اندونېزیا حکومتي چارواکو او خلکو قطارونه د زهره فونا د ملاقات لپاره هره ورځ معمول جوړ سو..
خپله ریس جمهور سوهارتو او میرمن یي هم د زهره فونا سره ملاقات وکړي ...
خلکو زهره فونا ته د حضرت مریم ثاني لقب ورکړ او د هغي شهرت په ټوله اسلامي نړي کي خپور سو... او د هر هیواد علماوو د تصدیق لپاره هغې ته دعوتونه ور ولیږل چي له دغو هیوادونو ملایانو او خلکو کي پاکستان هم وو زهره فونا هم دعوت قبول کړ او پاکستان ته ولاړل ...
پاکستان کي هغه مهال د صدر یحیي خان فوځي حکومت وو او پایتخت هم هغه مهال کراچي ښار وو..
کله چي زهره فونا کراچي ته راورسېده دروند استقبال یي وسو..
مولانا احترام الحق تهانوي او مولانا شفیع اوکاړوي د هغي د خیټي څخه آذان او تلاوت واورید او بیا تایید کړه چې واقعا دا آواز له خیټي څخه دي او د حضرت امام مهدی تصدیق یي هم وکړ ...
دغه علماوو تحقیقات شاید یواځې د آواز اوریدني پوري وو ، هغه مهال د راډیو او ټلویزیون هم موجود وه او علماوو پیژنده لیکن ټیپ رکارډر دونده عام نه وو یواځې د ځینو اشرافو او معتبرو خلکو کور کي به موجود وو..
او دا تحقیق نه یواځې د پاکستان علماوو سره نه وو بلکې اندونېزیا علماء هم ځیني قاصر ول...
په کراچي ښار کي د مختلفو مسلکونو تر پنځه لکو خلکو د زهرا فونا د امامت پر اقتدا د جمعې د لمانځه سعادت هم حاصل کړي...
د ټولو څخه حیرانوونکې او له خندا صحنه خو دا وه چې دغي ښځي د کعبې لوري ته مخ کړ او د لوډسپیکر مایک یي د نس وخواته برابر کړي او د علماوو او مشایخو په سمول په لکونو خلکو په امام مهدی پسې د جمعي لمونځ وکړي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

او عملاً ټولو د سورت الحجرات دغه مبارک آیات له پامه وغورځاوه چې مسلمانان يي د هر خبر په اړه د باور د مخه په تحقيق مکلف کړي دي
بلاخره د کراچي ښار يو سمبړ مسلمانو ډاکټرانو مخالفت وکړي او زهره فونا د تالاسي او ملاقات غوښتنه وکړه.
ليکن زهره فونا مسلسل د ملاقات او تالاسي څخه انکار کاوه مګر يوه ورځ د ډاوو میډیکل کالج ډاکټران بريالی سول او د تلاشۍ کرارسته يي د هغي د پښو تر منځ يو پټ ټيپ رکارډر پيدا کړي...
هغه د پاکستان څخه په تيښته بريالي او اندونيزيا ته ولاړه هلته ونيول سوه او په زندان کي واچول سوه ، هغي اقرار وکړ چې دا هر څه يي د پيسو او شهرت لپاره کول...
ابو محمد خاموش.
...

مه غوسه کيږه!

يوه ورځ د عمر بن عبدالعزير رحمه الله کوچنی زوی راووت او له نکرار ماشومانو سره يې لوبې کولې، بل ماشوم د هغه سر ور مات کړ، خلکو دا ماشوم راونيوی (چې د عمر د زوی سر يط ور مات کړي دي) او عمر رحمه الله ته يې راوستي، کله چې عمر د هغه چغې او نارې وارېدې راووتي، دهغه ماشوم مور هم ولاړه وه،ويې ويل:دا يو يتيم هلک دی،عمر بن عبدالعزيز ورته وويل : لږه صبر وکه! بيا يې ځيني پوښتنه وکړه : ايا ستا ماشوم ته د دولت لخوا (مياشتنی روپۍ) ورکول کيږي؟ هغې وويل:يا!عمر رح (خپلو کسانو) ته وويل: دا ماشوم د يتيمانو په ليست کې وليکئ (چې مياشتنی معاش ورته ورکړو) د عمر رح ښځې فاطمې وويل: دا دي ولي معاف کړي ، ستا د زوی سر يې در مات کړی دی! بله ورځ به دې د بل زوی سر هم در مات کړي!! هغه ورته وويل: (الله تعالی دي تاته هدايت وکړي !) دا يتيم دی اأو تاسې خوږمن کړی دی.
عمر ابن عبدالعزيز رح لپاره تعجب دی چې په څومره قوي صبر ، استقامت، نرمي او غوره صفاتو يې ځان ښکلی کړی و!
کله يې چې د خپل زوی له سر نه د وينو دارې وليدې، هيڅ غوسه نه سو ، نه هم راوپارېده، بلکې ډېر ښه چلند او انصاف يې وکړي او دالله تعالی په دې وينا يې عمل وکړ،چې فرمايي:
(وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ)
افغان صاحب.
...

د پيغلې او ځوان قيصه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يخه شپه ،شپه پخه وه چی د دروازي ټک ټک سو

ځوان : څوک يی ؟

پيغله اانجلی : زه يم ، يوه مسافره يم ، چی ملګرو پريښی يم ، لاره را څخه ورکه ده ، دشپی دتيرولو ځای می نسته که نن شپه د تريدو لپاره ځای راکړئ ؟!

ځوان : هله ژر سه راننوزه چی د بهر څخه کوم تکليف درته ونه رسيږي.

اانجلی کوټی ته په بيره ورننوتل...

هلک ورته سمعه بله کړه اوخپل کټ يې ورته پريښوي، ورته وی ويل: په کټ کی ته بيده سه...

زه به دکوټی په هغه بل کونج کی بيده سم ،ځوان کتاب راواخيست ، هلته دکوټی په يوه کونج کی يی د خوب اراده وکړه...

تنکي ځوان سره کتاب په لاس کي وو په مطالعه يی ځان بوخت کړي خو ،شيطان يی په مسلسل ډول لمځوی چی د پيغلی

دا ځوانی!

دا حسن!

دا توره شپه!

دا يوازی کوټه!

د پيغلی اانجلی دزړه څخه هم يو الله تعالی خبر دی ، چي پر زړه به يی څه تيريږي ؟!

پيغلی ډيره په بيره سره ځان په کمپل کی و پيچي يوازی يی سترګی د باندي پريښودی چی دځوان دحرکاتو څارنه وکړی

الله مه کړه هسی نه چی دبدو اراده ونه کړی او عزت ته يی صدمه ونه رسيږی.

دځوان نا اشنا حرکات اوغريب اوعجيب تعامل:

ځوان تر لږ وخت څخه کرارسته يوه ګوته سمعی ته ونيسي ديو څو دقيقو په نيولو يی ګوته وسوزی ،لږ وخت کرارسته بيا بله ګوته سمعی ته ونيسي ، ان تردی چی پنځه سره ګوتی يي تر سهاره وسوزولی

پيغله اانجلی فکر کوي چی د کوم پيري سره يی شپه سويده او کيدای سی چی دګوتو په سوزولو کوم خپل زانګړی عبادت ترسره کوي

له دی بيري مسافره پيغله تر سهاره بيده نه سوه!

ترسهاره نه ځوان بيده سو او نه هم مسافره پيغله...

ځوان خپلی ګوتی سوزوي او مسافره پيغله يی په حيرانتيا ننداره کوي

چی سهار سو ځوان زخمی زخمی لاس دململ په ټوکره وتړل ، او د پيغلی څخه يی پوښتنه وکړه چی کور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چیری دی ؟
تر پوره ادرس کرارسته یی پیغله خپل کورته ورسوله.
ځوان ځیني بیرته راغلي...
پیغله چی کله کورته روغه ، رمټه اوباعزته ورسیده دالله شکر یی ادا کړی او دځوان تعامل ته د حیرت په

ډول دسوچونو په دریابونو کی لاهو سوه . پیغلی خپله کیسه کټ مټ خپل مور او پلارته وکړه خو مور او پلار یی نه منل ؟!
بس سم دستي دواړو اراده وکړه چی دخبری حقیقت ځانته معلوم کړي پلار یی دځوان کور ته دتللو تکل وکړ او د یو لیری مسافر په بڼه یی ځان جوړ کړی او د ځوان میلمه سو.
ځوان یی ولیدی چی لاس یی لاتړلی دی ،د سوزدلی لاس ټپونه یی لا نه دی ښه سوی ،شپه تیره سوه د ځوان ښخه یی سهار دلاس دسوزیدلو دسبب پوښتنه وکړه ؟
په جواب کی ورته ځوان کټ مټ خپله کیسه وکړه ،چی یوه شپه داسی یوه پیغله یي میلمنه وه...
شیطان به راته دګناه وسوسه اچوله خو مابه ژر ژر ګوته دسمعی اور ته ونیوله او دجهنم اور به می زانته را په یادوي.
په دی مقصد چی شیطان رابندی زکرارر نه سی ، تر سهاره می ګوتی ټولی سوزولی وی ،په دی طریقه الله تعالی زه دګناه ښخه وساتلم الحمدلله.
دپیغلی پلار ورته دخپل کور دورتللو دعوت ورکړي ځوان دعوت قبول کړي خو ځوان پدي نه وو خبر چی سپینږیری مسافر څوک دی ؟
کله چی یی کورته ورغلي نو دروغبړ ښخه کرارسته یی ورته دخپلی لور دنکاح پیشنهاد وکړي ،ځوان قبول کي دځوان چی اوله شپه سوه پیغله یی وپیژندل چی داخو هغه دګلابو ګل دی ، چی د حسن له امله یی ترسهاره شیطان خوب ته نه پریښودم
دا خو هغه پیغله ده چی دمینی اور یی راته د یوه طرفه دننه زړه سوزولی و ، او د بله طرفه یي راته نازک لاسونه سوزولي وه .
ځوان هلک دخوشحالۍ سعادت اومزو ژوند شروع کړی.

....

مېرمنې له وهل خوړلو وروسته خاوند ته وویل

ځم او دا ستا شکایت کوم

خاوند وویل ، څه فکر کوې زه تاته اجازه درکوم چې له کوره بهر وولاړېه ســـې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېرمنې وويل، فکر کوې د دروازو او کلکینانو په تړلو زما د شکایت مخه نیولای ســــې؟
خاوند په مسخرو وويل، نو ته به چشی وکړې
مېرمنې وويل، اړيکه نيسم
خاوند وويل، ټليفونونه دي زما سره دي، اوس دي چې هر څه زړه غواړي ويې کړه
له دې سره مېرمن تشناب ته ننوته او دروازه يې په ځان پسې وتړله
***خاوند په دې فکـــر، چې مېرمن يې شايد د تشناب له کلکين څخه *د تېښتې اراده لري، له کوره بهر د تشناب کلکين ته په تمه ســـو**
سېبه کرارسته چې ډاډه ســـو مېرمن يې د تېښتې اراده نه لري، بيرته کور ته د ننه ســـو. گوري مېرمن يې اودس کړی او د جاينماز (يعنی مسله) پر لور روانه ده*.
خاوند ته يې وويل، اوس ستا څخه هغه ذات ته شکايت کوم، چې ما يې پر نوم قسم اخستی دی او ستا پر نامه ناسته يم، هغه ذات چې ستا هيڅ راز ، محدوديتونه ما له هغه ستر ذات سره له اړيکي نســـي راګرځولای
خاوند د مېرمنې د دې خبرې سره په فکرونو کې مېرمنې ته ځير دی، ګوري چې هغې سجده د معمول خلاف ډېره اوږده کړه او له سلام ګرځولو سره يې لاسونه لپه کړل، غوښتل يې دعا وکړي، چې خاوند يې مخې ته کشينستی خاوند وويل، تر دونده اوږدې سجدې کرارسته ضروری ده، چې په دعا کې هم زما شکايت وکړې*.
مېرمنې وويل، زما په حق کې له خيانت سره سره فکر کوې زه به له دعا څخه منصرفه ســــم؟
خاوند وويل، په هغه ذات چې تا يې پر وړاندې دونده اوږده سجده وکړه، قسم کوم چې پر تا لاس پورته کول زما په واک کې نه بلکه غير اختياري ول، مېرمنې وويل، په همدې دليل مې لوی رب ﷻ ته ستا په حق کې دعا او د هغه شيطان پر ضد شکايت وکړی، چې زموږ په منځ کې يې جنګ ته لاره هواره کړه، ستا په زړه کې يې د وهلو وسوسه پيدا کړه، زه دونده جاهله هم نه يم چې د خپلې نړۍ ورانولو لپاره د ښېرا لاسونه لپه کړم
خاوند د خپلې هوښيارې او ځيرکې مېرمنې له عاطفې مالامال فکر ته سترګې را ډنډ ســـوې، د هغې لاسونه يې مچ کړل او وعده يې وکړه، چې نور به يې لاسونه يوازې او يوازې له خپلې مېرمنې څخه د دفاع او هغې ته دعا له پاره پورته کيږي

خدای ﷻ دې ټولو هغو خويندو ته چې ودونه ندی کړی نيـــک اعمال او ايمانداره خاوندانپه نصيـــب کـــړي

...

دپلار او زوي ښکلي کيسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ یو پلار د خپل زوی په اوږه باندی لاس کښیښوي او ورته یی وویل
زویه زه به قوی یم او که به ته قوی یی ؟
زوی یی ورته وویل چی زه قوی یم
پلار یی چی د ۴۵ کلونو په شا او خوا کی ؤ بیا یی د زوی څخه پوښتنه وکړه چی
زویه زه به قوی یم او که به ته قوی یی ؟
زوی یی ورته بیا وویل چی پلاره زه قوی یم
پلار یی د ځایه ولاړ سو او یو څو قدمه مخته ولاړی او له خوابدتیا نه یی یو څو اوښکی تر سترګو توی سوی
او د دریم وار لپاره یی د زوی څخه پوښتنه وکړه چی
زویه زه به قوی یم او که به ته قوی یی ؟
زوی یی ورته وویل چی پلاره ته قوی یی
پلار یی ورته وویل زما نا راحتی چی دی ولیده نو ځکه دی وویل چی ته قوی یی ؟؟؟
زوی یی ورته وویل یا
هغه دوه ۲ واري مې چی درته وویل ، چی زه قوی یم علت یی دا ؤ چی
ستا لاسونه زما په اوږو باندی پراته ؤه، ملا می د غره په شان کلکه ، مضبوطه او ټینګه وه
خو کله چی دی لاس زما د اوږو څخه پورته کړی او روان سوی ، ومی لیدل چی
بی له تا څخه زه هـــــیـــــخ هــــم نـــــه یم
پلار یعنی ټول ژوند
...

اانجلۍ ګناهکاره خلک سنګساره وي

زړه کې یې سل رقم خبرې تللي راتللي
خلکو ته یې کتل
د چا لمن له کاڼو ډکه وه د چا یوازې دوه درې کاڼي په لاسونو کې وه، چاته درد ورغلي وو او ځینو پسې خندل،
د لاوډسپیکر ږغ یې ټول فکرونه بدل کړه،
ملا صاحب د الله اکبر په نارې د خلکو توجو ځان ته راواړوله بیا یې وویل :
زموږ او ستاسو په کلې نن د خدای ج لوی احسان دي
چې د الله ج او د هغه نبي ص آمر پر ځای کو او دا منځ کې ناسته فاحشه ښځه سنګساره وو، ستاسو د هر کاڼي په بدل کې به الله پاک ستاسو ته نیکۍ درکړي، الله ﷻ موږ نارینو ته آمر کړئ چې بد لمنې او زناکاره ښځې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنګسارې کړئ، دې خبرې سره ناسته ښځه د ګڼو خلکو منځ کې په خندا سوه د ملا صاحب توجه یې ځان ته را واړوله ملا په ډېر بده لهجه وویل: ای د ټول کلې ښځې (فاحشې) ولې دې وخندل؟
ښځې وویل : ستاسو پخپلو خبرو کې د راغلو خلکو ته د نارینو خطاب وکې خو ماته په ټولو حاضرینو کې یو هم نارینه نه ترسترګو کیږي، خلکو حیران یو بل ته وکتل درد او خروش یې دوه براره سو د نکرار کاڼو په راټولو اخته سول،د ښځې په تکرار سترګو کې سپینو اوښکو ځلا وکړه ویې ویل : دا مخامخا ولاړ کس چې تر ټولو لویه ډبره یې په لاس کې ده اوله زنا راسره همده وکړه، ښځې کیسه وکړه وی ویل زه ددوي د کور دروازې ته ودریدم او ورته ومې ویل زه څوک نلرم د خدای ج د رضا په خاطر د نن شپې لپاره ځای راکړه، د هغه ئې کور ودان ځای یې راکې خو ملا آذان سره زما له غیږې څخه ولاړ سو او راته یې وویل هله څه ولاړه سه چې د کلي خلک دې زما د کور څخه د وتلو په وخت کې ونهویني، دا ملک صاحب چې نن سور و شین کیږي کورته ئې ورغلې وم غوښتل مې د کور نوکره یې سم دا څنګ ته چې ځوان زوی ئې ولاړ دي او لمنه یې چې دکاڼو ډکه ده همده یوې خونې ته بوتلم او راته ئې وویل چې دغه خونه پاکه کړه ، زه چې دننه سوم دروازه یې راپسې بنده کړه پر سر یې د ټوپک شپیلۍ کښیښو وله او راته ئې وویل که ژوند غواړې خوله دې بنده ساته
بیا یې مخ د ملا و خواته ور واړوی ورته ئې وویل :
ملا صاحب مسجد ته هم درغلې وم درته ومې وویل څوک نلرم، مسجد به پاکوم فرشونه به یې مینځم دمسجد شاوخوا به جارو کوم د جمعې د ورځې فقر ماته راکوه همدا تا راته وویل چې ورکه سه مسجد د ښځو ځای نه دئ
بیا یې د ملا څنګ ته چې کوم کسان ولاړ وه هغوی ته ئې وکتل او بیا په خندا سوه ملا ته یې وویل: ملا صاحب دغو دو نفرو چې زه یې له بازوګانو نیولې وم دلته یې د سنګسارۍ لپاره راوستم یو بل ته یې ویل: څنګه ښه شایسته او نازک شی دی، څخته نرم بازوګان لري، پخپل کلي کې راڅخه وژغورل سوه، کشکی باران وورېږي مشر به ووایې سبا یې سنګساره وو زموږ شپه به ورسره نن ښه تیره سي....
اوس ته ووایه ملاصاحب: په دا راغلو خلکو کې کوم یو ئې نارینه دي ؟
دملا په لاس کې نیول سوی ډبره ځیني ولویده بیا یې وویل:
بیا ځو ګامه مخ ته راغلي او په لاؤسپیکر کي وویل راغلو مسلمانانو وړنو ایا په ستاسو کي یو څوک سته چې له دې ښځې سره نکاح وتړي؟
ټول خلک سو ګامه شاته سول چا د هو جواب ورنکړی، ملا صاحب د ښځې و مخ ته په ګونډو کښی نستي او وي ویل: هو ته رښتیا وایې دلته په دوي کي نارینه نسته.هیڅ ښځه فاحشه نه وی بلکی دغه ټولنه او خلک یی فاحشا کړی
...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تار د رواجونو

د شنــو وښــو دروند پلندېه يې له سره کښته کړه، غټ اســویلی يــې وايستی، په مخ را لويدلی تور وريــښتان يې په پوړني د ننه کړه .
د تــېز لمر له امــله يــې خولو په مخ لارې جوړې کړې وې.
کرارسته څو ګامونه مخکی ولاړی، غوا ته يې چې کوچني ګبلګی يې څټه، اخــور کې تازه واښه ور واچول.
غوا اخور ته نيږدې سوه، د کلا په دروازه يو بوډا سړی را ننوت، اانجلۍ ژر د غوجلې د دېوال سايې ته پټه سوه.
بوډا د کوټو ته جوړې چوترې ته رسېدو کې په ډېر ږغ وويل:
جانداده مبارک دی سه! يو جګ ځوان له کوټې راووتی، خندل يې، په نا باوری يې وويل:کاکا ټوکې خو به نه کوې؟څنګه راضي سول؟
بوډا په ړيره لاس تېر کړي،دا مې ناکه نه ده سپينه کړې!
بيا يې لاســونه سر ته پورته کړل، په ژېړه لونګی کې يې سمله جګه ودروله،په خندا يې وويل، داسې کيسې دې کاکا ته اسانه دي.
شرط مــې ورسره ومنــلــو.
هــغــوی را څخه ستا خور خپل زوی ته وغوښته او ما ومنله.اانجلۍ نيژدې وه چــې له خــولې يــې چــغې ووځي، ښني په ريږديدو سوی ، د غوجلې په دېوال ور چپه سوه.
يوه ښځه له پخلنځي را ووته، تر شا يې يو دولس کلن ماشوم هم ور پسې وو.
ښځې په زوره سپين ږيري سړي ته چيغه کړه، زه مې خپله لور يو نشه يي ته نه ورکوم.
رب دې ستا سره.... ،ځوان ښځې ته مــخ کړی، په تندي کې يې ګونځې پيدا سوې، په خشکه (غوسه)يې خبره ور بنده کړه، مورې! ته زما خوشحالي نه غواړې؟
په عمر پخه ښځه په ژړا کې ببرته پخلنځي ته ننوته...
چوپتيا وه، ليرې د غولي په يو کونج کې چرګې د خپلــو کوچنيو چورګوړو سره د ونې لاندې سايې ته يوځه خوړل.
ښه شيبه کرارسته ماشوم د دېوال خــوا ته ګامــونه واخېستل، مخــې ته يــې د يوبنيادم سايه جوړه سوه، لوړ يې وکتل، اانجلۍ وه، په خوشحالی يې وويل، لالا ته يې ښځه وکړه.اانجلۍ لکه يــو بې روحه تابوت، چپه ولاړه وه.
له غــتــو سترګــو يې کــوچنی اوښکې وڅڅېدې، په کرار انداز يې په ژړا کې وويل:

لالا مــې خــپل ارمـــان پــوره کــړ!
زه يې په تار د رواجو تړلې يمه!

پای

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاضي ښځې سره زنا!

یو محصل د «قضاء» څانګه کې درس ویلي ، یوه ورځ کور ته راغلی چې، ګوري ښځې سره یې یو کس په بدلمنۍ (زنا) اخته دی...
هغوی چې کله قاضي ولیدي؛ نو داسې و بیریدل لکه؛ دآسمانه څخه چي تندر پر رالوېدلی وي...
قاضي، سړي ته وویل: جامې دې واغونده...
سړي ورته وویل: په الله قسم چې دې ښځې زه پرځان ګرم کړم!
قاضي ورته وویل: جامې دې واغونده، الله دې په تا پرده واچوي!
نور یې له کوره وویستي، حال دا چې زړه کې یې د غوسې اور بلیده ؛ خو الله تعالی ته یې صبر وکړ...
سړی چې کله بهر ولاړی؛ نو یوه خندا یې وکړه، چې نن خو بچ سو، یا او په هغه تقواداره قاضي پورې یې خندل...
قاضي جواب کې «حسبي الله ونعم الوکیل» وویل، او زړه یې له درده سم تنور و؛ ځکه انسان غواړي چې، مړ سي خو داسې تماشه ونه ویني .
بېرته ښځې ته راغلي ، او ورته یې وویل:جامې او اسباب دې سره راټول کړه چې، د پلار کره دې بوځم.
ښځې یې ژړا شروع کړه چې، ما وبخښه، شیطان دوکه کړم، او بس ډیرې کیسې یې وکړلې...
قاضي چپ کښیناستي، ترڅو چې ښځه چپ سوله...
درې (۳) طلاقه یې ورکړل او بیا یې ورته وویل:
الله تعالی دې پر تا پرده واچوي، حسبی الله ونعم الوکیل...
له خپل کور څخه ۳۰۰ کیلو متره واټن مزل وروسته یې د خسر کور ته ورسوله.
هلته له رسولو څخه وروسته یې ورته وویل:
الله دې په تا پرده واچوي، له هغه الله څخه و بیریږه چې، تا ویني او بیا هم له پراخه دروازو څخه روزي درکوي ...
ښځې ورته وویل:
رېښتیا هم زه د ستا په څېر میړه لایقه نه وم، نور یې په چغو شروع وکړه او خپل مخ ته یې چکې ونیولې.... سړي بیا هم هغه خبره ورته وکړله او نور ولاړی.
قاضي وایي:
کلونه تیر سول، تر دې چې د پوهنتون څخه فارغه سوم؛ خو نور مې خپل وطن ته تللو لپاره هیڅ طبیعت نه جوړیدي، سره له دې چې زیات کلونه تیر سول؛ خو د هغه سړي له سپکاوي ډکه خندا مې نه هیریدله...
بل وخت قاضي بل واده وکړي، اولادونه یې پیدا سول، او له فراغت وروسته محکمه کې قاضي مقرر سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوې ښځه يې ډېره ښه ښځه وه، د قاضي لپاره يې دونده کوښښ وکړي چې، بې حده ډېر...

قاضي وايي چې، الله پاک بدل کې داسې ښځه راکړله چې، هيڅکله مې يې سوچ نسو کولای، په پوره معنا لويه ښځه وه.

قاضي د کار تر څنګ په سبقونو کې مخته ولاړی، او اسلامي قضاء کې يې دوکتورا واخيستله.

نتيجه کې جده کې د سترې محکمې قاضي سو.

قاضي وايي: هر لمانځه کې به مې الله ته سوال کوه چې، هغه پيښه مې له مغزو وباسي؛ خو بس چې هر کله به مې کوم کس په خندا وليدي؛ نو هغه زناکار به رایاد سو؛ خو اعوذ بالله العظيم من السيطان الرجيم به مې وويل...

قاضي کيسه کوي چې: يوه ورځ يوه دوسيه راغلله او ماته رامخته سوه، قضيه د قتل وه.

دلته نو زما د هغې دعا «حسبی الله ونعم الوکيل» نتيجه وه.

دا مجرم همغه کس وه چې، زما کور کې مې پر زنا ليدلی و، اوس يې يو کس وژلی و، او په ځنځيرونو تړلی يې راوستی.

کله چې يې زما مخې ته راوستي؛ نو سړي کيسه شروع کړه چې شيخه! زه الله ته پنا وړم او بيا تاته.

قاضي ورته وويل:

دلته يې څنګه راوستلی يې او څه ستونزه دې ده؟

سړي وويل:

خپلې ښځې سره مې ځای کښې بل سړی وليدي؛ نو مړ مې کړي.

قاضي وويل:

ولې دې داغسي نه ايله کوي او دا به دې ورته ويلي وای چې «الله دې درباندې پرده واچوي»؟

سړي وويل:

اې شيخه! آيا په داسي وخت کي ته خپل ځان کنټرولولای سي ؟

قاضي وويل:

هو، ځان کنټرولولای سم ، او بس يوازې به دونده ووايم چې، حسبي الله ونعم الوکيل..

سړی حيران سو او ويې ويل:

داسې خبره خو مې مخکې هم اوريدلې وه.

قاضي وويل:

هو، تا داخبره له ما هغه مهال واوريدل چې، کله دې زما کور کې زما ښځې سره خيانت وکړي او له کوره زما وتل دې غنيمت ګڼل.

بس زما ښځې پسې وې تر دې چې، زنا ته دې تياره کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا تاته په یاد دي چې، ما پورې دې خندل او ما درته وویل چې، الله دې ستا پرده وکړي. تر دې چې راځخه پناه سوې او له غوصې مې سینه کې اور بل و؟ هو، الله تعالی تاته وخت درکړي؛ خو ته په ګناه کې نور هم غرق سوي تر دې چې، الله درځخه د قصاص اراده وکړه.

په لوی الله مې دې قسم وي، زه پوهیږم چې تر هغه چې ته ژوندی یې زما به دغه حالت هیر نه سي.

قاضي بیا لږ ساعت چپ سو، چپ و.

بیا یې سړي ته وویل:

که دي د مقتول وارثان درته بخښنه وکړي؛ نو زه هیڅ نسم کولای. زه اوس دونده کولای سم چې، د الله پاک د شریعت حکم دربانديې جاري کړم.

سړي وویل:

په دې پوهیږم؛ خو له تا ځخه یو شی غواړم.

قاضي وویل: څه غواړې؟

سړي وویل:

دا غواړم چې راته بخښنه وکړې او د رحمت دعا راته وکړې. هو، ما د شیطان ومنله، او دا حالت زما له جزا ډیر کم دی.

الله ښه پوهیږي چې، تاته دې ښځې څه وویل سم وه، همدا زه وم چې په مختلفو لارو چارو مې ستا ښځه بې لارې کړله.

هره لاره چې به ناکامه سوه؛ نو بله شیطاني لاره به مې ونیوله، دا ریښتیا دي.

کاش تا هغه وخت زه وژلی واي او ما مې پخپله ښځه په هغه حالت نه وای لیدلي...

قاضي وویل:

الله تعالی دې تاته دنیا او آخرت کې بخښنه وکړي!

له دې وجې مې د مقتول کورنۍ ته وویل چې، کوښښ وکړئ دا سړی په دیت ورکولو له قصاصه وژغورئ؛ خو د الله تعالی حکمت له هر څه پورته دی، الله له سړي څخه د انتقام اخیستلو اراده کړې وه.

ګرانوورونو!

له دې کیسې څخه ډېر عبرت اخیستلای سو، هوښیاران وایي: د بل دروازه مه وهه په نوک، ستا دا به ووهل سي په سوک؛ نو هر څوک چې د بل پرده څیرې کړي، الله به یې خامخا پرده څیرې کوي.

امام شافعي رحمه الله ویلي:

زنا پور ده! نن ته دا پور اخلې، سبا به یې ستا مور، خور، لور یا ښځه دغه پور ورکوي کوي.

په هر ګناهګار الله تعالی اول پرده اچوي چې، کیدای سي سړی توبه وباسي او بیا ګناه ونه کړي؛ خو دریم ځل یې رسوا کوي. او که په رسوایۍ هم سم نه سو؛ نو بیا یې د پورتني سړي په څیر هلاکوي.

که په چا ظلم وسو او دا دعاء یې وویله «حسبي الله ونعم الوکیل» نو د مظلوم شکایت به د الله تعالی په وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسيږي، او ظالم به خامخا جزا ويني ، الله تعالی ظالم ته وخت ورکوي چې، توبه وکاږي تر دې پورې چې، کله يې بيا راونيسي؛ نو نه يې پريږدي.
انسان بايد تل د بل مسلمان پرده وساتي، که چا د يوه مسلمان پرده وکړه الله تعالی به دده پرده وکړي، لکه څنګه چې، رسول الله ﷺ فرمايلي:
او چا چې، د کوم مسلمان (د عيبونو يا ستر) پرده پوښي وکړه؛ نو الله تعالی به په دُنيا او آخرت کې دده (د عيبونو يا ستر) پرده پوښي وکړي. (رواه مسلم(
الله تعالی دې ددې واقعې په ټولو پندونو د عمل کولو توفيق راکړي، او الله پاک دې هيڅ مسلمان ته داسې مشکل نه پېښوي

...

هغه ليک چې سخت يې وژړولم

شپاړس کاله مخکې مې د پلار سره خوشکه وکړه ماپښين مهال و موږ دواړو يو بل ته تيزي حبري وکړې ، زه ځوان وم کني دا مسله دونده جدي نه وه چې خوا مې په بده سوې واى بس ناکي احساسات مې پر عقل غالبه وه نه مې غوښتل چې د پلار له جوابه پاتې سم ؛ پلار مې هم زما په ډول جدي،انديښمن ،سودايي و او زړه يې ډېر نازک و له زينو په تراټ راغلی او ښه کلکه چپلاخه يې پر دا مخ کش کړم په هزارګي ژبه راته له غوسې سور سين واوښتي په رپرډېدلي لهجه يې راته وويل چې(د تمام آغيل يک باچي نيه که د مقابل آته خو مثل تو ورى ايستاد سونه) يعنې په کلي کې ستا په ډول سپين سترګی مې نه دى ليدلی چې خپل پلار سره ژبه چلوي او دپلار پر وړاندې ودرېږي.
همدې چپلاخي ،همدې خوابدی او همدې جنګ زما پر مخ د برخليک نوي لاره خلاصه کړه نور مې هېڅ ونه وېل ، د شپې ناوخته لاندې خونې يعنې زيرخانې ته کښته د پلار صدرى مې پر ديواله راځړېدلی وه د پلار جيبونو ته مې لاس ورننه ايستي دقيق مې حافظه کې نه دي پاتې چې څومره نغدې پيسې وې خو دا مې ياد دي چې دهمدې ورځې په سهار يې پسه خرڅ کړی و دپلار له جيبونو مې هرڅه را واخيستل د ملا د اذان د مخه تر کور را ووتم همداسې روان وم ، کور را څخه سوکه سوکه ليرې کېدی بيا کرارکرار د کلی څخه پناه کېدم له کوره ليرې سوم ،د کورنی هم فناه سوم بالاخره د ښاره هم ووتم په هغو لارو مې سترګې ښخې سوې چې کلونه وړاندې مې پلار پرې تللی د ايران زاهدان،تبريز او اصفهان ته ورسېدم نه پوهېږم چې زما له تېښتې وروسته به مې پر کورنی کمې ورځې راغلي وي.
په دې هم نه يم خبر چې د کور کلي پر وړاندې به مې کورنی څومره سپکه سوې وي ؟په دې هم خبر نه يم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلار به راپسې څومره ځایونه کتلي وي ؟څومره ناکراره شپې به يې له اندېښنو رنې تېرې کړې وي ؟خدای خبر چې مور به راپسې څومره د زوره زړه خوږلی وي ؟خو ددې تېښتې د نفسګیره داستان زور يوازې ما حس کولای سو.
احساساتي ځوان وم او تجربه مې ډېره نه وه د همدې نه باور او سرتمبګی له مخې مې مسیر نه و معلوم بس ځان سره مې منلې وه چې (ځم چې هرځای ته ولاړم) څلورکسیزه کورنۍ مې درلوده ؛ دې کورنۍ کې زه وم ،مور مې وه، پلار مې و او يوه لس کلنه خور مې وه چې مرجان نومېده.
د ژوند د زړه تنګون په سختو لارو کې مې ټول هېر کړل خو کله کله به مې د مور خبره سترګو ته ودرېده چې راته به يې ویل :زویه د پلار پر وړاندې دې ږغ مه پورته کوه .
تر ټولو زيات په مور پسې خفه او خوابدی وم.
له دې کسمشکونو پينځه کاله تير سول داچې له ټولو خفه وم ددې سترې کلونو په اوږدو کې مې دخپل د کورنۍ هېڅ غړې سره هېڅ ډول اړيکه نه درلودله په يوه ګوښه ځای کې يوه کارخونه کې مې د غالۍ اوبدلو کار پېل کړ دځان ،وطن او کورنۍ په هکله مې چاسره بحث نه کاوه نه مې کورنۍ ته د ډاډ لپاره کوم لیک ولېږه ان له خپلو قومیانو مې ځان پټوي . هلته چا نه پېژندم؛ څوک نه پوهېدل چې زه څوک او له کوم ځایه راغلی یم. ښايي کورنۍ مې هم منلې وي چې زه نور ژوندی نه یم ؛ ښايي د دوی زړونو کې زما لپاره کوم ځای نه و پاتې ځکه دوی هم څوک نه و پوښتلي چې محمد چېرې او څنګه دی ؟
بیا به مې هم ځانته ویل: یا، یا داسې نه ده زه د مور نازولی زوی وم ، په پلار هم ګران وم ځکه زه يې يوازنی نارینه اولاد وم زموږ ټولنه کې د زوی لرل د بقا او پایښت په مانا ده ځکه چې څوک زوی نه لري دهغه مال میرات وي. خور راته د یو نهال امید درلود چې سختو ورځو کې د دې نیالګي سايې ته به پناه راوړي .زما د تېښتې پېښه یو تصادف و چې ما يې اټکل نه و کړی. ددې ذهني کسمکسونو سربیره مې ځان هماغسې په ضد نېولی و.
نه مې غوښتل له کورنۍ سره کومه اړيکه ولرم او نه هم ددې لېوال وم چې څوک مې احوال وپوښتي.
پينځه کلونه مې په يوازيتوب کې تیر کړل، نه پوهېږم چې ما مې پلار ته ولې دونده زجر ورکړ نه پوهېږم ما له هغه د څه سي غچ او انتقام اخیستل غوښتل؟ او ولې مې زړه د کينې له اوره داسې ورته پړسيدلی و ؟
په دې کلونو کې مې يوه ورځ زړه ښه نه کړ چې يوازې همدونده وايم چې پلاره ژوندی یم ؛ موری زه دلته یم او زه ښه یم. بس هم دغه ویلو ته مې خوله نه جوړېده ؛ څومره معصومانه ضد نیولی وم چې مې خپل پلار ته دا ډول زجر ورکړ. یو وخت د اروپا لارې اسانه سوې د کډوالو د يوې څپې سېل په اروپا ورمات سو چې زه هم ددې کډوالو يوه برخه وم ددې لوی سفر موزې مې کلکې پښو ته واچولې له یو اوږده مزل وروسته د اروپا په دروازو ور ننوتم ایټالیا ته ولاړم او هلته راته د هغه ځای تابعیت راکړل سو. د یو انسان په توګه مې درناوی وسو. نوې لارې او نوې ارزوګانې مخ ته راغلې، نوي خلک مې ژوند ته راغلل؛ په دې رنګین ښار کې مې هغه له ختو د جوړ کور رنګين رنګ ونه لید، د مور ،پلار او خور هجر راته ژوند خورا بې رنګه او پیکه کړی و. څه وخت له همدې رنګین ژونده ستړی سوم د مور ،پلار او خور یاد زما په هوساينو سیوری غوړولی و ، نه پوهېدم چې هغوی به چېرته وي مرجان به اوس ځوانه وي هغه به څنګه وي ؟کورنۍ به مې ښه وي کنه ؟همدې اندیښنو په مخه کړم اوس مې د هغه عقدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اور سوړ سوی و نور مې له کورنۍ او خپل قومه کرکه نه کیده.

هرڅه مې هېر کړي وه دا هېرول هلته شوني سول چې زه یوې بلې ټولنې ته ننوتم او په یوې بلې ژبې ږغېدل مې شروع کړل او بیا کله چې د یو کال بېلتون پر جریان کې دې څوک دیوې شېبې لپاره په زړه را ونه ګرځي نو طبعاً دوی ستا لپاره مړه دي ؛ یوه ورځ چا وپوښتلم چې افغانستان کې دې کورنۍ شته؟ نو بې له ځنډه مې ووېل چې نه ؛ نه یې لرم. یوه شېبه مې سر ګرېوان ته کښته کړ ځان سره مې ووېل :هو وطن کې کور او داسې معصومه کورنۍ لرم چې ډېر بې باکه او احمقانه ډول مې یوازې پرېښودل. او بیا مې دوی هېر کړل هېڅ مې ددوی په حال فکر ونه کړ چې دوی به څنګه وي څه حال به یې وي ؟

بله ورځ کار ته ووتم ژوند همداسې تېرېدي لکه سړی یوازې په دې دنیا کې خپل دځان لپاره فکر کوي د بل چا هېڅ اندېښنه ونه لري. همدې بې تفاوتۍ کې شپې او ورځې تیریدلي چې تېر کال زما د تېښتې او فامیل سره زما د اړیکو د له منځه تللو پینځلسم کال پوره سو ؛ یو سهار مې دخپل د خونې ځړېدلې پردې راپورته او تر کلکین مې د باندې کتل چې زه یې د تېر ژوند ،کور او فامیل خاطرو ته یوړم کتل مې چې ماشومان د باران تر شبنمي څاڅکو لاندې لوبې کوي مور او کورنۍ مې سترګو ته ودرېدل ددوی د یادونو دطوفان هجوم مې خونې او زما ژوند کې غوغا ګډه کړه. یوه ورځ د اسمان لمن وریځو پوښلې وه د باران پاسته څاڅکي را ورېدل او د ونو پاڼې ورته نڅېدې دباران همدې څاڅکو لاندې یوه کورنۍ چې مور ،پلار او اولادونه وو په لوبو اخته وو باران دڅو شېبو لپاره ذهنا خپل کلي ته یوړم او هلته یې خپل د ختین کور ددیواله ته یوه شېبه همدې تصور کې وم چې زه د خپل خړ کور خواته د باران څاڅکو ته ولاړ یم کله مې مور ته ږغ ور وکړم او کله خپلې خور مرجان ته نارې وهم او په دې سره مې ژړا ونیسې. دا له معجزې کمه نه وه چې له پینځلس کلونو وروسته مې دکورنۍ د مینې طوفان په زړه را ننوت ، زړه او ذهن مې کلي کې و خپلې کورنۍ پسې زړه تنګون سخت پسې را اخیستی وم؛ په هغه ورځ له کوره ونه وتم کار ته هم نه ولاړم ؛ ټوله ورځ مې وژړل او ښه په چیغو چیغو مې وژړل سر مې له دیوال سره وجنګوي او هرڅه راته څرخیدل د ژوندون ټولې خاطرې مې له سترګو تاوېدې د کلي ډبرو او لرګیو پسې خفه وم دکلي هغه ختین کورګی مې ذهن میخ و او پلار به مې همیشه دهمدې کورګوټي په زینه ناست و او ماته به یې خوشکې کولې بیا به مې مور را غبرګه کړه چې هلکه پلار سره دې خبرې مه اوړده وه .

زما ذهن سوال سوال و او همدې پوښتنو پسې را اخیستی وم چې وخت یې نه دی چې باید کورته ولاړ سم ؟ ایا ما بد نه دي کړي ؟ ایا شونې ده چې کورنۍ بد حال کې پرېږدم او بې چورته ژوند وکړم؟ددې پوښتنو په جواب زه هم نه پوهېدم په دوېمه ورځ ولاړم وطن ته د تګ لپاره مې ټکټ وکړی اوس همدې فکرو کې یم چې زما تګ منطقي دی ؟ کورنۍ پسې زړه تنګون مې تش احساسات دي که یا؟ د پرواز شېبې ډېرې سختې وې خو ما خپل نهایي تصمیم نیولی او اراده مې درلوده چې څومره ژر کېږي باید ولاړ سم او له پلار څخه مې د احساساتي چلند بخښنه وغواړم ، با وجود ددې چې ډېر بد انسان وم ، دونده عمر مې په ضد ،بې رخۍ او یوازېتوب کې تېر کړ له ټولو مې لاس اخیستی و ددې ټولو سربېره مې صبر ونه سو چې کابل ته ورسېدم شپه تر شپه مې ټکسي ترخپلې سیمې د شهرستان ولسوالۍ پورې کرایي کړه او له چلوونکي سره مې تر خپل کلي خبره وکړه او بیه مې ور سره خلاصه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه ؛ کرۍ شپه مو سترۍ مزل وکړی سبا ماپښين ورسېدو زموږ د کلي بڼه هغسې نه وه څنګه چې پينځه لس کاله مخکې زه ترې را وتلی وم ، ترې ولاړم او تری تم سوم او بيا مې هېڅ ترې خبر نه درلود.

د کلي بڼه بدله وه ، خلک په کښې بدل وه زلميان اوس دپاخه عمر خاوندان سوي وه او د پاخه عمر خاوندانو د ژړښت په درشل ولاړ وه او دهغه وخت عمر خوړلي ټول په ابدي مرګ تللي وو ، کله چې موټر کلي ته رانژدې سو نو چلونکي ته مې ووېل: هغه څنډې خواته ولاړ سه ، هغه څو ونې چې درته ښکاري هغه څنډې ته ختين کور زموږ کور دی. زموږ د کور شاوخوا زاړه کورنه نړول سوي وه پرځای يې نوې ودانۍ وداني وې چې له امله يې زموږ دکلي بڼه يوڅه بدله برېښېدله خو يوازې زموږ د غربت جونګړه په خپل حال ولاړه وه بادونو او بارانونو خوړلي ديوالونه ، د کلکينانو اسماني رنګ او زما د ماشومتوب ميل هماغه په پخواني قامت ولاړه و کله چې د موټره را کښته سوم خلکو ليدلم خو چا نه پېژندم ؛ څېره مې بدلون کړی و خو زما همزولی نسل تر ما پاخه ښکارېدل د وطن سختو ورځو يې پر څېرو ژور اغېز درلود.

دسختو حالاتو تراژېدۍ يې په څېرو کې له ورايه مجسمې وې .زما پوستکی لس کاله هوسا ژوندانه ځوان ساتلی و. په هر حال ما هم څوک نه پېژندل پياده روان سوم چلوونکي ته مې وويل چې زما غوټې راپسې را واخله. هغه غوټو کې مې يو څه ډالۍ او سوغاتونه خپلې مور ،خپلې يوې خور مرجان ته را اخيستي وې او خپل پلار ته مې هم ځان سره ځيني سوغات راوړل دهغه قهر او غوسه مې هېره وه د کور په غولي چې را ننوتم يو ناتوانه او کمزوری سپين ږيری په برنډه کې ناست دی؛ وجود يې خپله سيکه بايللې غټې عينکې يې ايښې وې د ږغ اورېدو ګوشکي يې په غوږونو کې ايښې وې چې تارونه يې لاندې پراته وه.خواته يې ورغلم ؛ پام يې راته نه وو ښه نږدې سوم چې ګورم پلار مې دی آه څومره کمزوره سوی و...

ور وه مې ځغستل پر لاسونو يې پريوتم لاسونه مې ورته مچ کړل، غاړه مې ترې تاوه کړه ، زما چيغو اسمان کوڼ کړ فضا زما د چغو د اورېدو څخه ډېره ناتوانه وه پر مخ مې مچ کي په غېږ کې مې ټينګ ونيوه او په ژړا نيولي ږغ مې وويل: بابا محمد يم!

خو بابا مې هېڅ عکس العمل ونه ښوي ښايي ؛هغه نور د ليدلو او اورېدلو ځواک له لاسه ورکړی و خو زه يې هماغسې په غاړه کې پروت وم ژړا مې نه درېدله زه يې ځای ته نه يم راوستلی ، همداسې چپ او بې تفاوته ناست و. راسره ونه ږغيدی زما په راتګ نه خوښ و او نه خوابدی سو، همدې حال کې يوه ښځه دزينو څخه را کښته کيدله ما فکر وکړې ښايي مور مې وي خو زما اټکل ناسم وختي بلکې هغه سترې ستومانه او تازه له کاره را غلي وه ياده مېرمن مې خور وه چې لستوڼی يې راپورته کړي وه زاړه کالي يی اغوستي وه غربت يې څېره سوزلي وه چې ماته مخامخ سوه يوه ناترسه چيغه يې له خولې ووته او ببرته يې د زينو پر طرف وځغستل چې خواته يې ورغلم ومې نه پېژندم ښه ډېر ورته متوجې وم خو دا هماغه يوه او نازولې خور مې وه چې زما ناځوانيو د غربت د تناره لمبو ته پرېښې وه .مرجان خبرې نسوای کولای ټول بدن يې لړزېدې ، دخپل د پوړني څوکه يې د غاښونو لاندې ټينګه نيولې وه او اوښکې يې همداسې بې ااختياره د سترګو له کاسو ورېدې غېږه مې پر را وګرځول د مرجان چيغو مځکه او اسمان لړځول غوښتل يې دپينځلسو کلونو پر دردونو راته وژاړي ، غوښل يې د پينځلسو کلونو پر بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسي او بې کسي راته وژاړي ، غوښتل يې د پينځلسو کلونو انتظار او ناهيلو درد راته وايي ، غوښتل يې چې زما د بې رخيو او ناځوانيو حال راته ووايي خو ژړا نيولې مرۍ يې نه پرېښوده يوازې يې دونده ووېل د بابا سترګو درپسې ديد پرېښودي، غوړونه يې زموږ ساندو کاڼه کړل ، تېرکال مور هم مړه سوه مور مو نېستي ، ناامېدۍ او غربت مړه کړه بيا يې چيغو فضا ولړوزوله زما ذهن کې دقيامت جرس رږغيده د خور چيغو مې زما ذهن کې انګازې کولې هغه پر حقه وه.

مرجان په يوازې ځان ډېر درانه غمونه ګالل هغې نفقه ګټله د مور له خوړو تر درمله يې هرڅه برابرول د کوڼ او نابينا پلار پالنه يې کوله د خپل د ورک وروړد وير بار يې پر زړه بار کړی و، مرجان د کور اخرنۍ اميد وه چې مځکې يې کرلې د خلکو فصلونه يې ريبل کورنۍ ته يې يوه ګوله ډوډۍ برابروله . ددې ټولو تراژيديو سايه يې پر څهري غوړېدلی وه د هغې چاودې او سوزيدلي مخ هرڅه ويل د هغې له پرې سويو ګوتو او تڼاکو لاسونو دردونه څڅېدل.

زه راغلم خو هرڅه هغسې نه و؛ زه ډېر ناوخته راغلم.....

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه

قرآنکریم

ترمذي شریف ص ۳۸۵۰

صحیح البخاري ص ۵۰۶۰

صحیح المسلم ص ۲۸۳۲

هیله سکون

حقمل صاحب

فتحالباري ۲/۹۲

الاستیعاب في معرفة الاصحاب

کتاب البخلاء

شمس الحمن شمس

سیداحمد سعادت

سیرت و تاریخ امام ابوحنیفه ص ۱۲۵

انجینر محمدالله نوري

اسدالله صمیم

ابو محمد خاموش

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library